LOKAL ORGANISERING AV GJELDSRÅDGIVNING

Erfaringer, begrunnede synspunkter og mange nyttige tips og ideer

Barne- og familiedepartementet
og Statens informasjonstjeneste

November 1992

Forord

Dette forordet ble tilføyd i september 2023 som ledd i arbeidet med å legge veiledningen/håndboken om «Lokal organisering av gjeldsrådgiving» inn på data og ut på internettet.

Formålet med å utarbeide veiledningen/håndboken fremgår i Ot.prp. nr. 81 (1991-92) «Om lov om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner (gjeldsordningsloven)», ble sluttbehandlet i Stortinget i 19. juni 1992. Spesielt var det «behov for en veiledning/håndbok til de grupper som yrkesmessig bistår folk med betalingsvansker og gjeldsproblemer».

Og videre: «Det er særlig viktig å nå frem til dem som møter betalingsproblemer i første linje. Kommunens sosialkontorer og boligadministrasjon, og lokale organisasjoner og etater som kommunene samarbeider med på dette området. Aktuelle organisasjoner er borettslag/boligbyggelag, lokale banker og finansieringsinstitusjoner, fagforeninger og ved større bedrifter og etater. Et nærmere lokalt samarbeid med statsbankene, og liknings- og trygdekontorene, blir viktig.»

Til sammen ble det i 1992/93 gjennomført todagers opplæringssamlinger for disse gruppene over hele landet med 3000 deltakere. Alle fikk sitt eksemplar av veiledningen, og flere eksemplarer var tilgjengelige. Hovedandelen av deltakerne på samlingene kom fra namsmannsapparatet og kommunenes sosialsektor.

Det vises spesielt til proposisjonens omtale i avsnitt 4.4 om Informasjonsoppgaver og avsnitt 5.5 om Opplæringstilbud i kommunene på side 49-50.

Veiledningen/håndboken kan brukes etter bestemmelsene i § 14 i Åndsverkloven og i Creative Commons O. Den ligger kostnadsfritt ute på Brewster Kahles Internettarkivet her:
https://archive.org/details/haandbok-gjeldsraadgivning-1992-nyutgivelse

Oslo, 25. september 2023

Ole-Erik Yrvin
Tidl. utredningsleder
BFD, Forbrukeravdelingen

INNLEDNING

Når gjeldsordningsloven trer i kraft 1.1.1993, blir et tilbud om økonomisk rådgivning en uvurderlig ressurs for norske kommuner. Mangel på et slikt tilbud kan vise seg å være et alvorlig handikap.

Enkelte kommuner har gått i forveien – noen få har allerede fått en hel del erfaring. Hva har de gjort? Hvilke erfaringer har de? Den 21. august 1992 deltok noen av dem på et seminar om lokal organisering av arbeidet med gjeldsproblemer. Her ser du hva seks av dem har gjort, hvordan de har organisert seg og hvilke erfaringer de har høstet så langt.

De seks bidragsyterne er Fredrikstad, Onsøy og Råde kommuner i Østfold, Nes og Lørenskog i Akershus, samt Gjeldsrådgivningskontoret for Midt-Gudbrandsdal, et samarbeidsprosjekt mellom Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu.

INNHOLD

Hva er dette egentlig?

Egentlig begynte dette som en rapport – et referat, nærmest – fra seminaret som Barne-og Familiedepartementet organiserte i Oslo den 21.august 1992, med tema: *"Lokal organisering av arbeidet med gjeldsproblemer"*. En del av de supplerende dokumentene du finner i avdeling 2, ble da også brukt som overhead-transparenter på seminaret.

Hvordan er dette lagt opp?

Dette er ingen vanlig rapport. I stedet for å referere, har vi valgt å la kommunene svare for seg selv. Ved å trekke ut 9 av de viktigste (håper vi) spørsmålene som ble belyst på seminaret. Og så anmodet (overtalt? jo, men bare litt) hver bidragsyter om å svare skriftlig. Dessuten har hver enkelt bidratt med et sammendrag av hva de har gjort, hver på sin kant. Og til slutt har de lagt ved et varierende (til dels svært varierende) antall supplerende dokumenter, som kanskje kan være til nytte for den som er interessert i å prøve noe lignende...

Hvorfor får du dette?

Det sier vel seg selv? 1.1.93 trer gjeldsordningsloven i kraft. Ingen vet hvor mange som kommer til å melde sitt behov for rådgivning, hjelp og vurdering av sin situasjon i forhold til loven. Det gjelder å være forberedt.

Arbeidet som du her finner beskrevet, omtalt og presentert gjennom eksempler, er kommet i stand etter lokale initiativ. Fra ordfører, formannskap eller kommunestyre, fra namsmann, lensmann eller sosialkontor. Hvordan kommer det i stand i din kommune? Hvem tar initiativet? Vi har en baktanke med det rikholdige utvalget av supplerende dokumenter: At den som gjerne skulle tatt et initiativ, kan få det litt lettere ved å støtte seg til hva andre allerede har gjort.

Vi ville ikke vært departementale hvis vi unnlot å gi deg noen formanende ord med å veien. Her kommer de, i én lang og fire korte setninger: Effektivt rådgivningsarbeid krever samarbeid over de tradisjonelle etatsgrensene – kanskje til og med med det private næringsliv (huff og huff!) Nær kontakt mellom både offentlige og private kreditorer er avgjørende. Husbankens etableringslån er et utmerket virkemiddel. Og – som sagt – kommunen må klare brasene selv. Akkurat som Råde, Fredrikstad, Onsøy, Nes, Lørenskog og de tre musketerer i Midt-Gudbrandsdal har gjort.

Hvilken nytte har du av dette?

Her finner du innspill, synspunkter og bakgrunnsstoff om noen av de viktigste spørsmålene som må besvares for å etablere en oppegående rådgivningstjeneste. Spørsmål du sikkert vil komme i kontakt med. Når vi har latt kommunene svare for seg selv, er det fordi det neppe finnes noen "fasit" på noen av spørsmålene – hver kommune må selv finne sine egne svar. Derfor presenterer vi de *andres* svar, uten å mene noe om hva *dine* svar bør være. (Vi kunne også presentert andre kommuner enn disse seks bidragsyterne, men et sted må jo vi sette grensen. Foreløpig...)

Et av de første spørsmålene du vil støte på, er om kommunen er tjent med eksterne samarbeidspartnere. En bank? Nabokommuner? Like viktig er samarbeid internt, slik at namsmannen, sosialkontoret og boligkontoret ikke spiller bordtennis med klientene. Enten ved å ha en felles førstelinjetjeneste, eller i det minste møte klientene med samkjørte vurderinger og avgjørelser.

Det finnes ulike måter å organisere arbeidet på: Noen kommuner har lagt hovedansvaret – og/eller ansvaret for å koordinere arbeidet – til én etat. Andre har valgt en flat struktur, hvor etatene samarbeider på like fot. Og andre har valgt å opprette helt nye enheter, eventuelt som et samarbeid mellom flere kommuner.

Andre spørsmål - som du *ikke* finner så mye om i denne omgang – kan være regionale avtaler mellom kommune, namsmann, forbrukerkontor, banker og andre viktige kreditorer. Avtaler som forhåndsavklarer retningslinjer og tar stilling til detaljspørsmål, slik at saksbehandlingen kan konsentreres om det vesentligste. Slike avtaler kan inngås på ulike nivåer – innen kommunen, for flere kommuner, eller f.eks. for et fylke. Bl.a. i Buskerud og Trondheim arbeides det etter slike linjer.

Et sentralt virkemiddel som må vurderes, er Husbanklån til refinansiering av boliggjeld. Disse mulighetene gir i seg selv en sterk motivasjon til konstruktivt samarbeid med kreditorene.

Gulroten

Til slutt: Alle kommunene som hittil har gjort en innsats på dette området, kan melder om utflating eller reduksjon av sosialhjelpsutgiftene. Så uansett om du mener at gjeldsproblemer er et kommunalt anliggende eller ikke, betyr hensynet til kommunens sosialbudsjettet at... Vi sier ikke mer.

PS.
Før du går løs på de ni spørsmålene og kommunenes høyst forskjellige svar, synspunkter, meninger og erfaringer, kan du — om du har lyst — tjuvstarte på de supplerende dokumentene. Bla om, så finner du et høyst aktuelt notat fra Husbanken...

Utgitt av Barne- og familiedepartementet,
Forbruker- og produktsikkerhetsavdelingen
i samarbeid med Statens informasjonstjeneste,
tilrettelagt av Jouni Rudvin A/S

TILTAK FOR HUSSTANDER MED STORE GJELDS– OG BETALINGSPROBLEMER

Hvordan utnytte mulighetene som ligger i det statlige tilbudet?

Det er ikke ett enkelt svar på dette spørsmålet. Hvordan den enkelte kommunene bør engasjere seg for å hjelpe husstander med store gjelds– og betalingsproblemer vil avhenge av en rekke forhold. Omfanget av og årsaken til problemene vil være viktige stikkord for hva som kan og bør gjøres.

I rundskrivene HB–1230 (14.10.91), HB–1238 og HB–1239 (20.07.92) beskrives tiltakene fra Revidert nasjonalbudsjett 1991 og 1992 for å hjelpe folk med betalingsproblemer. I tillegg trekker vi her fram en av flere kommuner som allerede har engasjert seg aktivt for å løse disse problemene og som har utnyttet de statlige virkemidlene. Vi håper dette kan være til nytte for andre kommuner som ennå ikke har satt igang. All erfaring så langt viser at lokalt rådgivningsarbeid i et samarbeid mellom namsmann, kommunens sosialkontor/boligkontor, lokal bank og eventuelt andre som har en tilknytning til disse sakene, gir de beste resultatene. Ved hjelp av bl a betalingsordninger, refinansieringer, nedskjæring av forbruk – både til bolig og annet, og ved en inntektsøkning har mange husstander klart å komme seg ut av problemene.

Husbankens etableringslån er opprettet for å hjelpe vanskeligstilte grupper og husstander. Siden ordningene forvaltes gjennom kommunene, oppstår det store forskjeller i prakitseringen av ordningene. Noen kommuner har vist liten interesse, mens andre kommuner har startet aktive prosjekter for å utnytte de mulighetene som ordningene gir rom for.

Lørenskog kommune har vist stort initiativ, og derfor ligger også kommunen på et høyt nivå når det gjelder bruk av etableringslån pr. innbygger. Hovedgrunnen for Lørenskog til å satse aktivt er et ønske om at flere av kommunens innbyggere skal kunne stå på egne ben. Ordningen har først og fremst vært en hjelp til selvhjelp.

Til nå er hele den opprinnelige rammen til Etableringslån II formidlet, men denne rammen ble økt med 300 mill kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett. Det er fremdeles midler igjen av rammen for Etableringslån I. Om kommunen har behov for økte bevilgninger eller den har latt være å søke, så er det ennå muligheter for å få tildelt etableringslånemidler.

Rapporten over bruken av etableringslån for 1. kvartal viser at av de tilgjengelige etableringslånemidlene, er ca 13 prosent disponert. Tabellen under viser hvor mange kommuner som har utnyttet midlene, og fordelingen mellom kjøp og refinansiering.

TABELL Innvilgede søknader etter bruk:

Etableringslån I

	ANTALL				PROSENT			
	INNVILGET I ALT	KJØP AV BOLIG NYE	KJØP AV BOLIG BRUKTE	REFIN.	I ALT	KJØP AV BOLIG NYE	KJØP AV BOLIG BRUKTE	REFIN.
HELE LANDET	649	54	104	491	100	8	16	76
FYLKE								
ØSTFOLD	15	0	0	15	100	0	0	100
AKERSHUS	100	3	13	84	100	3	13	84
OSLO	.	.	.	.	.	.	.	.
HEDMARK	26	1	8	17	100	4	31	65
OPPLAND	26	1	19	6	100	4	73	23
BUSKERUD	12	0	5	7	100	0	42	58
VESTFOLD	69	10	9	50	100	14	13	72
TELEMARK	18	0	1	17	100	0	6	94
AUST-AGDER	42	0	5	37	100	0	12	88
VEST-AGDER	49	3	0	46	100	6	0	94
ROGALAND	32	6	5	21	100	19	16	66
HORDALAND	17	0	8	9	100	0	47	53
SOGN OG FJORDANE	9	2	1	6	100	22	11	67
MØRE OG ROMSDAL	38	8	1	29	100	21	3	76
SØR-TRØNDELAG	33	0	9	24	100	0	27	73
NORD-TRØNDELAG	25	5	8	12	100	20	32	48
NORDLAND	30	10	6	14	100	33	20	47
TROMS	94	1	3	90	100	1	3	96
FINNMARK	14	4	3	7	100	29	21	50
AVDELING								
HOVEDKONTORET	357	18	60	279	100	5	17	78
BERGENSKONTORET	67	15	15	37	100	22	22	55
TRONDHEIMSKONTORET	87	6	17	64	100	7	20	74
BODØKONTORET	32	10	6	16	100	31	19	50
HAMMERFESTKONTORET	106	5	6	95	100	5	6	90

Etableringslån II

	ANTALL				PROSENT			
	INNVILGET I ALT	KJØP AV BOLIG NYE	KJØP AV BOLIG BRUKTE	REFIN.	I ALT	KJØP AV BOLIG NYE	KJØP AV BOLIG BRUKTE	REFIN.
HELE LANDET	1231	331	719	181	100	27	58	15
FYLKE								
ØSTFOLD	67	20	41	6	100	30	61	9
AKERSHUS	184	45	98	41	100	24	53	22
OSLO	.	.	.	.	.	.	.	.
HEDMARK	80	32	40	8	100	40	50	10
OPPLAND	61	23	36	2	100	38	59	3
BUSKERUD	85	21	39	25	100	25	46	29
VESTFOLD	41	13	18	10	100	32	44	24
TELEMARK	78	18	54	6	100	23	69	8
AUST-AGDER	35	16	17	2	100	46	49	6
VEST-AGDER	82	26	46	10	100	32	56	12
ROGALAND	137	27	85	25	100	20	62	18
HORDALAND	73	7	62	4	100	10	85	5
SOGN OG FJORDANE	11	4	5	2	100	36	45	18
MØRE OG ROMSDAL	33	20	8	5	100	61	24	15
SØR-TRØNDELAG	138	25	90	23	100	18	65	17
NORD-TRØNDELAG	14	2	10	2	100	14	71	14
NORDLAND	53	9	38	6	100	17	72	11
TROMS	46	22	20	4	100	48	43	9
FINNMARK	13	1	12	0	100	8	92	0
AVDELING								
HOVEDKONTORET	713	214	389	110	100	30	55	15
BERGENSKONTORET	246	54	157	35	100	22	64	14
TRONDHEIMSKONTORET	160	31	103	26	100	19	64	16
BODØKONTORET	62	11	43	8	100	18	69	13
HAMMERFESTKONTORET	50	21	27	2	100	42	54	4

Organiseringen av arbeidet i Lørenskog kommune

Kommunen har satset sterkt på at innbyggerne skal komme seg ut av gjeldskrisen. Det er startet et prosjekt der kommunen har tatt initiativ for at innbyggerne skal få refinansiert dyre lån ved hjelp av Husbankens etableringslån. Ordningen har slått godt an, og nesten 20 millioner kroner er lånt ut siden nyttår.

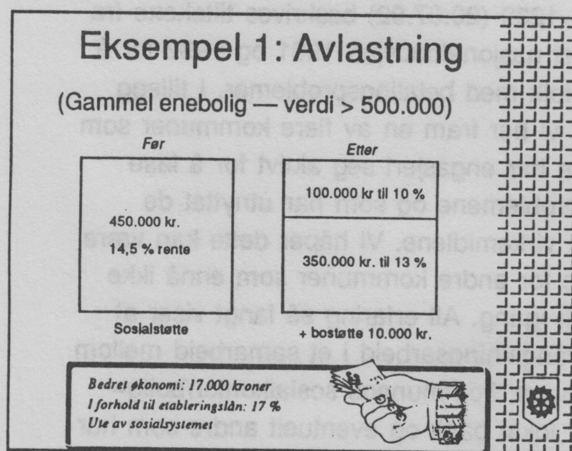
Rett før årsskiftet sendte kommunen ut brev til samtlige sosialklienter. Dette dreide seg om rundt 1 000 mennesker. Det viste seg at rundt 300 av disse hadde en eller annen form for lån. Kommunen mottok ganske raskt svar fra rundt 150 sosialklienter som var interessert i etableringslån. Etterhvert fikk kommunen 210 søknader.

Kommunen hadde på forhånd laget sine egne retningslinjer for lånene, og disse slår fast at kommunen ikke skal overta risiko. Den långiver som tidligere satt med den høyeste risikoen, skulle fortsette å sitte med denne. For at Lørenskog kommune skal foreta en refinansiering må lånetagerne skrive under på en egenerklæring. Her er endel bindende forpliktelser: Låntaker er ikke berettiget videre støtte fra sosialkontoret. Kommunen har rett til å si opp lånene med tre måneders varsel. Kommunen forbeholder seg også retten til å overta all styring av låntakers økonomi og evt også å overta boligen. I såfall kan lånetaker fortsette å leie boligen av kommunen.

Felles for mange av søkerne var at samlet gjeld ofte lå langt over sikkerheten. Gjennom etableringslån gikk kommunen inn i grunnfinansieringen opp til lånetakst. Topplånene ble fortsatt værende i bankene. Da bankene allerede satt med en stor risiko, ønsket de å være med på en slik risikofordeling. Ved at kommunen går inn med et etableringslån blir rentene lavere, og sannsynligheten for at lånene kan betjenes stiger. Dette er også bankene tjent med. Kommunen har gått høyere enn takst i et par tilfeller der det har vært sidesikkerhet.

Saksbehandlingen av søknaden starter med en foreløpig sjekk. Det vektlegges at alle data kommer på bordet, det blir sjekket om de kommunale avgifter er ajour og om skatter er betalt osv. Deretter sendes en kopi av søknadene til kommunens samarbeidspartner Sparebanken Nor som går videre med kredittundersøkelser. Der gis det tilbud om en "privatøkonomisk helsesjekk" med bankens rådgivere. Kunden betaler selv for denne tjenesten. Banken avgir så sin innstilling, og den videre saksbehandling foregår i kommunen.

Eksempler på løsningsmodeller fra Lørenskog

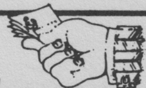

Eksempel 4: Refinansiering ut over verdien

Før	Etter
450.000 kr. 14,5 % rente Verdi bolig 300.000	Bankgaranti for siste 150.000 kr. Etabl.lån II 450.000 kr. til 10 % rente

Bedret økonomi: 20.250 kroner
I forhold til etableringslån: 4,5 %
Ingen taper — banken beholder risikoen

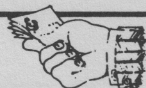

Eksempel 5: Frysing av lån

Før	Etter
450.000 kr. 14,5 % rente Verdi bolig 300.000	"Frys" i 2 - 3 år Etabl.lån II 300.000 kr. til 10 % rente

Bedret økonomi: 34.750 kroner
I forhold til etableringslån: 11,5 %

Eksempel 6: Bytte bolig

- Bolig: Rekkehus, 4 rom + kjøkken; kjøpt i 1989 for 920.00; verdi nå 725.000.
- Husstand: Mor + barn på 14; samlivsbrudd 1990; inntekt 275.000 + bidrag/trygd
- Lån: 617.000 - 14,5% Avdragfritt

Utgifter

Husleie	3.300
Renter	7.500
Pr. mnd	10.800

Etter bytte av bolig

Foreslår salg av rekkehus og kjøp av mindre leilighet, f.eks. 3 rom. Innskudd 350.000. Husleie: 1.500. Gjeld: 250.000 — 13 % rente avdragsfritt

Utgifter

Husleie	1.500
Renter	2.710
Pr. mnd	4.210

BESPARELSE PR. MND: 6.600

Eksempel 7: Kaste kortene

Husstand: 1 voksen og 1 barn

Før	Etter
Gjeld i alt: 700.000 Inntekt: 200.000 Boligens verdi: 300.000	Usikret gjeld: 400.000

Leie bolig: 4.500 kr. pr. mnd.

1. pr.: Livsopphold	*4.200*		
2. pr.: Bolig	*4.500*	*Utbetalt*	*12.000*
3. pr.: Diverse	*1.300*	*Til lånebetj.*	*2.000*
	10.000	*dvs. 6 % rente u/avdrag*	

Avdeling 1

SPØRSMÅL OG SVAR

Her har vi formulert 9 spørsmål om ulike sider ved organiseringen av gjeldsrådgivningsarbeid. Seks av bidragsyterne ved seminaret den 21.8.92 svarer. Dette er ingen debatt, for ingen har hatt tilgang til de andres svar – men variasjonen i synspunkter og erfaringer som kommer til uttrykk her, tilsier at en debatt vil kunne bli meget interessant...

Spørsmålene

1 *side 15* Hvilken betydning har det for økonomisk rådgivning å kunne samarbeide over fag- og etatsgrenser?
Hvilke erfaringer har dere med slikt samarbeid?

2 *side 17* Hvilke økonomiske gevinster tror dere at kommunen har hatt av tilbudet om økonomisk rådgivning? Hvordan ser dere på potensialet for ytterligere gevinster framover?

3 *side 21* Hvor stort behov har klienter som kommer til økonomisk rådgivning for å få hjelp også på andre områder?
Hvor mange klarer seg bare de får orden på økonomien - hvor ofte ligger det ofte andre problemer under?

4 *side 25* Er en kommune i tilsvarende situasjon som dere best tjent med å ta i bruk ekstern bistand til økonomisk rådgivning, eller ved å utvikle egen kompetanse?
Hvorfor valgte dere slik dere gjorde, og hva ville dere anbefale ut fra egne erfaringer?

5 *side 27* Hvordan er mottak av nye klienter organisert, og hvilke vurderinger ligger til grunn for å organisere/gjennomføre mottaket slik?

6 *side 29* Hvilke konkrete erfaringer har dere med å bruke Husbanklån til refinansiering av boliggjeld?

7 *side 31* Har dere vurdert å opprette noen form for samarbeid med nabokommuner?
I så fall, hvorfor valgte dere å samarbeide / ikke samarbeide?
Har dere synspunkter eller anbefalinger om interkommunalt samarbeid på dette området?

8 *side 33* Hvordan har klienter fått informasjon om rådgivningstilbudet?
Har det nye opplegget fått betydning for hvordan (og hvor tidlig) klienter tar kontakt?

9 *side 35* Har dere erfaring fra arbeid eller tiltak for å få kontakt med de som har så store problemer at de ikke vil se situasjonen i øynene, og dermed heller ikke snakke om vanskelighetene?

Spørsmål 1

Hvilken betydning har det for økonomisk rådgivning å kunne samarbeide over fag- og etatsgrenser?
Hvilke erfaringer har dere med slikt samarbeid?

Råde

Det har stor betydning for økonomisk rådgivning at det samarbeides over etatsgrensene. Økonomisk rådgivning er i alminnelighet "tunge" saker som krever stor innsikt i en rekke fagområder. Vi har erfart at det derfor er tvingende nødvendig for en grundig behandling av dette at flere ressurspersoner trekkes inn.

Fredrikstad

Det har meget stor betydning for den økonomiske rådgivningen å kunne spille på andre profesjoner og etater. Å være plassert på sosialavdelingen har gjort dette betydelig lettere, da en her er så godt kjent med andre instanser og etater.

Økonomene har samarbeidet med alle andre sosiale og økonomiske instanser. En har også i dette samarbeid kommet til fellesløsninger der alle involverte instanser har gitt sitt bidrag for å løse krisen.

Nes

Ved at kundenes/klientenes økonomiske problemer nesten alltid er et mangfoldig og sammensatt problem, er vår erfaring at en løsning forutsetter medvirkning fra flere faginstanser og etater.

Nes kommunes økonomiseksjon har siden 1991 utviklet et tett samarbeid med boligkontoret, lensmann, trygdeetat, ligningskontor og banker. Dette tette samarbeidet har muliggjort raske og smidige løsninger etter individuelle vurderinger av hver enkelt klient. Våre erfaringer er derfor meget positive.

Lørenskog

Vårt opplegg bygger på et nært samarbeid med fagøkonomene i vår lokale bank. Vi utveksler informasjon med både sosialkontoret og kommunekassereren, men begrenser oss til det vi oppfatter som boligkontorets primæroppgaver. Sosiale problemer utover det økonomiske tar sosialkontoret hånd om. Ved behov for tyngre økonomisk rådgivning som går ut over det banken normalt har kapasitet til, henviser vi til forbrukerkontoret.

Det underliggende økonomiske undersøkelsesarbeidet, gjennomgang av privatøkonomiske forhold, kredittvurderinger m.m. overlater vi til banken, som også tar hånd om papirarbeidet etter at en refinansiering er godkjent: sikkerhet, utbetalinger, låneforvaltning osv.

I det ukentlige kredittmøtet som tar stilling til søknadene etter at banken har gjort forarbeidet, deltar både representanter fra banken og fra sosialkontoret, foruten økonomisjef og saksbehandler fra boligkontoret.

Midt-Gudbrandsdal

Vårt kontor har lagt stor vekt på samarbeid med andre etater som kommer i berøring med privatpersoners gjeldsproblemer. Vi har således hatt gjensidige informasjons- og erfaringsutvekslingsmøter med kommunekassene, namsmennene og lokale banker, og vi planlegger tilsvarende møter med landbruksetat og trygdeetat. Sosialkontorene har vi etablert en månedlig møtestruktur med. Vi mener at kunnskap om hverandres arbeidsområder, arbeidsform og kompetanse er viktig m.h.t.:

- Bruk av hverandres kompetanse.
- Veiledning overfor klientene om hvor de bør henvende seg for å få riktig og målrettet hjelp.
- Konkret samarbeid klient/etat/vårt kontor i spesielle saker.

Vår erfaring er at dette gir bedre helhetsløsninger, og kunden spares for tid ved å fly fra kontor til kontor.

Onsøy

Det er av avgjørende betydning å kunne samarbeide på tvers av faggrupper og institusjoner i samfunnet vedrørende økonomiske problemer. Onsøy sosialkontor har selv tatt initiativ og opprettet en egen økonomigruppe (banksjef, lensmann, kommunekasserer, økonomirådgiver, mottakskonsulent) og boliggruppe (helse- og sosialsjef, kommunekasserer, boligsekretær og økonomirådgiver). Vi har også et utstrakt samarbeid med forbrukerkontorets jurist, samt det klassiske hjelpeapparatet innenfor helse- og sosialomsorgen.

Sosialkontoret har vært den instans som har påtatt seg ansvaret og arbeidet for å få til slike samarbeidsgrupper. Sosialkontoret har ansvaret som koordinator av tjenestene.

Spørsmål 2

Hvilke økonomiske gevinster tror dere at kommunen har hatt av tilbudet om økonomisk rådgivning?
Hvordan ser dere på potensialet for ytterligere gevinster framover?

Råde

Den økonomiske gevinsten for kommunen i å drive en effektiv økonomisk rådgivning ligger i innsparinger på sosialbudsjettet. For mange kommuner har gjennomført disse innsparingene delvis ved å redusere satsene for utbetaling med de alvorlige følger dette får for sosialklientenes velferd. En effektiv økonomisk rådgivning vil derimot føre til at flere får hjelp til en bedre utnyttelse av sin egen økonomi og derved mindre behov for kommunal pengestøtte.

Fredrikstad

Hovedparten av den redusering av sosialhjelpsutgiftene med 10 millioner kroner for 1991 – og sannsynligvis 15 millioner kroner for 1992 – beror på økonomenes, sosialkuratorenes og tiltakskonsulentenes tverrfaglige innsats. Spesialiseringen med oppdeling i klientgruppeteam har også hatt stor betydning. Delegasjonsordningen og en reduksjon av de veiledende satsene har også betydd en del.

Hvor mye ytterligere som kan regnes som gevinst p.g.a. at klienter ikke er kommet inn i sosialsystemet i det hele tatt, er vanskelig å si noe om, men vi regner med at dette er ytterligere noen millioner pr. år.

Fremover vil gevinsten sannsynligvis øke ytterligere ut fra de tall som er påvist for 1991 og 1992.

Nes

Nes kommune hadde i perioden 1987-1990 en vekst i sosialhjelpsutbetalingene på 175 prosent. I 1991, etter omorganiseringen av sosialavdelingen hvor bl.a. en egen økonomiseksjon ble opprettet, gikk sosialhjelpsutbetalingene ned med 5% i forhold til 1991 – til tross for at antall mottakere økte. I 1992 har vi budsjettert med en ytterligere nedgang på 16% i forhold til utbetalingene i 1991. (Budsjettet ser ut til å bli overskredet med ca. 800.000 kr, så målet vårt holder ikke helt).

Resultatene skyldes bedre råd/hjelp/bistand. Vi har gitt skikkelig individuell økonomisk hjelp og kunden/klienten er kommet ut av uføret, dvs. ut av å være sosialhjelpsmottaker. Vårt hovedmål er å få folk vekk fra våre utbetalingslister fortest mulig.

Vi tror at vi har ytterligere muligheter til å redusere sosialhjelp-utbetalingene, men har valgt å budsjettere med samme kronebeløp for 1993 som i 1992.

Lørenskog

Kommunen sparer ca. 15 prosent av sosialbudsjettet, eller ca. 3 millioner på årsbasis. Til gjengjeld påtar vi oss en risiko for fremtidige tap, men tar forholdsregler for å minimalisere risikoen. Vi velger å arbeide i mellomsjiktet — mellom den store gruppen som kan klare seg selv bare de får orden og oversikt i økonomien og kanskje strammer inn livremmen noen hakk, og den meget lille gruppen som er i et uløselig økonomisk uføre.

Ved å hjelpe denne mellomgruppen med refinansiering, kan vi spare penger i dag uten å ta på oss uforholdsmessig stor risiko for i morgen. En grunnleggende forutsetning for all refinansiering er at tiltaket skal gjøre kunden selvhjulpen, dvs. vedkommende skal ikke komme tilbake senere og si at "det gikk ikke". Kan vi ikke regne med at kunden vil kunne klare seg selv framover, går vi ikke inn med refinansieringstiltak. Da må vedkommende først arbeide sammen med andre kreditorer, forbrukerkontoret og/eller sosialkontoret, for å forbedre rammebetingelsene for sin egen økonomi.

Vi regner med at gevinsten på 15 % av sosialbudsjettet vil holde seg på noenlunde samme nivå i årene framover.

Midt-Gudbrandsdal

Det har ikke vært foretatt systematisk registrering av sosialkontorenes innsparinger i forhold til klienter som har fått hjelp fra vårt kontor. Tilbakemeldingene fra sosialkontorene er imidlertid positive. De berørte kontorer har alle, etter at vi kom i gang, holdt sine budsjetter.

Sosialkontorene oppgir at årsaken til dette, (foruten nedgang i sosialhjelpsbehov for de klienter som får direkte hjelp fra oss), er at sosialkontorene når de blir avlastet de tyngre økonomisakene, kan bruke sin kompetanse og sine ressurser til mer målrettet forebyggende arbeide for sine øvrige klienter i basisteam etc. Vi mener dette er en fornuftig arbeidsdeling.

Det er også vår erfaring at kommunenes rolle som kreditor styrkes ved at de nå i større utstrekning blir med i kreditorfellesskap med andre kreditorer.

Onsøy

Vi tror at kommunen har hatt store økonomiske gevinster ved bevisst bruk av økonomisk rådgivning som metode. Det kan i denne forbindelse nevnes at Onsøy kommune har et lavt forbruk av sosialhjelp sett i forhold til tilsvarende kommuner og nabokommuner i Fredrikstad-distriktet. Vi har de siste 1-2 årene ikke hatt den økning i sosialhjelpsutgifter som andre kommuner. Resultatene på kapitlene for økonomisk sosialhjelp har også de siste årene vært i samsvar med budsjettene.

Det er klart at mange faktorer spiller inn i forhold til å påvirke forbruket av sosialhjelpsutgifter i kommunene. Foruten de demografiske og sosio-økonomiske forhold i befolkningen i Onsøy kommune, vil jeg hevde at måten sosialkontoret organiserer sitt arbeid på også er en sterk faktor for påvirkning av sosialhjelpsforbruket. Kontorets prosjekt "Utvidet mottak" innebærer bruk av flere virkemidler/metoder, bl.a. tiltaksarbeid, bevisste metoder i mottaket og økonomisk rådgivning.

Økonomisk rådgivning blir benyttet som metode i forhold til kontorets hjelpeplikt etter Lov om sosialomsorg §2. Det er vanskelig å anslå den kommunaløkonomiske virkning av tiltaket, men mange av våre brukere profitterer på å få rådgivning i forhold til sin daglige forbruksøkonomi og sin mer komplekse gjeldssituasjon. I svært mange tilfelle kan økonomirådgiver i samarbeid med klient legge opp en plan for løsning av gjeldsproblematikk enten det er av mer akutt eller langvarig karakter. Denne metoden virker utløsende med hensyn på aktivisering av klientens egne evner til problem-løsing. Videre virker metoden forebyggende med hensyn til å aktivt arbeide med problemer før man når en fastlåst og varig situasjon med behov for langvarig sosialhjelpstøtte.
Økonomisk rådgivning ved sosialkontoret i Onsøy er det sentrale virkemiddel i forhold til kommunens hjelpetilbud til mennesker i alle lag av befolkningen som i dag kan betegnes som "gjeldsofre". Rådgiveren har videre et utstrakt samarbeid med andre instanser i kommunen, som kommunekasserer og boligsekretær.

Rådgiveren er den som i mange saker legger premissene og utarbeider saksforberedelser til helse- og sosialsjefen før han innvilger etableringslån (I og II). Gjennom denne praksis virker økonomisk rådgivning også forebyggende med hensyn til problematikk, virksomheten har også direkte økonomisk virkning for kommunen ved at boutgifter for mange potensielle sosialhjelpklienter går ned, og at gjeld blir sanert i enkelte tilfelle.

Samlet sett vil jeg hevde at den økonomiske gevinsten av å bruke økonomisk rådgivning slik den blir praktisert her i kommunen er stor. Det er imidlertid sentralt for oss å se tiltaket som en viktig del av en "tiltakspakke" i kommunens sosialavdeling, der det kan brukes fleksibelt i samarbeid med andre tiltak i avdelingen. Uten økonomisk rådgivning ville vi få redusert vår styrke i forhold til å bistå klienter til selvhjulpenhet.

Spørsmål 3

**Hvor stort behov har klienter som kommer til økonomisk rådgivning for å få hjelp også på andre områder?
Hvor mange klarer seg bare de får orden på økonomien - hvor ofte ligger det ofte andre problemer under?**

Fredrikstad

I ca. 75% av klientmassen har klienten fått følgeproblemer av den økonomiske situasjonen, eller har den økonomiske situasjonen oppstått som en følge av disse andre problemer. P.g.a. plasseringen på sosialavdelingen kan disse klienter da lett få raskt hjelp med de andre problemene, det kan være en begynnende eller gammel rusproblematikk, psykiske lidelser, krisebehandling i form av samtaleterapi, andre samtaleterapier. Noen har også behov for behandling av psykosomatiske og/eller somatiske lidelser. I denne sammenheng har avdelingen egen sosiallege på avdelingen.

Nes

Ved at økonomiseksjonen ved Nes sosialkontor har profilert seg som økonomiske rådgivere, har vi også fått mange henvendelser fra innbyggere som vil ha en "sjekk" av sin økonomiske tilstand. Vi har da foretatt en slik analyse og dermed har kunden fått den hjelp han/hun trengte.

I forbindelse med bedriftsnedleggelser, har vi sammen med bedriftens ledelse og klubbtillitsvalgt orientert om økonomiseksjonens tilbud. Også her har en del av de permitterte/oppsagte kommet og fått foretatt en analyse av sin framtidige økonomiske situasjon. Vi har gitt råd/tips for hva den enkelte burde gjøre på kort sikt eller etter hvert. I en del tilfeller har dette vært tilstrekkelig for at den enkelte mestrer sin egen økonomiske situasjon.

Kunder/klienter som venter lenge med å komme til oss, har ofte sammensatte problemer (økonomi, samlivsproblemer, rusproblemer, omsorgsproblemer etc.).

Nes kommune har ikke ført statistikk på andelen over hvem som bare trenger økonomisk råd/veiledning, og hvem som også trenger økonomisk hjelp i en periode. Siste gruppe er naturligvis størst, vi anslår den til ca. 90%. Av disse igjen er vårt mål at alle "gjeldsofre" skal være ute av vår økonomiske bistand i løpet av 6 mnd.

Midt-Gudbrandsdal

Ca. 40% av våre klienter blir kanalisert til oss via sosialkontorene. Behovet for bistand til å løse andre problemer hos denne gruppen blir avdekket og ivaretatt av sosialkontorene før de kommer til oss. For de øvrige kundene avdekker kartleggingen, som hos oss ivaretas av sosionom, om de har behov for hjelp også på andre områder. I den grad andre problemer er til hinder for å løse gjeldsproblemene og gjennomføre nødvendige tiltak i den forbindelse, blir kontakt formidlet til andre faginstanser med henblikk på nødvendig bistand. Verdien av samarbeid/relasjoner til andre etater er i denne sammenheng betydelig.

Av prosjektets til nå 65 registrerte saker, har ca. 50% vesentlige gjeldsproblemer p.g.a. inntektssvikt som en følge av arbeidsledighet. En langsiktig løsning på gjeldsproblemet betinger i disse tilfellene at vedkommende igjen kommer ut i fast arbeid. Arbeidsledighetsstønaden er dessuten et nokså "skjørt" utgangspunkt for refinansieringsløsninger. Med ektefelle, samboer, barn og kausjonister omfatter sakene ca. 200 personer. Utsiktene til at vi får stadig flere langtidsledige i gjeldskrise, vil måtte påvirke både arbeidsform og muligheter til å oppnå permanente løsninger i forhold til den nye gjeldsloven.

Ca. 25% av våre registrerte kunder har problemer på andre arenaer (familieproblemer, psykiske problemer, rusproblemer etc.). Løsning av gjeldsproblemene på lang sikt krever hjelp på disse områdene i tillegg til økonomisk rådgivning. Arbeidsledighet er i tillegg en "gjenganger" i denne gruppen. I et kortsiktig perspektiv, vil ca. 75% av registrerte kunder klare seg bare de får orden på økonomien.

Ellers er vår erfaring at en tverrfaglig tilnærming til gjeldsproblemet og innsats på andre arenaer utenfor økonomisk rådgivning er av vesentlig betydning for langsiktige effekter av hjelpen.

Onsøy

Økonomiske problemer oppstår ikke i et vakuum. De oppstår i en sammenheng med andre deler av folks liv, d.v.s. deres arbeidssituasjon, familiesituasjon, helsemessige situasjon, utsatt for ulykker o.l. Det er heller en regel enn et unntak at folk sliter med flere problemer på en gang. De fleste trenger bistand på andre områder hvis målet er å gjøre klientene varig selvhjulpne.

Mottaket førte statistikk over hvilke problemer klienten oppgav å ha over en periode på et år fra 01.08.90 til 01.07.91. 305 personer ble registrert. 285 oppgav økonomien som sitt hovedproblem. Sosialkontoret er jo tross alt det stedet hvor folk vet de kan få økonomisk hjelp i en periode. Dette har også sammenheng med den oppfatningen befolkningen har av sosialkontoret, at det primært er et sted hvor man kun får økonomisk krisehjelp og ikke annen form for hjelp.

Men et betydelig antall oppgav å ha tilleggsproblemer katalogisert som: arbeidsløshet, helseproblemer fysisk og psykisk, boligproblemer, familieproblemer og rusproblemer. Mange klienter hadde ikke ett eller to problemer, men flere.

Total statistikk fra 01.08.90 til 01.07.91:

- 311 registrerte råd- og veiledningsklienter i mottaket.
  (Klientene er helt nye eller vært ute av systemet minst et halvt år.)
- 165 klienter mottok kun råd og veiledning, ikke økonomisk sosialhjelp.
- 93 klienter mottok råd og veiledning samt økonomisk korttidshjelp.
  (Alle er nå ute av systemet, de fleste i løpet av 3 måneder.
  Vi har dessverre ikke god nok registrering på hvem som kommer tilbake, f.eks. etter endt tiltak.)
- 53 klienter mottok råd og veiledning og har fortsatt behov for økonomisk sosialhjelp.

Det er ført detaljert statistikk på 305 klienter:

Problemområde:	Økonomi	285
	Arbeidsløshet	170
	Boligproblemer	43
	Rusproblemer	3
	Familieproblemer	29
	Helse, fysisk/psykisk	65

Kommentar fra økonomirådgiver:

Et problem kommer sjelden alene, slik er det også med klienter som har økonomiske problemer. De trenger ofte konkret økonomisk hjelp og time hos sosialkurator p.g.a. psykiske problemer, konflikter i hjemmet, mer informasjon om hjelpeapparatet og bistand til forskjellige søknader.

Penger/økonomi er ikke alt, men ganske mye. Det å få ryddet økonomien kan mange ganger være en god inngangsdør til å få bukt med underliggende problemer, som mange ganger er vanskelig å gjøre noe med og som er mer tidkrevende. Her er det viktig å jobbe med hele problematikken og ikke bare biter av den. Dette er av stor betydning for at det skal bli et godt resultat.

Det er meget vanskelig å gi noe tall eller prosenter her, da det ikke er undersøkt i forkant. Jeg kan begi meg ut på å gjette at ca. 75% av klientmassen har underliggende problemer.

Spørsmål 4

Er en kommune i tilsvarende situasjon som dere best tjent med å ta i bruk ekstern bistand til økonomisk rådgivning, eller ved å utvikle egen kompetanse?
Hvorfor valgte dere slik dere gjorde, og hva ville dere anbefale ut fra egne erfaringer?

Fredrikstad

Bl.a. ut fra forholdene som er beskrevet i svaret på forrige spørsmål, fremgår det helt klart at en kommune er best tjent med å utvikle egen kompetanse i stedet for å basere seg på ekstern bistand. Ved ekstern bistand vil en jo miste alle de fordeler en har sett i det økonomiske rådgivningsarbeidet med å ha de økonomiske rådgiverne plassert ved sosialkontoret.

Valget for Fredrikstads del var begrunnet ut fra de økonomiske besparelser for kommunens del som var planert inn allerede fra starten. Andre begrunnelser var den gjensidige opplæringssituasjon som ble en følge av å samplassere de forskjellige fagene.

Lørenskog

En mellomstor kommune som Lørenskog er for liten til å bygge opp vår egen økonomiske spisskompetanse. Vi kan kjøpe – dvs. ansette – kompetanse, men ikke vedlikeholde den på lang sikt. Vi har ikke faglig miljø til det. I stedet bygger vi på kompetanse som allerede er der – i banken.

Vår samarbeidspartner banken har fra før av 80 prosent av problemsakene. Det gir dem et langt bredere grunnlag for faglig ekspertise enn vi har. Samtidig kan banken videreføre erfaringene fra samarbeidet med oss også til andre kommuner som måtte være interessert – noe vi selv ville hatt svært liten kapasitet til. I det hele tatt ville det være lite logisk at mer enn 400 norske kommuner skulle bygge opp sin egen ekspertise.

Midt-Gudbrandsdal

Rådgivningskontoret er plassert utenfor sosialkontorene fordi:

- **Små sosialkontorer med begrensede ressurser og begrenset kompetanse.** Dette påvirker både tidsforbruk i forhold til problemene og kvalitet i forhold til løsningene.

- **Sosialkontorenes dobbeltrolle.** Det er ofte konfliktfylt å ha en aktiv rolle både som rådgiver i forhold til andre kreditorer og samtidig sitte på "en pengesekk". Vårt kontor er nøytralt både i forhold til klient og kreditorer (ikke minst gjelder det kommunen som kreditor).

- **Barrierer til sosialkontorene.** Mange har følelsesmessige barrierer i forhold til å oppsøke sosialkontorene. Dette medfører ofte at dette hjelpeapparatet oppsøkes for sent, og vanskeliggjør gode løsninger. Dette bekreftes av tilgangen til vårt kontor av personer fra "markedet".

Ut fra egne erfaringer vil vi anbefale en slik løsning. Tilbakemelding fra lokale banker bekrefter at denne måten å organisere arbeidet på synes å gi effekt, fordi vi er nøytrale f.eks. i forhold til bankenes rådgivningsapparat, hvor kundene ofte føler et motsetningsforhold. Vår nøytralitet er også viktig i forhold til å oppnå kreditorfellesskap. Tjenesten er dessuten gratis, noe som er viktig for at kunder som allerede sliter med store gjeldsbetjenings-problemer skal ha mulighet til å oppsøke hjelpeapparatet.

Spørsmål 5

Hvordan er mottak av nye klienter organisert, og hvilke vurderinger ligger til grunn for å organisere/gjennomføre mottaket slik?

Nes

Nye klienter får time med mottakskurator. Mottakskurator får gjennom denne samtalen klarhet i hva det egentlige problemet bunner i. Er det i økonomi, overføres klienten til økonomiseksjonen for videre hjelp/bistand.

Organiseringen bunner i følgende prinsipp: Råd/veiledning etter lov om sosial omsorg og økonomiske råd/utbetaling skal holdes adskilt.

Lørenskog

Innledningsvis, i november '91, skrev vi brev til sosialkontorets klienter og fikk på den måten kontakt med de fleste som på det tidspunkt var aktuelle for de tiltak vi disponerer. Siden har de fleste nye henvendelser kommet direkte til boligkontoret – det er sjelden at noen henvises fra sosialkontoret.

Saksgangen er enkel – kunden fyller ut en søknad som først får et raskt gjennomsyn: er dette i det hele tatt aktuelt, eller gir det seg selv at vedkommende får avslag? De sakene vi går videre med, sendes til banken etter at vi først har vært i kontakt med sosialkontoret og kommune-kassereren, og sammen med banken går kunden grundig gjennom sin privatøkonomi. I det hele tatt har de fleste kundene mer personlig kontakt med bankens folk enn med oss.

Onsøy

Mottaket er organisert som et tverrfaglig team, med utstrakt samarbeid, nettopp fordi vår erfaring er at klientene har store og sammensatte problemer. Dette krever rask og samkjørt handling på flere plan. Uten dette tette og tverrfaglige samarbeidet sett ut fra hele mennesket, ville vi ikke ha oppnådd de gode resultatene vi har fra mottaket.

En nærmere presentasjon av mottaksordningen finnes i Onsøys seksjon bakerst i avdeling 2.

Spørsmål 6

Hvilke konkrete erfaringer har dere med å bruke Husbanklån til refinansiering av boliggjeld?

Fredrikstad

Da vi i Fredrikstad har oppnådd bedre forhandlingsvilkår enn de fleste andre kommuner i forhold til refinansiering uten å bruke Husbanklån, har vi i meget liten utstrekning vært nødt til å bruke denne refinansieringsformen.

Lørenskog

Refinansiering med Husbanklån er vårt *eneste* tilbud – ved siden av den privatøkonomiske gjennomgang og veiledning som kundene får som ledd i saksbehandlingen.

Vi benytter både Husbanklån I og II, og har etter hvert lang erfaring med å kombinere denne finansieringen med de andre kreditorenes tilpasning til situasjonen, slik at resultatet blir en løsning som alle parter er tjent med. Løsningene kan se svært forskjellige ut, men har til felles at vi ikke tar på oss risiko uten å få noe igjen for det, og ikke finansierer utover boligens nåværende verdi.

Se forøvrig eksempler på refinansiering i Lørenskogs seksjon i avdeling 2.

Midt-Gudbrandsdal

Husbankens etableringslånordning er etter vår oppfatning et av de viktigste virkemidler i arbeidet med å løse gjeldsproblemer. Både debitor, kreditor og kommunene tjener på aktiv bruk av dette virkemiddel:

- Debitor ved at han får redusert sine boutgifter, får mulighet til statlig bostøtte, og dermed ofte blir selvhjulpen.
- Kreditor ved at deres tapspotensiale reduseres når debitor på denne måten får redusert sine bokostnader.

- Kommunene ved at de dermed ofte får redusert sine sosialhjelpsutbetalinger.
  De blir også ofte spart for belastninger på andre offentlige hjelpeapparater.

Etableringslån er også en nyttig og ofte en nødvendig "gulrot" i forbindelse med gjeldsforhandlinger.

Eksempel 1:

ETABLERINGSLÅN BRUKT VED GJELDSETTERGIVELSE

Status:

Bank A	1. prioritet	kr. 140.000
Bank B	2. prioritet	kr. 550.000
Bank C *	3. prioritet	kr. 650.000

* *Pantesikret gjeld for insolvent tredjemann*

Verdi av eiendom: kr. 400.000

Etter refinansiering:

Bank A	1. prioritet	kr. 190.000
Etableringslån	2. prioritet	kr. 200.000
Bank C	3. prioritet	kr. 150.000

Løsning:

Bank B aksepterte en endelig utløsning med kr. 250.000, som ble gjennomført med låneøkning i bank A og etableringslån. Bank C slettet resten av panteansvaret mot at kunden overtok kr. 150.000 som personlig lån.

Resultat:

- Kunden fikk redusert sitt gjeldsansvar med kr. 800.000.
- Månedlige boutgifter ble redusert med kr. 2.848.

Eksempel 2:

REDUKSJON AV BOUTGIFTER OG SOSIALSTØTTE.

Status:

Samlet gjeld i forskjellige kredittinstitusjoner: kr. 160.000

Verdi av bolig: kr. 400.000

Kunden hadde vært arbeidsledig i 3 år, og mottok ikke lenger arbeidsledighetstrygd. Hun mottok 50% uføretrygd. Refinansiering i privat bank var vanskelig p.g.a. manglende betalingsevne.

Løsning:

Refinansiering med etableringslån I, kr.160.000.

Resultat:

- Månedlige boutgifter ble redusert med kr. 2.800.
- Månedlig sosialstøtteutbetaling kunne reduseres med kr. 1.000.
- Vil kunne oppnå bostøtte.

Spørsmål 7

**Har dere vurdert å opprette noen form for samarbeid med nabokommuner?
I så fall, hvorfor valgte dere å samarbeide / ikke samarbeide?
Har dere synspunkter eller anbefalinger om interkommunalt samarbeid på dette området?**

Fredrikstad

Økonomirådgiverne i Fredrikstad har satt i gang interkommunale rådgiversamlinger for hele Østfold fylke, en ordning som nå har fungert godt i over et år. Her kan deltagerne dra nytte av hverandres erfaringer, drøfte felles problemer og mulige løsninger, og gjennomføre kurs og opplæring.

Råde

Samarbeid med nabokommuner er i noen grad etablert og i noen grad under etablering. I Moss har Sparebanken NOR igangsatt et prosjekt hvor også de omkringliggende kommunene er invitert og deltar både med namsmann og sosialkontor. Videre har det i lengre tid vært arrangert samlinger for økonomirådgiverne i hele Østfold fylke hvor disse emnene diskuteres ut fra gjennomgått opplæring og ut fra konkrete saker.

Nes

Nes kommune har ikke tenkt å opprette noe formelt interkommunalt samarbeid fordi vi anser det vi har gjort som en nødvendig organisering av vårt eget arbeid. Men vi er åpne for å informere/diskutere/formidle våre erfaringer til kolleger i andre kommuner, og vi har sikkert snappet opp ting fra andre kommuner underveis.

Midt-Gudbrandsdal

Kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu har til sammen ca. 15.000 innbyggere og hadde hver for seg ikke ressurser til å etablere egne spesialiserte tjenester med slik sammensatt kompetanse, neppe heller behov for tre slike kontorer. Kommunene ligger innenfor en begrenset geografisk avstand (6 mil fra nord til sør). Kommunene har dessuten tradisjon for samarbeidsprosjekter både innenfor sosialomsorg og næringsutvikling. Filosofien er å få optimalisert ressursutnyttelsen.

Erfaringen er positiv med hensyn til bruk av kontoret. Kontoret ligger geografisk midt i området. Kundefordelingen er i dag 40-40-20 på henholdsvis Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu, og gjenspeiler omtrent de tre kommuners andel av samlede sosialhjelpsutbetalinger.

Onsøy

Det har ikke vært drøftet å opprette interkommunalt samarbeid på dette området. For vår del har vi sett økonomisk rådgivning som en selvfølgelig del av det lokale hjelpetilbudet innenfor sosialavdelingen. Slik Onsøy kommune har organisert økonomisk rådgivning, der bl.a. samarbeidet med andre instanser i kommunen er svært viktig, vil en interkommunal organisering redusere betydningen av tiltaket – både kvalitetsmessig, i forhold til brukerne, og i forhold til den økonomiske virkningen for kommunen.

Forøvrig er det viktig å samarbeide interkommunalt om deler av tiltakene, utveksling av erfaringer og organisasjons- og metodeutvikling.

Spørsmål 8

Hvordan har klienter fått informasjon om rådgivningstilbudet? Har det nye opplegget fått betydning for hvordan (og hvor tidlig) klienter tar kontakt?

Fredrikstad

Klientene har fått informasjon både gjennom massemedia, sosialkontoret, andre etater og andre klienter eller bekjente.
Det nye opplegget og den positive presseomtalen, noen "dagens rose" og lignende har gjort at klienter henvender seg tidligere enn før.
De fleste har såpass god tid at de kan sette seg opp på timeavtaler i vanlig ordning. P.g.a. at avdelingen ikke er underbemannet er ventetidene rimelige, til tross for at økonomirådgiverne har inntil 600 avtaler pr. år.

Nes

Klientene har først og fremst fått informasjon om tilbudet ved at de har henvendt seg til sosialavdelingen. Dernest har vi informert om dette gjennom lokalpressen. Vi har oppsøkt bedrifter og organisasjoner og orientert om vårt tilbud. I forbindelse med en tidsbegrenset gjeldsofferaksjon annonserte vi tilbud om rådgivning i lokalpressen.

Lørenskog

Tilbudet er blitt godt kjent gjennom pressen. Og naturligvis vet alle instanser som oppdager og/eller registrerer at folk har betalingsproblemer, om mulighetene. Søknadsskjema er tilgjengelig hos både banker, advokater, lensmannen og sosialkontoret.

Problemet er ikke at potensielle kunder ikke vet om tilbudet – det er heller å få dem til å ta kontakt. En del blir nærmest handlingslammet når problemene kommer. Vi har ingen konkrete holdepunkter om hvorvidt dette tilbudet innebærer en lavere psykologisk terskel enn å søke om økonomisk sosialhjelp, men vi *antar* at det stort sett oppleves lettere å snakke med boligkontoret enn med sosialkontoret.

Midt-Gudbrandsdal

Kontoret har laget en egen brosjyre som er lagt ut på kommunale kontorer. Brosjyrene er også fordelt til namsmenn og lokale banker.

Lokale aviser og lokalradio har også vært benyttet for å orientere om vår virksomhet og vårt tilbud. Vi har et mål om å få inn regelmessige redaksjonelle artikler om vår virksomhet i lokalpressen.

Kontoret har dessuten laget standardbrev som namsmennene legger ved sine tvangsbegjæringer til skyldnere, slike brev er også nå utarbeidet til bruk for kommunekassene i deres innfordringsvirksomhet.

Den stadig økende andel av kunder fra "markedet" tyder på at denne informasjonsvirksomheten har hatt effekt.

Onsøy

Sosialkontoret har jobbet mye med informasjon om kontorets tilbud. Det er lagt ned et betydelig arbeid i utarbeidelsen av to brosjyrer som forteller om økonomisk sosialhjelp og om våre råd og veiledningstilbud. Vi har fått veiledning vedrørende dette av informasjonssjef Knut Western i Fredrikstad kommune. Vi har hatt program i lokalradioen og reportasjer i lokalavisene.

Våre samarbeidsgrupper sprer "ringer i vann" ved å gi informasjon til sine brukere om våre tilbud. Dette har ført til at over 100 personer kontakter oss hvert år kun vedrørende råd og veiledning og vår klientmasse har økt med ca. 15%. Det er viktig å nevne at dette ikke har fått følger vedrørende økte sosialhjelpsutgifter, snarere tvert imot. I motsetning til de fleste kommuner i nedre Glomma, overholder Onsøy sosialkontor sine budsjettrammer.

Kommentar fra økonomirådgiver:

Klientene får informasjon gjennom massemedia, aviser og radio, sosialkontor, boligkontor, kommunekasserer, banker, lensmann, trygdekontor og ligningskontor. Dette har fått stor betydning for hvordan klienter tar kontakt, fordi det er kjent for alle borgere i kommunen at det finnes et tilbud i kommunen vedrørende økonomisk rådgivning.

Hvor tidlig klienten tar kontakt, er helt avhengig av når vedkommende synes han eller hun har et økonomisk problem. Noen kommer meget tidlig, andre venter til det siste. Imidlertid: kommer vi meget tidlig inn i et økonomisk problem, er det mange ganger ikke så mye konkret vi kan gjøre. Det er mange faktorer som spiller inn, f.eks. at det ennå ikke er et problem for kreditorene, samt at det er vanlig å ha mindre økonomiske problemer. Vi skal være flinke til å spå om framtiden dersom vi kommer meget tidlig inn.

Lensmann oversender 1.gangs tvangsauksjoner hit, og henviser dessuten klientene til oss. Dette er en stor forskjell fra tidligere, da klientene prøvde å rydde opp selv helt fram til 3.gangs tvangsauksjon.

Spørsmål 9

Har dere noe erfaring fra arbeid eller tiltak for å få kontakt med de som har så store problemer at de ikke vil se situasjonen i øynene, og dermed heller ikke snakke om vanskelighetene?

Fredrikstad

P.g.a. at økonomene er organisert inn under sosialavdelingen, har vi en del erfaring fra klienter som ikke vil se situasjonen i øynene. Disse reagerer på forskjellige måter. En del med sinne, andre med å lukke seg inne helt fysisk i leiligheten, flere flykter over i rus, igjen er organiseringen inn under sosialavdelingen en stor fordel. Vi kan derfor ha felles samtaler der kurator eller behandler fra rusomsorgen er tilstede og/eller har motivert klienten til samtale med økonom tidligere. En kan også sette samtale med økonom som vilkår for utbetaling av sosialhjelp på samme måte som en kan vilkårsette samtale med sosialavdelingen.

Nes

Flere av de klientene vi har arbeidet med har hatt svært sammensatte problemer. Enkelte har også kommet til oss etter selvmordsforsøk. En del har kommet til oss når de er kastet ut av boligen eller samme dag som utkastelse skal finne sted.
Vi har flere eksempler på at klienten erkjenner sin situasjon når han/hun får kjørt ut sin privatøkonomi på et dataprogram som viser gapet mellom nåværende og framtidig inntektsside og nåværende og framtidig utgiftsside er og blir for stort. Slike sannhetens øyeblikk kan gi sterke, følelsesmessige reaksjoner der og da. Vi har lært oss å takle disse. Samtidig er slike sannhetens øyeblikk med på å åpne for løsninger som bringer klienten ut av en umulig situasjon. Nes kommune har helt sluttet å gi økonomisk sosialhjelp til å vedlikeholde er varig håpløs økonomisk situasjon.

Onsøy

Spørsmålet er lite relevant, fordi klientene med de tyngste problemene føler vanskelighetene på kroppen via utkastelser, tvangsauksjoner og reaksjoner fra kreditorene. Derfor tvinger det seg fram å måtte snakke om det.
En noe mer relevant problemstilling kan være at klienter med store vanskeligheter synes det er vanskelig å legge alle opplysninger på borde samtidig. (De synes det er forferdelig vemmelig å ha meget stor gjeld). Da gjelder det å skape trygghet, bruke riktig metode og arbeidsredskaper, da kan man forhåpentligvis unngå dette problemet.

Avdeling 2

BAKGRUNNSSTOFF

Hver kommune har sin egen avdeling, som begynner med et sammendrag av hva man har gjort – og løsningene er til dels svært forskjellige. Bak hvert sammendrag følger et varierende antall supplerende dokumenter. Vel bekomme!

Råde kommune

I Råde ble tiltaket for de gjeldsrammede etablert med virkning fra 1/1-1990. Det ble navngitt med "Kontaktutvalg for forbrukere med betalingsvansker". Det var viktig å markere at dette tiltaket ikke gjelder næringsdrivende.

Forberedelsene ble gjort høsten 1989. De 3 instansene som var naturlig samarbeidspartnere var:

- Kommunens sosialkontor med ansvar for saksbehandlingen og den nære kontakten med klientene.
- Banksjefen i vår lokale bank – Sparebanken NOR, Råde – som ressursperson på alt som har å gjøre med lån, likviditet, refinansiering og konsekvensanalyse av rene økonomiske tiltak.
- Namsmannen som ressursperson på alt som dreier seg om tvangsinndrivelse – herunder klientens (skyldnerens) rettigheter og plikter overfor kreditorene ifølge lovverket.

Det formelle ble ordnet med vedtak i helse- og sosialstyret hva angår sosialkontorets engasjement, og i styret i Sparebanken NOR hva angår banken.

Det er verd å nevne at *alle saker innledes med at klienten fritar medlemmene av utvalget for taushetsplikten.*

Erfaringen er at det er "tunge" saker å arbeide med som tar tid. Noe av verktøyet mangler, men det er håp om en bedring med den nye loven om gjeldsordning. Det er nødvendig med en stor grad av motivasjon for klientene, men denne kommer lett når de forstår at noen bryr seg om dem og deres problemer. Enkelte klienter må klart "settes til veggs" og foreholdes nødvendigheten av en holdningsendring. Av og til sitter det langt inne å måtte selge boligen, men dette er i en del tilfeller nødvendig.

Vi mener modellen passer i mindre kommuner med én eller et par banker. Sosialkontoret som saksbehandler tar det tyngste løftet arbeidsmessig, men det er en klar fordel å ha medspillere med fagkunnskap om disse meget sentrale områdene – bank og namsmann.

Husbankens etableringslån er et verktøy, men regelverket rundt det har vært for uklart og hatt for mange hindringer. Det har "gått seg til" etterhvert, og blir sikkert brukbart med tiden.

	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato	Saksbeh.
Råde	H/S styret 3/1990	Rådhuset	17.01.90	TE/aa

KONTAKTUTVALG FOR FORBRUKERE MED BETALINGSVANSKER I RÅDE.

Med virkning fra 01.02.90 foreslås det i Råde kommune opprettet et kontaktutvalg for forbrukere som av en eller annen grunn kommer i betalingsvansker. Hensikten med utvalget er å gi et tilbud til de forbrukere som ønsker råd og veiledning i en presset situasjon.

Utvalget tenkes sammensatt av representant fra helse- og sosialetaten i Råde kommune, banksjefen i Råde sparebank og lensmannen i Råde. Sammensetningen av utvalget er relatert til de institusjoner/personer som i de fleste tilfeller kommer i kontakt med forbrukere med betalingsvansker.

Det kan være mange årsaker til at forbrukere får betalingsvansker. Det kan være sykdom, sviktende inntektsgrunnlag, uforutsette utgifter, eller rett og slett at økonomien kommer ut av kontroll. Ofte lar forbrukere med betalingsvansker problemene vokse for lenge før de søker hjelp. Dette fører som regel til at gjeldsmassen blir så stor at det tar lang tid å komme ajour - med eller uten støtte fra hjelpeapparatet. I værste fall kan det også føre til sosiale problemer av annen art.

Erfaringer har vist at renter og omkostninger i slike saker løper opp i store summer. Utgifter som i stor grad kunne vært spart dersom skyldneren hadde angrepet problemet på et tidligere tidspunkt. Særlig etter at ny lov om inkassovirksomhet trådte i kraft 01.10.89 er tidsfaktoren viktig. Det er store utgifter å

90/TE/AA.001/SOSMØTEB

Særutskrift sendt banksjefen i Råde og lensmannen i Råde 18.01.90.

	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato	Saksbeh.
Råde	H/S styret 3/1990	Rådhuset	17.01.90	TE/aa

spare ved å reagere hurtig når kravbrevet kommer.

I stedet for å forsøke å behandle disse sakene på hvert sitt trinn i prosessen, ønsker vi gjennom utvalget å danne et forum som forbrukere med betalingsvansker kan henvende seg til. I første rekke er hensikten å gi råd og veiledning. Fra helse- og sosialetatens side er det et klart ønske om å komme så tidlig som mulig inn i sakene, slik at behovet for økonomisk hjelp kan reduseres.

Mange forbrukere med betalingsvansker har gjennom årene følt seg enten sinte eller underlegne overfor inkassobyråer som kommer med krav. Mange har også vist en likegyldighet som til slutt har kostet dyrt. Dette er det ingen grunn til. Inkassobyråene gjør et nødvendig arbeid, men det skal skje innenfor de gitte lover og regler, som også ivaretar skyldnerens interesser. Dette kan også utvalget bistå med å overvåke.

Helse- og sosialsjefens forslag til vedtak:

Helse- og sosialetaten i Råde danner sammen med banksjefen i Råde sparebank og lensmannen i Råde, kontaktutvalg for forbrukere med betalingsvansker.
Helse- og sosialsjefen gis fullmakt til å oppnevne etatens medlem, og bør selv ha møterett i utvalget.

Helse- og sosialsjefens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt med følgende tillegg:
" Prosjektet er et prøveprosjekt og evalueres etter 2 år."

Sign. KJS PL

Utskrift sendt til

90/TE/AA.001/SOSMØTEB

- MÅLET ER Å FORSØKE Å FÅ DEKKET UTESTÅENDE FORDRINGER MED FOLKS EGNE PENGER

- OM INNTEKTEN IKKE GIR GRUNNLAG FOR FULL DEKNING TIL ALLE, SKAL DET LEGGES OPP TIL Å DEKKE SÅ MYE SOM MULIG MED DET SOM ER IGJEN NÅR SKYDNEREN HAR BEHOLDT DET HAN TRENGER TIL UNDERHOLD AV SEG OG SIN FAMILIEN INNENFOR DEKNINGSLOVENS BESTEMMELSER

- DRØFTINGER MELLOM UTVALGETS 3 MEDLEMMER OM AKTUELLE PERSONER/FAMILIERS ØKONOMISKE VANSKELIGHETER SKAL KUN SKJE ETTER SAMTYKKE FRA DEN DET GJELDER.

- OM DET SYNES FORMÅLSTJENELIGE OG KLIENTENE SELV ØNSKER DET, KAN DE ØKONOMISKE FORHOLD KJØRES GJENNOM BANKENS DATAPROGRAM "BEDRE RÅD" MOT BETALING AV DEN PRIS SOM GJELDER FOR SLIK TJENESTE, BETALT AV KLIENTEN SELV.

- UT OVER DETTE SKAL INGEN BETALE NOE FOR DEN HJELP SOM GIS

- TILBUDET SKAL KUN GJELDE FORBRUKERE OG IKKE NÆRINGSDRIVENDE

Fredrikstad kommune

I januar 1991 ble et omfattende organisasjonsutviklingsprosjekt startet opp ved kommunens sosialavdeling.

Prosjektets overordnede målsetting var formålet i Lov om sosial omsorg av 5.juni 1964: *"Sosialhjelp skal primært gis med sikte på å gjøre klienten selvhjulpen. Økonomisk støtte må ikke sees isolert, men som ett av de hjelpetilbud sosialkontorene kan sette inn i klientarbeidet."*

På bakgrunn av denne overordnede målsetting var følgende tre hovedmålsettinger satt opp:

- Bedre tjenestekvalitet
- Bedre styring med sosialhjelpsutgiftene
- Reduserte sosialhjelpsutgifter

Begrunnelsen for de tre hovedmålsettingene sett i relasjon til den overordnede målsettingen, var at en bedre styring med/disponering av arbeidskapasiteten ved avdelingen i forhold til økte ressurser til råd/veiledning – økonomisk som sosial – større satsing på tiltaksvirksomhet og samordning med andre hjelpeinstanser gjennom en bedre styring og oversikt over sosialhjelpsutgiftene og en bedre oversikt over brukernes problematikk, leder til en bedre tjeneste-kvalitet og reduserte sosialhjelpsutgifter.

For å tilrettelegge for arbeidet, ble avdelingen flyttet over i nye lokaler, en byttet til et mere effektivt EDB-system, total delegasjon fra folkevalgte til administrasjonen ble gjennomført og det ble ansatt dobbelt antall medarbeidere, bl.a. 4 økonomer med bakgrunn i bank og finansrådgivning. De ansatte ble delt opp i team i forhold til klientgrupper og to matriseteam ble dannet, et økonomteam og et tiltaksteam.

Økonomene arbeidet med gjeldsrådgivning, men også med generelle tiltak for å redusere utgiftene og øke inntektene. I slutten av året var utgiftene redusert med 10 millioner kroner (36%).

Det viser seg at i 1992, til tross for en alt mer økende klientmengde, holder vi utgiftene på samme lave nivå, d.v.s. at vi også har "flatet ut" den årlige stigning av utgiftene vi registrerte over tidligere år.

Kvaliteten på avdelingens råd- og veiledningsfunksjon er selvfølgelig steget dramatisk, særlig i forhold til den økonomiske delen. Økonomene er også brukt til internopplæring av sosialkuratorene i forhold til økonomisk rådgivning.

Mengden av råd- og veiledningsfunksjonen har selvfølgelig også økt dramatisk.

Vi anbefaler meget sterkt den modell vi har valgt i Fredrikstad i forhold til plassering av økonomirådgivere i kommunen. Sosialkontoret ved sosialavdelingen er det sted som organisatorisk passer best, særlig i forhold til komplisert problematikk brukerne oppviser. Økonomiske kriser har svært ofte samspill med andre kriser, psykiatri, rus/samlivskriser. Det er altså ofte et behov for å komplettere med andre hjelpeformer, også økonomisk sosialhjelp.

Andre fordeler med plasseringen har vært at ikke bare økonomene har lært opp sosialkuratorene i økonomi, sosialkuratorene har også lært opp økonomene i den sosiale aspekten av arbeidet.

Avslutningsvis bør nevnes at økonomenes plassering på avdelingen har innebåret at den tidligere stigmatiseringen av sosialkontoret er på vei å forsvinne. Sosialavdelingen er nå et sted alle innbyggere i kommunen kan gå til, og kommer til for å få hjelp og råd. Avdelingen er ikke lenger en plass for de som andre i kommunen stigmatiserte som "sosialklienter".

HISTORIKK

I begynnelsen av 1990 ble tillretteleggingen for en nyorganisering av sosialavdelingen oppstartet. Begrunnelsen for dette var at en ved denne tid

1. hadde dårlig styring over sosialhjelpsutgiftene

2. hadde dårlig utnyttelse av EDB-systemet

3. var svært underbemannet

4. hadde svært uhensiktsmessige og mangelfulle delegasjonsordninger

5. og var plassert i meget trange og dårlige lokaler.

Det første trinnet var selvfølgelig. Nye og mere hensiktsmessige lokaler måtte til. Samtidlig ble forslag fremmet om utvidelse av personalstaben med henblikk på en langt dreven spesialisering. Parallellt med dette ble også forslag fremmet om en nesten total delegasjon til administrasjonen. En tok også ibruk statistikkrapporter over sosialhjelpsutbetalinger og antall brukere i forbindelse med bedre utnytting av det eksisterende EDB-systemet. Forslag ble også fremmet om overgang til et mere hensiktmessig EDB- system.

De folkevalgte støttet alle forslagene og i begynnelse av 1991 var en utvidet og spesialisert personalstab, innregnet også andre yrkesgrupper enn sosialarbeidere, på plass i nye lokaler. Utvidelsen av personalstaben bestod i 2 nye sosialfaglige stillinger, 4 økonomifaglige med bakgrunn fra bank/finansinstitutt, 2 tiltaksfaglige med bakgrunn fra arbeidskontor og 1 sosiallege (halvtidstjeneste).

En ny delegasjonsordning som innebar at alt, unntatt klagesaker før oversendelse til Fylkesmannen, ble behandlet administrativt.

Dessverre ble innføringen av nytt EDB-system forskjøvet frem til høsten 1991. Følgene av dette ga utslag i at planene på inntektssiden, da hovedsaklig oppfølging av gamle sosiale lån, ikke kunne fullføres som planert. Dette ga en inntektssvikt i forhold til budsjett på noen millioner kroner.

Avdelingen er underveis blitt inndelt i klientgruppeteam.

- Mottaksteam
- Ungdomsteam (enslige 18-25 år)
- Team for enslige 25-66 år
- Team for enslige forsørgere
- Team for familier og samboere
- Eldreteam (67 år og derover)
- Rusomsorgen - egen avdeling med egen virksomhetsleder) Alle teamene unntatt eldreteamet består av sosialfaglig og merkantil personell. Eldreteamet kun sosialfaglig. Den merkantile personellen i mottaksteamet er de to resepsjonsmedarbeiderne.

Utover dette er også to matriseteam i funksjon. Et økonomiteam, bestående av økonomene og merkantil personell, der 1 økonom arbeider hovedsaklig på inntektssiden, 2 økonomer

med kontrollarbeid og oppfølgingsarbeid av ordninger som kan redusere behovet for sosialhjelp og 1 økonom, leder for teamet, som EDB-ansvarlig for avdelingen og statistikkansvarlig.

Et tiltaksteam der de begge tiltakskonsulentene samordner og tilrettelegger avdelingens og resten av kommunens virksomhet for å få sosialavdelingens brukere ut i arbeid/ opplæring og andre tilsvarende tiltak.

PROSJEKTORGANISERINGEN "KVALITET LØNNER SEG" VED AVDELINGEN.

Prosjektet er en videreutvikling av "Gøteborgsmodellen" og Bergensprosjektene "Kvalitet lønner seg". Dette er tidligere svenske og norske prosjekter med de samme målsetningene som vårt prosjekt og som har vist seg å gi gode resultater.

Sosialsjefen har fungert som prosjektleder, med sosialkonsulenten som nestleder og Kirsten Rytter fra Hartmark-IRAS/PA Consulting Group som ekstern konsulent.

Prosjektet ble oppstartet i begynnelsen av januar 1991 (det henvises her til prosjektplanen for de som vil fordype seg) med et oppstartingsseminar med deltakere fra de fleste av avdelingens samarbeidsinstanser der tiltaksforslag ble drøftet og gitt aksept for.

Deretter har det vært prosjektsamlinger med prosjektledelsen 1/2 - 1 dag og alle prosjektdeltakerne 2 dager, annenhver måned. En har her evaluert de løpende tiltakene, modifisert etter behov, kommet med nye tiltaksforslag og gitt hverandre feedback på arbeidet.

Prosjektet avsluttes med et evalueringsseminar med samme deltakere som i oppstartingsseminaret i 1. kvartal 1992.

Deretter overgår prosjektvirksomheten som en naturlig del av det daglige arbeidet ved avdelingen. Det dannes en arbeidsgruppe med en deltaker fra hvert av teamene med sosialkonsulenten som leder og sosialsjefen som "konsult". Denne arbeidsform evalueres 1. gang i slutten av mai 1992.

PROSJEKTETS OVERORDNEDE MÅLSETTING

Etter formålet i Lov om sosial omsorg av 5. juni 1964 skal sosialhjelp primært gis med sikte på å gjøre klienten selvhjulpen. Økonomisk støtte må ikke sees isolert, men som ett av de hjelpetilbud sosialkontorene kan sette inn i klientarbeidet. Dette er prosjektets overordnede målsetting.

PROSJEKTETS HOVEDMÅLSETTINGER

På bakgrunn av ovenstående overordnede målsetting er satt opp følgende tre hovedmålsettinger:

- Bedre tjenestekvalitet.
- Bedre styring med sosialhjelpsutgiftene.
- Reduserte sosialhjelpsutgifter.

Begrunnelsen for disse tre hovedmålsettinger sett i relasjon til til den overordnede målsettingen er at en bedre styring/disponering av arbeidskapasiteten ved avdelingen i forhold til økte resurser til råd/veiledning, økonomisk som sosial, større satsing på tiltaksvirksomhet og samordning med andre hjelpeinstanser gjennom en bedre styring og oversikt over sosialhjelpsutgiftene og en bedre oversikt over brukernes problematikk, leder til en bedre tjenestekvalitet og reduserte sosialhjelpsutgifter.

RESULTATER

For å evaluere i hvor stor grad en har oppnådd prosjektets tre hovedmålsettinger har en i denne omgang vært nødt til å begrense seg til de tallmessige resultatene. Dette fordi en evaluering av tjenestekvaliteten med tilforlitelig reliabilitet og validitet krever mere langtgående undersøkelser. En får derfor støtte seg til den sammenheng som er beskrevet oven mellom de tre
hovedmålsettingene.
De tallmessige resultatene foreligger deremot kontinuerlig i det eksisterende EDB-systemet.

Nettoreduseringen av sosialhjelpsutgiftene i 1991 i forhold til utgiftene i 1990 ble totalt 9.751.000,-.

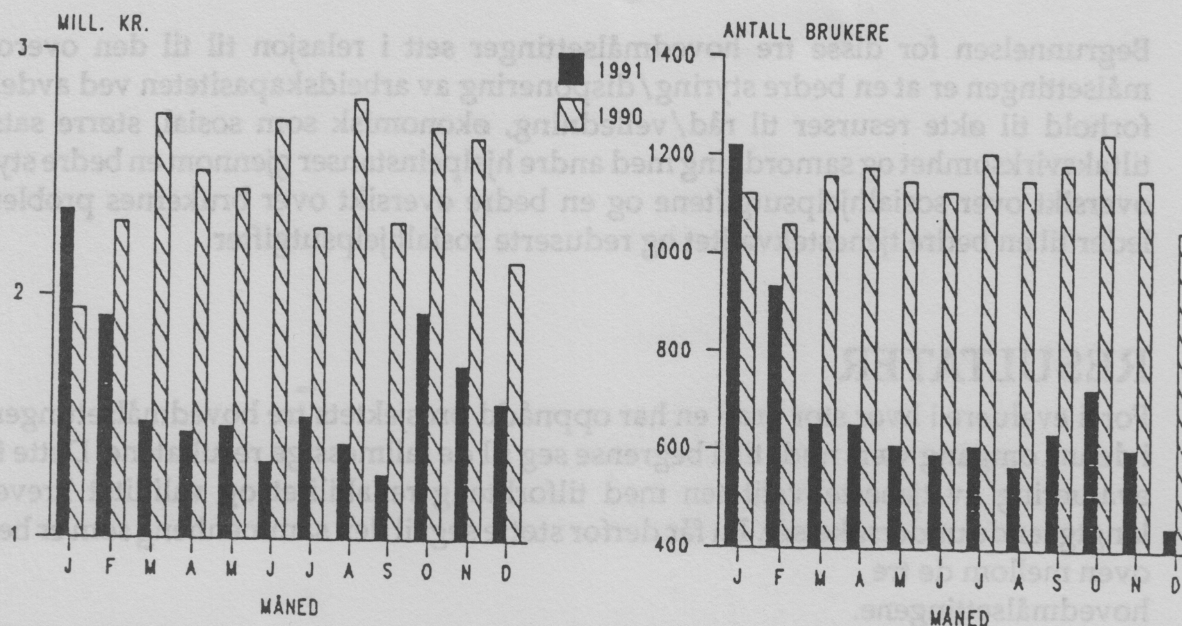
Dette innebærer en reduksjon med 34,7 %.

En må her i tillegg regne med en rentebesparing for kommunen på, lavt regnet, 10 % x 0,5 av kr 9.751.000,-, dvs ca kr 487.000,-.

Dette ville da gi en totalbesparing, så langt, på tilsammen ca kr 10.238.000,-. (36,4 %).

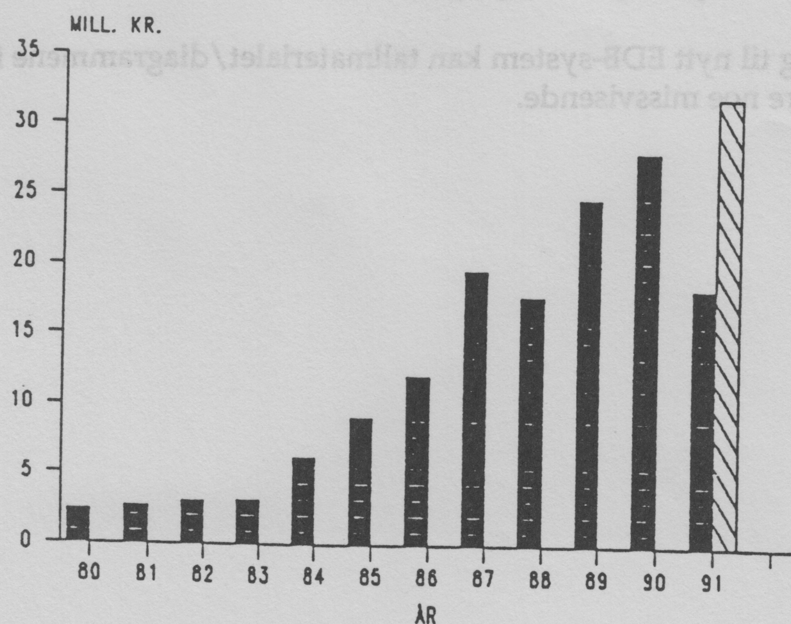
På grunn av overgang til nytt EDB-system kan tallmaterialet/diagrammene for september/oktober 1991 være noe missvisende.

DIAGRAM 1 OG 2 - SOSIALHJELPSUTGIFTER / ANTALL BRUKERE.

Diagrammene viser sosialhjelpsutgifter og antall brukere for 1991 i forhold til 1990.
Hvis en prøver en enkel trendanalyse over sosialhjelpsutgiftene for 1980 - 1991 ser en raskt at utgiftene i 1991, hvis prosjekt "Kvalitet lønner seg" ikke hade vært oppstartet dette år, med største sannsynlighet ville vært på ca 32 mill. kr.

DIAGRAM 3 - SOSIALHJELPSUTGIFTER 1980 -1991.

Diagrammet viser sosialhjelpsutgiftene for 1980 - 1991 i forhold til estimerte utgifter for 1991 uten prosjekt (skravert stabel).

Dette viser til at den reelle reduksjonen sannsynligvis er enda større enn kr 9.751.000,- (34,7 %) (10.238.000,- , 36,4%).

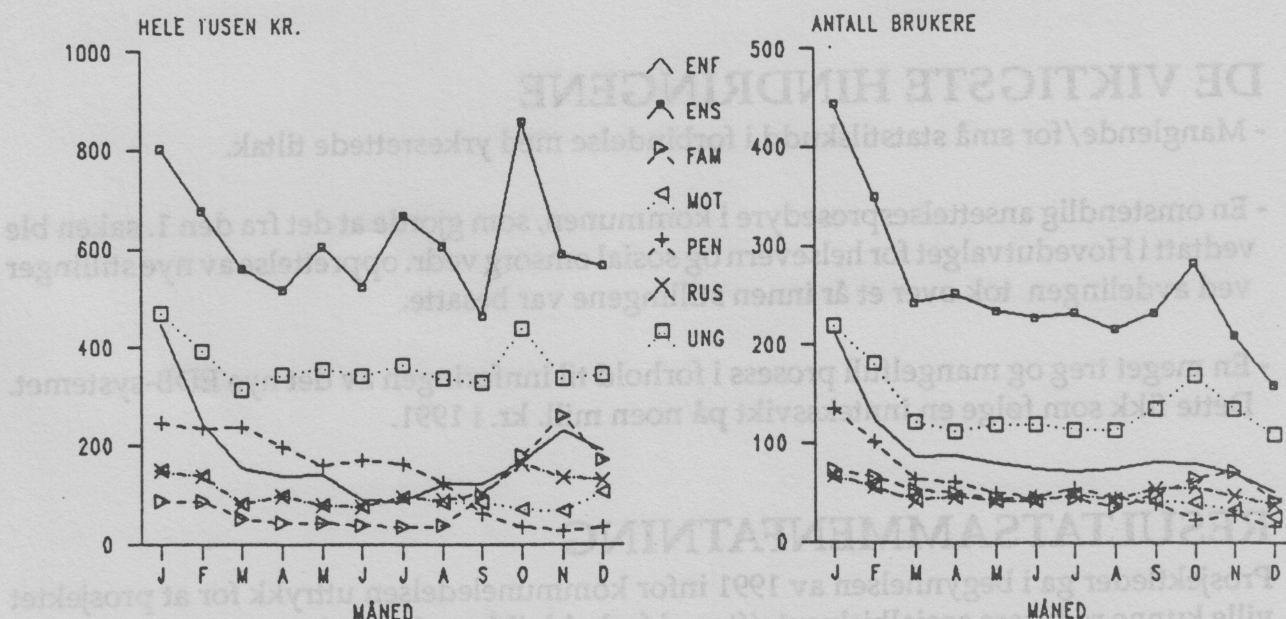
Den reelle besparingen er med største sannsynlighet isteden ca. kr 13.600.000,- (48,4 %). Dette særlig sett i forhold til at arbeidsløsheten i kommunen fra 1990 til 1991 steg med ca. 25 % og klientilstrømmingen økte sterkt under året.

Noen andre grunner til dette var

- gjeldskrisen
- sviktende marked for boligsalg
- økende rusproblematikk
- økende psykisk problematikk
- ned bygging av det fylkeskommunale omsorgsapparatet og - en alt mer aksentuert ungdomsarbeidsløshet.

Reduseringen kan henføres tilbake til tre forskjellige tiltakskategorier. De økonomiske tiltakene står for ca 4 mill. koner., og tiltaksvirksomheten og de restriktive ordningene for hver ca 3 mill. kroner av reduseringene.
- dels økonomiske tiltak, bl a å redusere behovet for sosialhjelp og kontrolltiltak,
- dels tiltaksvirksomhet for å få brukere inn på andre forsørgelsesordninger og
- dels mere restriktive ordninger i forhold til den konkretesosialhjelpen.

DIAGRAM 4 OG 5 - SOSIALHJELPSUTGIFTER / ANTALL BRUKERE PR TEAM I 1991

Diagrammene viser sosialhjelpsutgiftene og antallet brukere pr klientgruppeteam i 1991.

KONKLUSJONER

DE VIKTIGSTE TINGENE SOM GJORDE AT VI OPPNÅDDE RESULTATENE

- En positiv holdning hos alle samarbeidspartnere og forståelse hos dem i forhold til problemer i arbeidet.

- Brukernes positive instilling og vilje til å komme i arbeid/utdanning og tilsvarende tiltak.

- Stor arbeidsvilje, lojalitet og kreativitet hos de ansatte ved avdelingen.

- Spesialiseringstanken i organiseringen ved avdelingen - dels i klientgruppeteam og dels i ansettelse av for avdelingen nye yrkesgrupper.

DE VIKTIGSTE HINDRINGENE

- Manglende/for små statstilskudd i forbindelse med yrkesrettede tiltak.

- En omstendlig ansettelsesprosedyre i kommunen, som gjorde at det fra den 1. saken ble vedtatt i Hovedutvalget for helsevern og sosial omsorg vedr. opprettelse av nye stillinger ved avdelingen tok over et år innen stillingene var besatte.

- En meget treg og mangelfull prosess i forhold til innføringen av det nye EDB-systemet. Dette fikk som følge en inntekssvikt på noen mill. kr. i 1991.

RESULTATSAMMENFATNING

Prosjektleder ga i begynnelsen av 1991 infor kommuneledelsen uttrykk for at prosjektet ville kunne redusere sosialhjelpsutgiftene i forhold til foregående år med ca 10 mill. kr. I intervjuer i massemedia ga de ansatte i økonomiteamet uttrykk for detsamme.

Reduseringen oppgår til ca. 9.751.000,- kr (totalt 10.238.000,-).

Dette ville klart tilsi at de to siste hovedmålsettingene om bedre styring på, og reduserte, sosialhjelpsutgifter, er oppnådde.

Den første målsettingen om bedre tjenestekvaliteter, som tidligere nevnts, mere vanskelig å måle, men selvfølgelig er den satsing på råd og veiledning, på å få brukere ut i arbeid/ utdanning og tilsvarende, former for høynet kvalitet i arbeidet ved avdelingen.

Kvaliteten i fordelingsmåtene av de budsjetterte midlene til brukergruppen er også høynet på den måten at kontrolltiltakene sterkt har redusert antallet brukere som mer eller mindre urettmessig har oppbåret sosialhjelp.

Sosialkuratorene og den merkantile personellen er de som fremst har stått for å oppfylle hovedmålsettingen om bedre tjenestekvalitet, mens økonomikonsulentene og tiltakskonsulentene har stått for de begge andre målsettingene om bedre styring på, og reduserte, sosialhjelpsutgifter.

I arbeidet med å redusere utgiftene til det nivå som er oppnådd, har økonomikonsulentene helt klart hatt en nøkkelrolle.

STRATEGIER FREMOVER 1992 -1993.

Utfordringene i 1992 vil i stort være desamme som i 1991. Muligens vil det være en enda mere aksentuert ungdomsarbeidsløshet.

Den aller største utfordringen vil være å skaffe tilverks statsmidler i forbindelse med tiltaksvirksomhet.

En annen utfordring vil være et utvidet samarbeid med det private arbeidsmarkedet i forbindelse med utplassering av arbeidsløs ungdom.

Prioriterte grupper for arbeidet vil være ungdomsgruppen og de brukere som har mulighet for attføring/uføretrygd.
Også andre grupper som er mulige å utplassere i det private næringslivet eller i utdanning vil være prioriterte.

Som tidligere nevnts vil "Kvalitet lønner seg"-organisasjonen overgå fra prosjektvirksomhet til en en del av avdelingens daglige arbeid. Isteden for ekstern konsulent vil sosialsjefen fungere som intern "konsulent".
Sosialkonsulenten vil som leder av den daglige virksomheten erstatte sosialsjefen i den tidligere prosjektlederrollen.
Isteden for prosjektets ledergruppe vil en arbeidsgruppe med en deltaker fra hvert av teamene fungere, ledet av sosialkonsulenten. Denne ordningen evalueres før sommerferien 1992.

Nes kommune

Fram til 1991 foregikk arbeidet overfor folk med gjeldsproblemer lite systematisk i Nes kommune. Gjeldsproblemer rundt boligspørsmål ble forsøkt avhjulpet ved boligkontoret (Husbanklån, flytting til billigere bolig, etc.) Sosialkontoret hadde ingen formell økonomikompetanse. Økonomisk veiledning ble gitt på generelt grunnlag ok kompliserte økonomisaker ble sendt til et privat økonomisk rådgivningsfirma.

Konklusjon:
Vår kompetanse var for dårlig i forhold til kompleksiteten i kundenes/klientenes problemer. Utbetalingene av økonomisk sosialhjelp økte fra år til år: 175 % fra 1987 til 1990.

Omorganisering av Nes sosialkontor

I 1991 ble sosialkontoret omorganisert til 3 adskilte seksjoner:

- Seksjon for økonomisaker etter lov om sos. omsorg
- Seksjon for sosial rådgivning og funksjonshemmede
- Seksjon for barnevern

Økonomiseksjonen ble bemannet med tre personer med økonomisk utdanning og en person med juridisk embetseksamen. Bruken av privat økonomisk rådgivningsfirma ble avviklet.

Etter at sosialkontorets egen økonomikompetanse ble bygget opp, har vi utvidet kontakten/samarbeidet med boligkontoret, lensmann/namsmann og lokale banker.

Erfaringene er meget gode. Kundene/klientene får økonomisk veiledning av høy kvalitet, vi kan yte hjelp/service overfor kunder/klienter i forhold til banker, kreditorer etc. Vi samarbeider med lensmannen i saker hvor tvangsauksjon kan unngås, og anbefaler tvangsauksjon der intet annet er å gjøre. Sosialhjelpsutbetalingene ble redusert med 5 % fra 1990 til 1991, og det er budsjettert med en nedgang på 16 % fra 1991 til 1992.

Økonomiseksjonen samarbeider nært med boligkontoret, og Husbankens tilbud om etableringslån benyttes der vi ser at refinansiering av dyre lån er fornuftig.

Nes kommune har som én av 19 kommuner fått Datatilsynets godkjennelse til å samkjøre ligningskontorets register over skatteytere som får tilbakebetalt skatt, med vårt eget register over personer som mottar økonomisk sosialhjelp. Samkjøringen viste at våre kunder/klienter får tilbake til sammen 1,7 mill. kr i 1992.

I mai '92 annonserte vi sammen med boligkontoret en lokal "gjeldsofferaksjon". Gjennom lokalpressen oppfordret vi kommunens innbyggere med gjeldsproblemer om å ta kontakt for å få time til å registrere sin situasjon ved hjelp av et eget dataprogram vi utarbeidet. Ca. 70 personer benyttet seg av tilbudet.

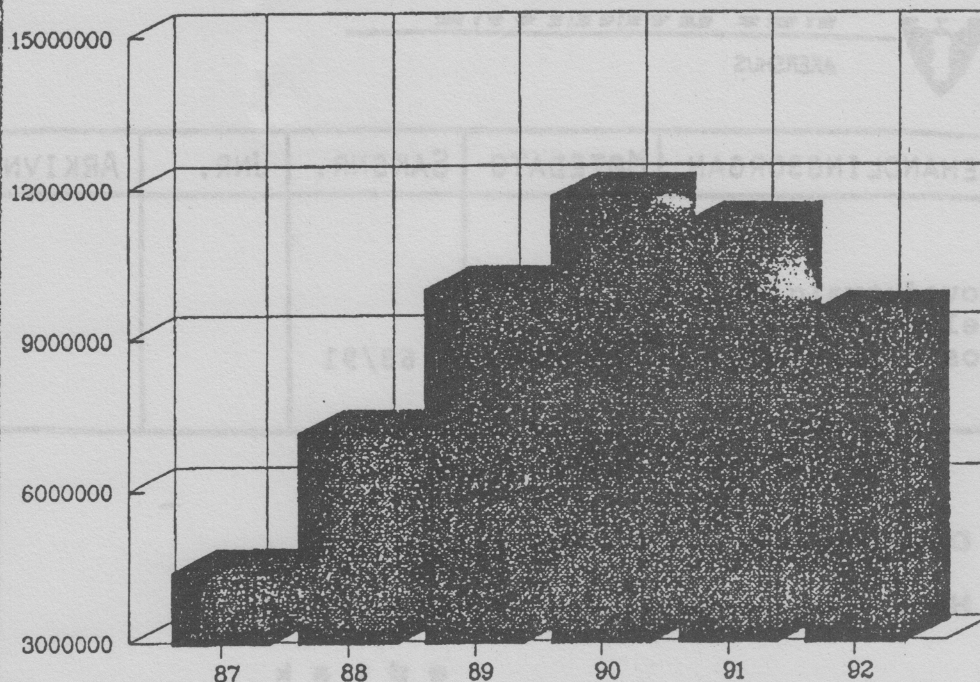
Vi gjennomgikk hver enkelt registrering og vurderte i hver tilfelle hva som kunne gjøres:

- Reforhandling av eksisterende lån
- Sanering
- Salg av formuesgjenstander
- Refinansiering gjennom bank eller kredittinstitusjon
- Refinansiering via Husbanken

Konklusjon:
Å satse på økonomisk og juridisk kompetanse på sosialkontoret har, som før nevnt, gitt konkrete utslag på utbetalingene. I tillegg har dette bidratt til å profilere sosialkontoret på en ny måte, slik at også andre grupper av befolkningen enn de tradisjonelle sosialhjelpsmottakerne har fått råd og veiledning.

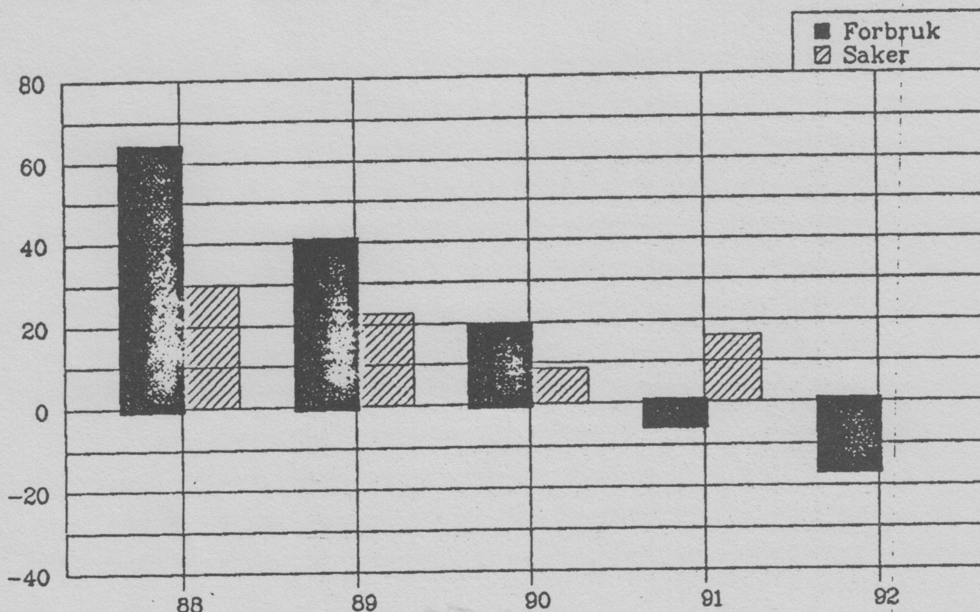
Vi har også på denne måten hjulpet folk i økonomiske vanskeligheter på et tidligere tidspunkt enn ellers, og har kunnet foreslå løsninger i tide slik at mange har fått råd og hjelp før de havnet altfor langt ut i uføret.

Utviklingen av sosialhjelp i perioden 87–92

År	Regnskap	Økn. i % fra forrige år	Antall søknader	Økning i %
1987 :	kr. 4.314.406		1.935	
1988 :	kr. 7.057.940	64	2.517	30
1989 :	kr. 9.889.771	40	3.086	23
1990 :	kr.11.762.779	19	3.352	9
1991 :	kr.11.164.000	-5	3.900	16
1992 :	kr. 9.355.000	-16		

Utviklingen av sosialhjelp i perioden 87–92
Forholdet mellom pengeforbruk og antall behandlede saker. % vis endring.

BEHANDLINGSORGAN	MØTEDATO	SAKSNR.	JNR.	ARKIVNR.	SAKSBEHANDLE
Hovedutvalg for helse- og sosialsaker	12.9.91	A 68/91			Liv Valstrand

ORGANISERING AV NES SOSIALKONTOR

Helse- og sosialsjefens forslag til

v e d t a k

Sosialkontoret organiseres i henhold til vedlgte plan pkt. 3 - 5.

1. Innledning

Nes sosialkontor fikk fra 01.11.90 en midlertidig organisering med tre fagseksjoner og en merkantil internseksjon. De tre fagseksjonene ble ledet av en egen seksjonsleder og merkantilgruppen av en sekretær. Modellen innebar at seksjonslederne rapporterte direkte til helse- og sosialsjef og at stillingene som sosiasjef og nestleder ble plassert i stabsfunksjon hos helse- og sosialsjefen. Modellen ble iverksatt fra arbeidsgivers side i en situasjon preget av store samarbeidsproblemer og med ca. halvparten av de ansatte på sosialkontoret sykemeldt (oktober 1990).

Evalueringen av den midlertidige organiseringen og planlegging av ny organisasjonsmodell, er foretatt i samarbeid mellom de ansatte, personalsjef og helse- og sosialsjefen på et todagers seminar 29. - 30. mai på Hurdalssenteret. Forslag til endelig organisering av sosialkontoret ble sendt til høring 28.6.91, med høringsfrist 1.8.91. Høringsfristen ble senere forlenget til 23.8.91. Fire fagforeninger har avgitt høringssvar i tillegg til et administrativt samlenotat fra de ansatte.

2. Den midlertidige organisasjonsmodellen

2.1 Prinsippene for modellen

Nes sosialkontor skal løse svært mange forskjellige arbeidsoppgaver og har et stort og mangslunget ansvarsområde på vegne av Nes kommune. Prinsippet bak den midlertidige organisajonsmodellen var å samordne arbeidsområder i seksjoner med et klart lederansvar. De tre fagseksjonene har vært som følger:

- seksjon for barnevern
- seksjon for økonomiske saker etter lov om sosial omsorg
- seksjon for funksjonshemmede

Merkantilgruppen har gitt merkantil service til fagseksjonene ut fra en intern arbeidsfordeling.

2.2 Stillingsbudsjett

I forbindelse med den midlertidige organiseringen ble det også foretatt en del midlertidige endringer i stillingsbudsjettet i forhold til vedtatt budsjett -91, slik det framgår av den etterfølgende oversikt:

Hjemmel budsjett -91	ltr.	Hjemmel midlertidig org.
Sosialsjef	31	Spesialkonsulent, stab
Nestleder/sos.kons.	28	Spesialkonsulent, stab
Barnevernkonsulent I	25	Seksjonsleder, barnevern
Barnevernkonsulent II	25	Juridisk rådgiver
Barnevernkonsulent	23	Barnevernkurator
Sosialkonsulent	23	Barnevernkonsulent
Sosialkonsulent	20	Økonomisk rådgiver
Hjemkonsulent	23	Husmorvikar
Økonomimedarbeider	23	Seksjonsleder
Førstesekretær	21	Førstesekretær
Sekretær	22	Økonomimedarbeider
Sekretær	20	Sekretær
Fullmektig I	20	Fullmektig I
Fullmektig I	20	Fullmektig I
PU-planlegger	23	Seksjonsleder
SUM: 15 hjemler	347	

2.3 Evaluering av modellen

Den midlertidige organisasjonsmodellen har muliggjort en god konsentrasjon om arbeidsoppgavene. I motsetning til tidligere har de ansatte kunnet bruke tid og krefter på seksjonens ansvarsområde, og ikke behøvd å ta del i alle saksområder som sosialkontoret har ansvaret for. Ledelsesforholdene og linjeforholdene har vært klare og anvisningsmyndighet og delegasjon har vært knyttet til linje-forholdene. Styrket bemanning i økonomiseksjonen og barnevernseksjonen og klarhet i hvilket arbeidsområde den enkelte skulle arbeide med, har gjort at saksbehandlingen er blitt bedre, behandlingstiden er gått ned og klagebehandlingstiden er betydelig redusert.

Svakheter ved modellen har bl.a. vært som følger: For liten koordinering mellom seksjonene fordi dette også var en etableringsperiode. Seksjon for funksjonshemmede fikk ikke det tiltenkte antall stillinger. Mottaket av nye og evt. gamle kunder har fungert for dårlig og gjort at belastningen på merkantilgruppen er blitt stor i perioden. Merkantil personale har ikke vært underlagt en linjeledelse, og har dermed ikke fulgt samme utvikling som resten av kontoret.

2.4 Helse- og sosialsjefens vurdering

Organisasjonsmodellen har muliggjort en gruppering av arbeids- og ansvarsområder og dermed også en klargjøring av hvilke arbeidsfelt den enkelte skulle arbeide med. Dette har ført til bedre mulighet for konsentrasjon om arbeidsoppgavene og en mer effektiv utnytting av arbeidstiden enn i den gamle modellen. Konsentrasjon om avgrensede ansvarsområder har bedret kvaliteten på saksbehandlingen og redusert saksbehandlingstida.

På grunn av at modellen ble gjennomført som et "krisetiltak" i en konfliktsituasjon, ble det liten eller ingen tid til å forberede gjennomføringen av modellen på forhånd, og dette kan ha hatt betydning for manglende koordinering og kommunikasjon. Personalmangel og stort arbeidspress hører også med i dette bildet. Faglig uenighet rundt rekruttering av økonomisk og juridisk fagkompetanse, et tiltak som brøt med tradisjoner ved kontoret, og førte til en midlertidig avskalling i staben.

I hovedsak er det imidlertid også helse- og sosialsjefens vurdering at den midlertidige organisasjonsmodellen har flere positive virkninger/resultater enn negative. Ikke minst har den senere tids utvikling bidratt både til trivsel og til gode resultater i kontoret som helhet.

3. Overordnet målsetting for sosialvirksomheten i Nes kommune

Kommunene har fått seg tildelt et stort og mangslungent ansvars- og arbeidsområde når det gjelder sosialvirksomheten. Utfordringene er mange og store, og belastningen på de ansatte ved daglig å møte oppgaver/skjebner fra samfunnets skyggesider er betydelig. Sakene/problemene de ansatte stilles overfor er ofte kompliserte og komplekse. Dette faktum stiller store krav til en god og omfattende kompetanse hos de ansatte. Det vil derfor være et absolutt mål for sosialvirksomheten å ha en tverr-faglig kompetansesammensetning hos de ansatte.

Videre må det være en klar målsetting og ambisjon for sosialvirksomheten, å ha en best mulig tilgjengelighet og samtidig en kortest mulig saksbehandlingstid. Seksjonene må derfor utarbeide målsettinger og delplaner for sine ansvarsområder med sikte på størst mulig tilgjengelighet, og raskest mulig individuell kundebehandling, innen rammen av en god økonomistyring og lojalitet overfor vedtak som kommunestyret til enhver tid fatter.

4. Permanent organisasjonsmodell

4.1 Prinsipper for permanent modell

Nes sosialkontor har som helhet et meget omfattende og komplisert ansvarsområde på vegne av Nes kommune.
Dette ansvarsområdet bør brytes ned i seksjoner hvor leder og ansatte har klare rammer for hvordan arbeidsfeltet er og hvilke arbeidsoppgaver og resultater som forventes. En slik organisering muliggjør tilstrekkelig konsentrasjon/fordypning i oppgaveløsninger og vil følgelig også høyne kvaliteten på vår saksbehandling. Målene for seksjonene blir lettere å definere, kvantifisere og å etterprøve.

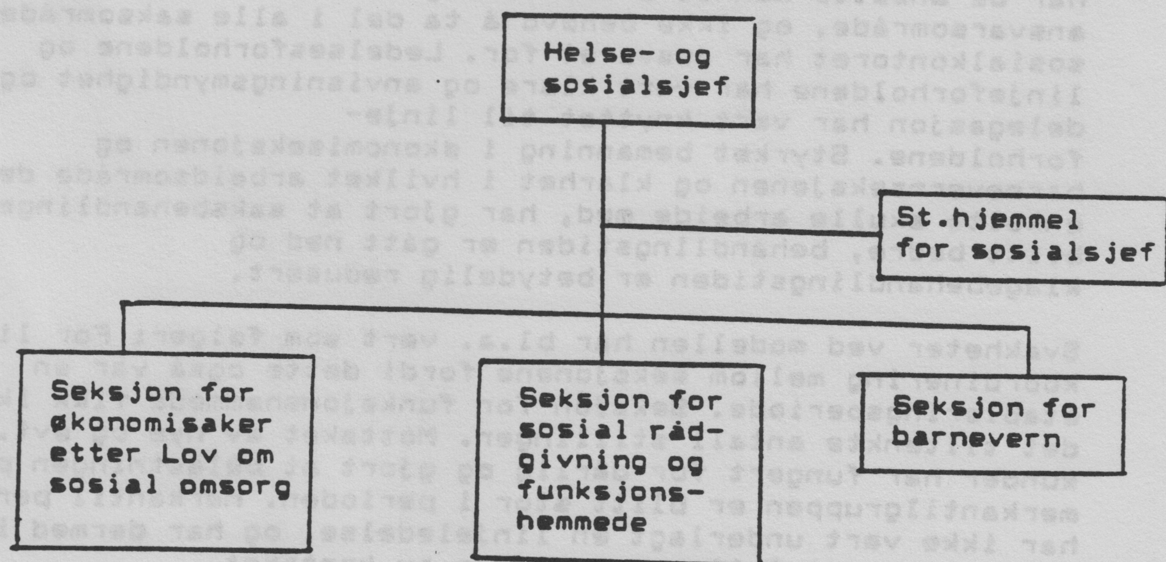
Inndelingen fra den midlertidige organisasjonsmodellen med tre fagseksjoner, bør derfor bibeholdes. Denne konklusjonen har også fått entydig tilslutning fra høringsinstanene.Lederfunksjonene bør styrkes/klargjøres. Seksjonslederne skal fortsatt rapportere til helse- og sosialsjefen. De har et klart resultatansvar for sin seksjon. Samtidig bør de tre seksjonslederne ta et klarere ansvar for koordineringen av den daglige drift av sosialvirksomheten. Seksjonslederen blir altså daglig leder av sin respektive

seksjon, samtidig som han/hun inngår i et koordinerende lederteam. Lederteamet er ikke et formelt besluttende organ, men seksjonslederne får et felles ansvar for å ivareta den samlede sosialvirksomheten.

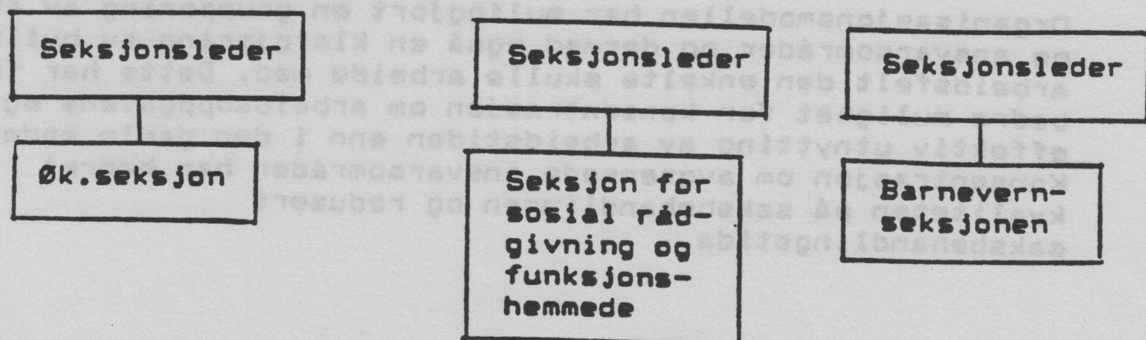
Både i den midlertidige og den permanente organisasjonsmodellen, har det vært en god del diskusjoner og avveininger rundt organiseringen av internfunksjonene (merkantil). Innpassingen av internfunksjonene kan løses på mer enn en måte, men når det konkluderes med å legge den til seksjon for funksjonshemmede og sosialrådgivning, er det først og fremst fordi denne seksjonen har en utstrakt publikumskontakt, og at internservicen må forankres i et linjeforhold. Tidligere var det fire hele merkantile stillinger på sosialkontoret. Investering i EDB-utstyr, høynet saksbehandlerkompetanse, gjennomføring av fullført saksbehandling, samt opprettelse av stillings-/ansvarsområde som mottakskurator, gjør at behovet for merkantile stillinger bør kunne halveres i forhold til dette hjemmeltallet på sikt.

4.2 Organisering av sosialkontoret.

Et organisasjonskart gir følgende bilde av modellen:

Internt organisasjonskart:

4.3 Stillingsbudsjett

Seksjon	Hjemmel	ltr.
Økonomiseksjon	Seksjonsleder	27
	Økonomisk rådgiver	24
	Økonomimedarbeider	23
	Økonomikurator	21
	(Sosialkonsulent)	Budsj. -92
Seksjon for sosial rådgivning og funksjonshemmede (Rådgivningsseksj.)	Seksjonsleder	27
	Mottakskurator	23
	Konsulent	23
	Sekretær	20
	Fullmektig I	20
	Fullmektig II	20
Seksjon for barnvern	Seksjonsleder	27
	Juridisk rådgiver	24
	Barnevernkurator	23
	Husmorvikar	19
(Barnevernkonsulent) Budsj.-92		
	SUM 14 hjemler	323 ltr.

Stillingsbudsjettet er satt opp både ut fra eksisterende stillingshjemler og fra forslag/ideer fra høringsprosessen. For ytterligere å imøtekomme synspunkter/argumenter fra høringsrunden, er det også tatt med stillingshjemler som bør vurderes innpasset i 1992 eller 1993-budsjettet, da det ikke er budsjettmessig dekning for disse forslagene i inneværende år.

4.4 Organisering av seksjonene

4.4.1 Seksjon for økonomisaker

Seksjonens bemanning:

- seksjonsleder
- økonomisk rådgiver
- økonomimedarbeider
- økonomikurator
(- sosialkonsulent)

Seksjonens arbeidsområde:

- Administrativ behandling av økonomisk sosialhjelp (livsopphold, boutgifter, nødhjelp).
- Saksbehandling forut for politisk behandling av økonomisk sosialhjelp (saker som overstiger gitte fullmakter, klagesaker).
- Økonomisk rådgiving (gjeldskriser, gjeldssanering, refinansiering, disponeringsavtaler, private budsjettoppsett osv.).
- Tiltaksarbeid for unge arbeidsledige/enslige mødre.

4.4.2 Seksjon for barnevern

Seksjonens bemanning:

- Seksjonsleder
- Juridisk rådgiver
- Barnevernkurator
- Husmorvikar
(- Barnevernkonsulent)

Begrunnelsen for å flytte juristen, er først og fremst å gi mulighet for ytterligere kompetanseoppbygging. Stillings-innehaveren skal imidlertid fortsatt arbeide med klagesaker.

Seksjonens arbeidsområde:

- Alle faser av saker som kommer inn under Lov om barnevern:
- vurdere meldinger/henvendelser
- forundersøkelser
- undersøkelser
- saksbehandling og eventuelle tiltak
- forebyggende tiltak etter § 18
- saksbehandling og tiltak etter § 19 og 20
- ettervern

- Godkjenne og føre tilsyn med fosterhjem
- Besøkshjemsordninger
- Støttekontakter
- Behandle adopsjonssøknader

4.4.3 Seksjon for sosial rådgivning og funksjonshemmede, rådgivningstjenesten og internadministrasjon

Seksjonens bemanning

- Seksjonsleder
- Mottakskurator
- Konsulent
- Sekretær
- Fullmektig I
- Fullmektig I

Seksjonen har i tillegg linjeansvaret for pu-virksomheten som en ytre etat.

Seksjonens arbeidsområde:

- Avlastnings- og støttekontaktordninger for alle typer funksjonshemmede.
- Bo- og arbeidstilbud for psykisk utviklingshemmede og evt. andre funksjonshemmede.
- Rådgivnings- og mottaksfunksjoner overfor klienter som henvender seg til kontoret.
- Transportordninger for funksjonshemmede (TT).
- Krisesentersamarbeid
- Boligtiltak for vanskeligstilte.

- Merkantil service til hele kontoret
- Internadministrasjon

Selv om modellen for den framtidige organiseringen av sosialkontoret baserer seg på seksjonering av arbeids-/ ansvarsområdene og en klar ledelsesstruktur, vil en del oppgaver være seksjonsovergripende.

Ved at merkantiloppgavene/internadministrasjonen ligger i en fagseksjon, er både de ansatte og ansvarsområdene i en klar linjefunksjon og tilknyttet et klart ledelsesforhold. Det vil samtidig sikre informasjonsflyt til og fra andre seksjoner/etaten som helhet.

5. Generell instruks/stillingsbeskrivelse for seksjonsleder

- Seksjonsleder er administrativ og faglig leder av seksjonen etter delegert myndighet og fullmakt fra helse- og sosialsjef.
- Seksjonsleder rapporterer til helse- og sosialsjef.
- Seksjonsleder har budsjett- og personalansvaret for sin seksjon.
- Seksjonsleder er ansvarlig for målsetting, planlegging, iverksetting og resultatoppnåelse på sin seksjon.
- Seksjonsleder inngår i helse- og sosialsjefens lederteam og er dermed medansvarlig for koordinering og resultatoppnåelse for sosialvirksomheten.

Lørenskog kommune

"Lørenskog-modellen" ble sjøsatt i november 1991. Tilbudet er kort og godt refinansiering ved hjelp av Husbanklån I og II, til de kundene som neppe kan oppnå stabil økonomi *uten* slik refinansieringshjelp, og som med stor sannsynlighet kan klare seg selv *med* hjelp. Med andre ord: Tilbudet er til de som virkelig trenger det, men ikke til de som er håpløst ute og kjøre uansett. Vi tar de tilfellene hvor vi med våre virkemidler kan få kundene selvhjulpne. På dette litt "kjedelige" nivået er sakene hverken spesielt kompliserte eller dramatiske, men det gir mest uttelling for innsatsen – både for kunden og for kommunen – å ta hånd om problemene på dette nivået i stedet for å vente til de vokser helt over hodet på dem det gjelder.

Kommunens bidrag er at vi tar på oss en framtidig økonomisk risiko – lånene kan bli misligholdt – men vi sikrer oss så godt som mulig. Til gjengjeld sparer vi sosialhjelpsutbetalinger til de som ellers ikke ville klart seg økonomisk – ca. 3 millioner kr i året.

Opplegget bygger på et nært samarbeid med den lokale sparebanken, som etter en innledende saksbehandling på boligkontoret får oversendt alle søknader til nærmere undersøkelse, gjennomgang sammen med kunden, kredittvurdering og til slutt å utarbeide en anbefaling. Avgjørelsene tas på faste kredittmøter, hvor både boligkontoret, banken og sosialkontoret er representert. Etterbehandling av innvilgede lån er igjen bankens arbeidsområde.

På 10 måneder har vi behandlet ca. 400 søknader, hvorav i underkant av halvparten er blitt innvilget. Over 50 prosent av avslagene er p.g.a. for høy inntekt – søkerne kan klare seg uten refinansiering. En positiv bivirkning av arbeidet er at mange av disse søkerne, etter en grundig gjennomgang av si privatøkonomi, kan gjøre de nødvendige justeringene på egen hånd og klare seg framover uten støttetiltak. For mange er rot og manglende oversikt blant de viktigste årsakene til vanskelighetene, og litt avklaring og opprydning hjelper godt.

Se også Husbankens notat på side 7-9, som presenterer Lørenskogs bruk av etableringslån.

Lørenskog kommune hjelper gjeldsofrene

«En naturlig oppgave for kommunen»

Av Martin Eikeland
Vårt Land

69

LØRENSKOG kommune har tatt gjeldsofferenes situasjon på alvor. Kommunen har fullt ut tatt i bruk de mulighetene som Husbanken gir for etableringslån. Blant gjeldsoffer blir Lørenskog sett på som «norgesmester i gjeldsofferhjelp.»

– Kommunen er til for bistå innbyggerne. Selv om vi ikke har noe forvaltningsmessig ansvar for å hjelpe folk i gjeldskrise, føler vi at dette er en naturlig kommunal oppgave, sier økonomisjef Bjørn Kittilsen.

– Heldigvis har vi i Lørenskog politikere som våger å gjøre noe som ikke alle andre gjør. De så at det var behov for å gjøre noe for dem av kommunens innbyggere som sliter med økonomien, og valgte å ta i bruk Husbankens etableringslån, sier Kittilsen, som forteller at Lørenskog i 1991 fikk 25 millioner i etableringslån fra Husbanken, mens man for 1992 har fått 20 millioner. På det meste har kommunen gitt 400.000 kroner i lån til en husstand med betalingsproblemer.

Lørenskog kommune har utarbeidet sine egne retningslinjer for etableringslån. Derfor reagerer de negativt på et rundskriv fra Husbanken som sier at ingen kommune kan gi lån utover 90 prosent av boligens verdi. Nå har man skrevet brev til Husbanken der man gjør det klart at det i mange tilfeller er helt nødvendig å gi lån til 100 prosent av boligens verdi for å kunne hjelpe den enkelte søker.

Samarbeid

– Vi har etablert et nært samarbeid mellom sosialkontoret, boligkontoret og Sparebanken Nors filial her på Lørenskog. Vi har et ukentlig møte der vi drøfter de søknadene som er kommet inn. Vi gjør oss bruk av bankens fagekspertise når kommunen selv skal drive utlånsvirksomhet, sier Bjørn Kittilsen, som selv hadde åtte års bankerfaring før han kom til Lørenskog kommune.

De to siste årene har Lørenskog kommune mottatt 400 søknader fra folk som ber om etableringslån. 350 av sakene er ferdigbehandlet, og 180 av søkerne har fått kommunal hjelp på en aller annen måte. Også blant de 170 som har fått avslag har kommunen i mange tilfeller anvist andre løsninger.

For høy inntekt

Tilsammen er det 70 saker som ikke er løst. Halvparten av disse er begrunnet med at søkeren har for høy inntekt. Det nytter for eksempel ikke å komme til kommunen å be om hjelp til refinansiering av et lån på 200.000 kroner når man sitter med en familieinntekt på 300.000 kroner.

En Lørenskog-innbygger som vil refinansiere sine lån gjennom kommunens etableringslån må sende inn et søknadssjema. I denne søknaden ber man om opplysninger om gjeld, man vil ha selvangivelsen for de to siste årene og lønnsoppgaven. I tillegg får banken i oppgave å sjekke de mislighold-registerne som de har tilgang til, slik at man skal være rimelig sikker på at man har totaloversikt over søkerens økonomi. Man ber også søkerne om å slette dyre forbrukslån før søknaden behandles.

Kommunen sparer

– Lørenskog kommune sparer penger på at vi hjelper folk til å få lån som de kan betjene. Det fører til at de ikke så lett havner på sosialkontoret. Kittilsen understreker at kommunens hjelp til folk i gjeldskrise ikke er å betrakte som et tilskudd, men snarere hjelp til billigere lån.

Husbankens låneordninger

■ ■ Den norske stats husbank har to ordninger som spesielt er beregnet på å hjelpe folk til lån som er til å leve med. Den ene ordningen blir kalt for Etableringslån I, og er lån gitt etter vanlige husbankregler. Det vil si en rentestige som begynner på seks og ender på 11 prosent. Disse lånene skal i utgangspunktet brukes til kjøp av bolig. Den enkelte kommune bærer selv hele risikoen når de formidler et slikt lån til sine innbyggere.

■ ■ Den andre ordningen kalles for Etableringslån II. Det er en lånetype som gjerne kan brukes til refinansiering. Renten vil fra 1.januar være på 9,5 prosent. For slike lån har kommunen halvparten har ansvaret, mens Husbanken dekker den andre halvparten av eventuelle tap.

Husbankens kvote for Etableringslån I er for 1992 2,1 milliarder. 700 millioner av disse står ubrukt. Kvoten for Etableringslån II er på 700 millioner. Her er det 150 millioner som ikke er brukt. For 1993 er kvoten for Etableringslån I redusert til 1,6 milliarder. Kvoten for Etableringslån II har økt til 800 millioner. (Vårt Land)

«Lørenskog – Norges beste»

GJELDSsrådgiver Runar Henriksen er ikke i tvil om at Lørenskog er Norges beste kommune når det gjelder hjelp til gjeldsoffer. Han driver sitt eget firma innen gjeldsrådgivning, og hadde tidligere mange kunder fra Lørenskog.

– Lørenskog er det beste eksempelet på en kommune som virkelig gjør seg bruk av det ordningene som Husbanken tilbyr. Når sosialkontoret, boligkontoret og den enkelte gjeldslave slår seg sammen, er det som regel mulig å finne fram til brukbare løsninger for alle parter, sier Runar Henriksen, som også har vært involvert i Gjeldsofferaksjonen. I tillegg til Lørenskog trekker Henriksen fram Råde som et eksempel på en kommune som gjør mye for folk med betalingsproblemer.

Billigere boliger

– Hadde bankene vært flinkere til å vurdere folks betalingsevne hadde vi ikke hatt så mange gjeldsoffer som i dag, sier Runar Henriksen, som imidlertid er skeptisk til at man i Lørenskog kommune i stor grad anbefaler folk å flytte inn i billigere boliger. Han frykter de sosiale konsekvensene av alt folk må flytte fra trygge omgivelser. (Vårt Land)

“Lørenskog-modellen”

- Mål: Å gjøre folk selvhjulpne
- Middel: Etableringslån I og II

Direkte virkemiddel: 80%

Indirekte virkemiddel: 20%

Økonom helsesjekk og rådgivning

1.5 Søknadsbehandlingen

• Innvilget til kjøp av bolig	36		
• Innvilget til refninansiering	65	101	35%
• Under beh. (75% antas innvilget)		33	11%
• Bør bytte til rimeligere bolig		39	13%
• SIFBO-saker (behandles separat)		15	5%
• Avslag:			
- Kjøp: for dyrt, prøv noe billigere		27	9%
- Refinansiering liten/ingen effekt		2	1%
- Kommunen kjøper boligen		5	2%
- Omfattes ikke av ordningen		72	25%
Til sammen		294	100%

- Sum utbetalt: ca. 18 mill.
- Gjennomsnittslån: ca. 178.000

2.2

Mål

- Problemene skal løses, ikke bare reduseres
- Resultatet skal være “rimelig” for alle parter
- “Svarte-Per” skal bli hvor han er
- Samfunnsmessige interesser skal ivaretas
- Nå bedre fram med andre boligpolitiske tiltak (bostøtte)

2.7 Samfunnets/kommunens bidrag

- Kartlegge problemer, få fram alle data
- Hvem sitter med “Svarte-Per”?
- Se til at alle kort kommer på bordet
- Bringe inn E-lånene som virkemiddel
- Koordinere forhandlingene
- Løsning = redusert risiko for samfunnets helse- og sosialbudsjetter
- Kommunal boligpolitikk
  - disp. nødv. boliger for å dekke kommunens behov
  - disp. nødv. midler for å handle i markedet

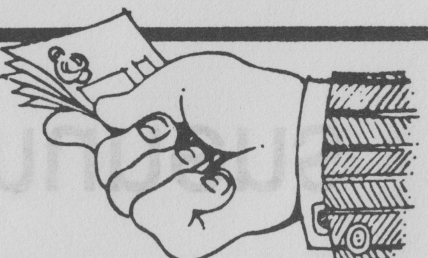

3.1 Eksempel 1: Avlastning

Minstepensjonist
(Gammel enebolig — verdi > 500.000)

Før	Etter
450.000 kr. 14,5 % rente	100.000 kr til 10 % 350.000 kr. til 13 %
Sosialstøtte	+ bostøtte 10.000 kr.

Bedret økonomi: 17.C00 kroner
I forhold til etableringslån: 17 %
Ute av sosialsystemet

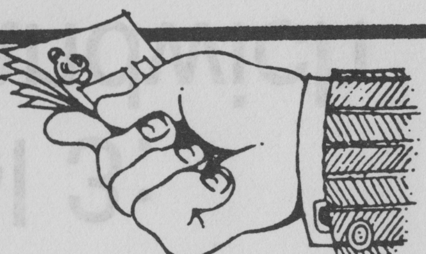
3.2

Eksempel 2: Lørenskog-sandwich — ordinær

Før	Etter
450.000 kr. 14,5 % rente Verdi bolig: 300.000	Banklån 14,5 % 150.000 kr.
	Etbl.lån II 10 % 100.000 kr
	Banklån 13 % 200.000 kr.

Bedret økonomi: 7.500 kroner

I forhold til etableringslån: 7,5

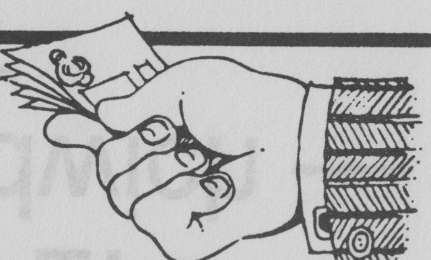

3.3

Eksempel 3: Lørenskog-sandwich

Før	Etter
450.000 kr. 14,5 % rente Verdi bolig 300.000	Banklån 150.000 kr Rente: 13 %
	Etabl.lån II 300.000 kr. til 10 % rente

Bedret økonomi: 15.750 kroner
I forhold til etableringslån: 5,25 %
Ingen taper på avtalen!

3.4 Eksempel 4: Refinansiering ut over verdien

Før	*Etter*
450.000 kr. 14,5 % rente Verdi bolig 300.000	Bankgaranti for siste 150.000 kr. Etabl.lån II 450.000 kr. til 10 % rente

Bedret økonomi: 20.250 kroner

I forhold til etableringslån: 4,5 %

Ingen taper — banken beholder risikoen

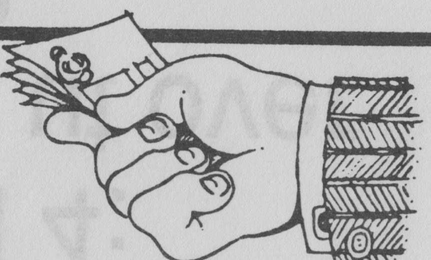

3.5 Eksempel 5: Frysing av lån

Før	*Etter*
450.000 kr. 14,5 % rente Verdi bolig 300.000	"Frys" i 2 - 3 å Etabl.lån II 300.000 kr. til 10 % rente

Bedret økonomi: 34.750 kroner

I forhold til etableringslån: 11,5

3.6 Eksempel 6: Bytte bolig

- Bolig: Rekkehus, 4 rom + kjøkken; kjøpt i 1989 for 920.00; verdi nå 725.000.
- Husstand: Mor + barn på 14; samlivsbrudd 1990; inntekt 275.000 + bidrag/trygd
- Lån: 617.000 - 14,5% Avdragfritt

NÅ

Utgifter

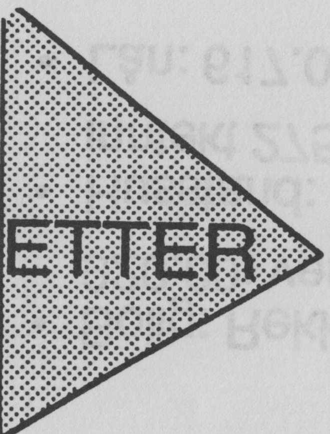
Husleie	3.300
Renter	7.500
Pr. mnd	10.800

3.7

Etter bytte av bolig

Foreslår salg av rekkehus og kjøp av mindre leilighet, f.eks. 3 rom. Innskudd 350.000. Husleie: 1.500. Gjeld: 250.000 — 13 % rente avdragsfritt

Utgifter

Husleie	1.500
Renter	2.710
Pr. mnd	4.210

BESPARELSE PR. MND: 6.600

Eksempel 7: Kaste kortene

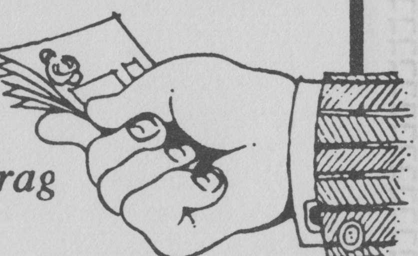
3.8

Husstand: 1 voksen og 1 barn

Før		*Etter*
Gjeld i alt:	700.000	Usikret gjeld: 400.000
Inntekt:	200.000	
Boligens verdi:	300.000	

Leie bolig: 4.500 kr. pr. mnd.

1. pr.: Livsopphold	*4.200*		
2. pr.: Bolig	*4.500*	*Utbetalt*	*12.000*
3. pr.: Diverse	*1.300*	*Til lånebetj.*	*2.000*
	10.000	*dvs. 6 % rente u/avdrag*	

5.2

Banken

- Kredittvurdering/lånesaker
- Dokumenter, sikkerhet, depot og oppgjør
- Låneforvaltning: beretning og innkreving av renter & avdrag, regnskaper, rapporter, purringer, oppgaver myndigheter osv.
- Inkasso
- Gebyrer (betales av brukerne)

5.3 Boligkontoret

- Registrering – 1. gangs behandling: Avslag eller sendes banken?
- Kontakt sosialkontoret, kommunekassa. Bostøtte?
- Kredittmøte hver tirsdag
  Økonomisjef, saksbehandler, sosialkontoret, banken
- Brev til søker
- Skjermaer/instrukser sendes forvaltningsavd. i NOR
- Underskrifter dokumenter i Lørenskog Sparebank (NOR)

5.4

Sosialkontoret

- Sender søkere til boligkontoret
- Søkere på sosialstøtte: refinansiering? egeninnsats?
- Gir oppgave over utbetaling til søkere
- Gir opplysninger av økonomisk art
- I grensetilfeller: opplysninger om "særlige grunner"

Erfaringer og problemer

Publikum

- Økonomisk styring av egen økonomisk mangelfull
- Privatøkonomi ute av kontroll hos enkelte

Kommunene

- Dårligere kunnskap om privatøkonomi
- Nye områder for kommunal forvaltning: finansiering, lån, kredittvurdering, risikovurdering, sikkerhetsstillelse
- Feil/uriktige/mangelfulle informasjoner avdekkes ikke
- Ikke apparat for oppfølgning av utvikling i klienters økonomi
- "Bokklubb-prinsipp" på sosialkontoret?
- Boligpolitikk et sentralt emne. Forutsetningene vesentlig endret de senere årene.

Erfaringer og problemer forts...

Strukturelle forhold

- Gjeldssanering: 2 - 3 % av sakene
- "Ordinære" problemer: 97 - 98 % av sakene

Tiltaksområder

- Få tak i problemene tidligst mulig
- Forebyggende tiltak: budsjett - automatisk trekk av faste utgifter
- Kommunale tiltak: dele store regninger på 12 med "fast oppdrag"
- Samarbeid med FØR, Husbanken, andre kredittinstitusjoner
- Samarbeid med lokal, personorientert bank

Gjeldsrådgivningskontoret for Midt-Gudbrandsdal

Bakgrunn: Sosialkontorene registrerte en økning av klienter med gjeldsvanskeligheter som hovedproblem. Dette var et problem både i forhold til kompetanse og i forhold til ressurser.

Økte sosialhjelpsutbetalinger ble også registrert i kommunene. En interkommunal arbeidsgruppe med representanter fra sosialkontorene og politiske representanter fra kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu ble nedsatt.

Arbeidsgruppen utarbeidet forslag om opprettelse av en felles økonomisk veiledningstjeneste for de tre kommunene, som fysisk skulle være lokalisert utenfor sosialkontorene. Gruppen foreslo at kontoret i forhold til de registrerte problemer burde være bemannet med sosionom, jurist og økonom.

Forslaget fikk politisk tilslutning, og driftsfinansieringen sikret ved 70% statlig støtte og 30% fordelt på kommunene etter folketall. I forhold til den statlige støtten skal prosjektet vare i tre år.

Kontoret kom i drift 1. april 1992.

Status:
Pr. 19.09.92 har kontoret mottatt 65 saker.
25 saker er løst, eller nærmer seg permanente eller midlertidige løsninger.
5 saker er avsluttet uten løsning, enten fordi debitor har flyttet eller av annen grunn har trukket seg fra samarbeidet.

Erfaringer modell/prosjekt: Jfr. vedlagt materiell.

Gjeldsrådgivingskontoret
for Midt-Gudbrandsdal

2647 Hundorp
Tlf. (062) 96 811

ERFARINGER PROSJEKTET:

- KARTLEGGING AV KUNDENS HELHETSSITUASJON VIKTIG P.G.A
  - INVOLVERING AV ANNET STØTTEAPPARAT
  - VALG AV LØSNING
  - FRAMDRIFT
- PROSESSEN ER VIKTIG
  - AKTIVISERE/INVOLVERE
  - PROSSEN MÅ GI LÆRING
- STØTTESYSTEMER ER NØDVENDIG
  - DOKUMENTASJON
  - SIFOMODELLEN AVGJØRENDE
- RELASJONER ER VIKTIG
  - BANKER, NAMSMENN, SOS.KTR, KOMMUNEN

Gjeldsrådgivingskontoret
for Midt-Gudbrandsdal

2647 Hundorp
Tlf. (062) 96 811

NOTAT

TIL: REFERANSEGRUPPA

FRA: GJELDSRÅDGIVINGSKONTORET

DATO: 14.07.1992

SAK: GJELDSORDNINGSLOVEN - MULIGHETER OG KONSEKVENSER FOR PROSJEKTET.

Gjeldsordningsloven ble behandlet i Odelstinget 15.juni og forutsettes å tre i kraft fra 1.januar 1993.

Lovutkastet inneholder, (spesielt i kap.2) en rekke formkrav både mht. kriterier, søknadsprosedyre, og veilednings- og undersøkelsesplikt, som vil berøre vår måte å jobbe på. Vi har i dag en etablert organisasjon og kompetanse som vil kunne være til nytte både for skyldner og namsmann. Jeg vil nedenfor orientere om muligheter og konsekvenser dette kan gi for prosjektet.

KAPITTEL 2. SØKNAD OG FORBEREDELSE.

PARAGRAF 2-1:SØKNAD. Det stilles krav til innhold og dokumentasjon i søknaden. Disse krav samsvarer i stor utstrekning med de opplysninger vi i dag innehenter hos våre kunder for å sette opp en økonomisk status som grunnlag for samtale med kunde og kreditorer. Vi anvender i dette arbeidet et EDB-saksbehandlingsprogram utarbeidet av SIFO. Dette er det samme verktøy som forutsettes nyttet av namsmannen ved behandling av søknadene.
KONKLUSJON: Vi bør her kunne spille en viktig rolle i prosessen, fordi vi allerede har en spesialisert tjeneste med utstyr og kompetanse som bør gi gevinst både mht. kvalitet og effektivitet. I mange tilfeller antas at vi allerede har vært inne med forsøk på forhandlinger. Arbeidsoppgavene ligger klart innenfor prosjektets målsetning.

PARAGRAF 2-2 og 2-4:NAMSMANNENS VEILEDNINGSPLIKT/MEDHJELPER. Namsmannen skal sørge for at skyldneren får den veiledning denne trenger for å kunne gjennomføre en gjeldsforhandling, og utforme et forslag til gjeldsordning. Til å yte slik veiledning og forøvrig bistå namsmannen kan namsmannen oppnevne en medhjelper. Dette er slik veiledning og rådgiving vi i dag driver med.
KONKLUSJON: Også her vil vi kunne være en viktig ressurs for namsmannen. Dog vil det kunne oppstå habilitetsspørsmål ift. kreditorene som må avklares, idet det forutsettes at medhjelperen skal være namsmannens medhjelper, og være nøytral i forholdet mellom skyldneren

Gjeldsrådgivingskontoret
for Midt-Gudbrandsdal
2647 Hundorp
Tlf. (062) 96 811

og kreditorene. Dette kan bli et problem der vi tidligere har opptrådt på skyldnerens vegne i forsøk på forhandlinger.
Arbeidsoppgavene ansees å ligge innenfor prosjektets målsetning.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER.

KOSTNADER TIL ØKONOMISK RÅGIVING OG MEDHJELPERE. I Ot.prp. nr.81(1991-92) kap.4 er det forutsatt bevilgninger både til opprustning av namsapparatet for å drive øk. rådgiving, og til honorarer for medhjelpere. Dette er tjenester vi allerede utfører og som i stor utstrekning vil komme namsmannen til nytte, uansett om vår rolle blir økonomisk rådgiving eller namsmannens medhjelper. Våre tjenester er i dag gratis for skyldneren.
Det synes ikke urimelig at vårt kontor når vi arbeider ift. gjeldsordningsloven får dekket våre kostnader i samsvar med de satser som er nevnt i kap.4.2.3 .
KONKLUSJON: Spørsmålet om vårt kontor kan/har krav på honorarer når vi opptrer ift. gjeldsordningsloven må avklares med våre oppdragsgivere, de som finansierer vårt prosjekt, og namsmannen.

OPPLÆRING. Den praktiske forberedelse av lovens ikrafttredelse forutsetter at det blir gjennomført et opplæringsprogram for de som skal arbeide med den nye ordningen.
Vi anser oss som en målgruppe ift. et slikt opplæringsprogram. Dersom det dreier seg om opplæring i økonomisk rådgiving kan vi også brukes som ressurs.
KONKLUSJON: Kontoret vil ha behov for opplæring om innholdet i loven, og om rutiner for saksbehandling som loven forutsetter. Det må avklares til hvem dette behov skal artikuleres.
Dersom det er ønskelig at vi deltar som ressurspersoner, må dette avklares med referansegruppa. Kontoret anser at dette ligger innenfor prosjektets retningslinjer.

Steinar Pålhaugen
Prosjektleder

RETNINGSLINJER FOR GJELDSRÅDGIVNINGSKONTORET.

KOMMUNENE NORD-FRON, SØR-FRON OG RINGEBU HAR GJENNOM ET FELLES PRØVEPROSJEKT FORPLIKTET SEG TIL ET FAGLIG, ØKONOMISK OG ADMINISTRATIVT SAMARBEIDE FOR Å KUNNE GI KRISERAMMEDE INNBYGGERE SOM HENDVENDER SEG TIL SOSIALKONTORENE BEDRE FAGLIG OPPFØLGING OG HJELP I FORHOLD TIL GJELDSPROBLEMER.

MÅLSETTING:

-STYRKE DEN ØKONOMISKE RÅD- OG VEILEDINGSTJENESTEN FOR INNBYGGERNE GJENNOM EN MER SPESIALISERT TJENESTE.

-PROSJEKTET SKAL BIDRA TIL Å ØKE KOMPETANSEN VEDR.ØKONOMISK OG JURIDISK RÅD/VEILEDNING VED SOSIALKONTORENE VED F.EKS KURSVIRKSOMHET.

-SIKRE RETTSIKKERHETEN OG UTVIKLE SAMARBEID I FORHOLD TIL KREDITORENE.

-RESULTATET AV PROSJEKTET FORVENTES Å FOREBYGGE OG REDUSERE SOSIALHJELPSBEHOVET OG Å FÅ TIL EN STØRRE GRAD AV SELVHJULPENHET HOS KLIENTENE.

MÅLGRUPPE:

-DEN PRIMÆRE MÅLGRUPPE ER INNBYGGERE SOM SØKER SOSIALKONTORET OM HJELP FOR Å KOMME UT AV EN VANSKELIG ØKONOMISK LIVSSITUASJON.

-RÅD OG VEILEDINGSASPEKTET I LOV OM SOSIAL OMSORG SKAL IVARETAS VED AT TJENSTEN SKAL VÆRE TILGJENGELIG I FORHOLD TIL INNBYGGERE SOM KAN LØSE SINE PROBLEMER GJENNOM SLIKE TILTAK.

-FAGLIG PERSONELL VED SOSIALKONTORENE O.A. FAGFOLK KAN BE OM VEILEDING GJENNOM GJELDSRÅDGIVNINGSKONTORET.

ORGANISERING:

-SØR-FRON KOMMUNE HAR DET OVERORDNEDE ADMINISTRATIVE ANSVARET FOR PROSJEKTET, ARBEIDSGIVERANSVAR OG KOORDINERINGSANSVAR.
DET VIL SI ANSVAR FOR DET PERSONELL SOM ER ANSATT I PROSJEKTET, BUDSJETT- OG REGNSKAPSANSVAR. PROSJEKTET ER ADMINISTRATIVT UNDERLAGT HELSE-OG SOSIALETATEN I SØR-FRON KOMMUNE. ANVISNINGSMYNDIGHETEN ER TILLAGT HELSE- OG SOSIALSJEFEN.

-LEDEREN FOR GJELDSRÅDGIVINGSKONTORET SKAL FREMME BUDSJETTFORSLAG FOR PROSJEKTET, OG FØRE KONTROLL MED AT DRIFTEN HOLDES INNENFOR BUDSJETTRAMMEN. LEDEREN HAR OGSÅ ANSVAR FOR REGELMESSIG RAPPORTSKRIVING TIL SOSIALDEPARTEMENTET OG TIL DELTAKERKOMMUNENE OG SKRIVING AV PROSJEKTRAPPORT FØR PROSJEKTETS AVSLUTNING.
LEDEREN HAR OGSÅ SEKRETÆRANSVAR I STYRINGSGRUPPA.

-STYRINGSGRUPPA ER SAMMENSATT AV REPRESENTANTER FRA KOMMUNENE OG FYLKESMANNEN. GRUPPA SKAL SØRGE FOR AT PROSJEKTET DRIVES ETTER FORUTSETNINGENE OG AT ARBEIDET BLIR EVALUERT.

DE SOM ER MED I STYRINGSGRUPPA ER:

NORD-FRON: KJELL OLAV BJØRKE (POLITIKER)
INGA M. NORDERHUS (SOSIALLEDER FRAM TIL 20.MARS 1992)

SØR-FRON: JAN ERIK RUNDSVEEN (POLITIKER)
KARI STRØM (SOSIALLEDER)

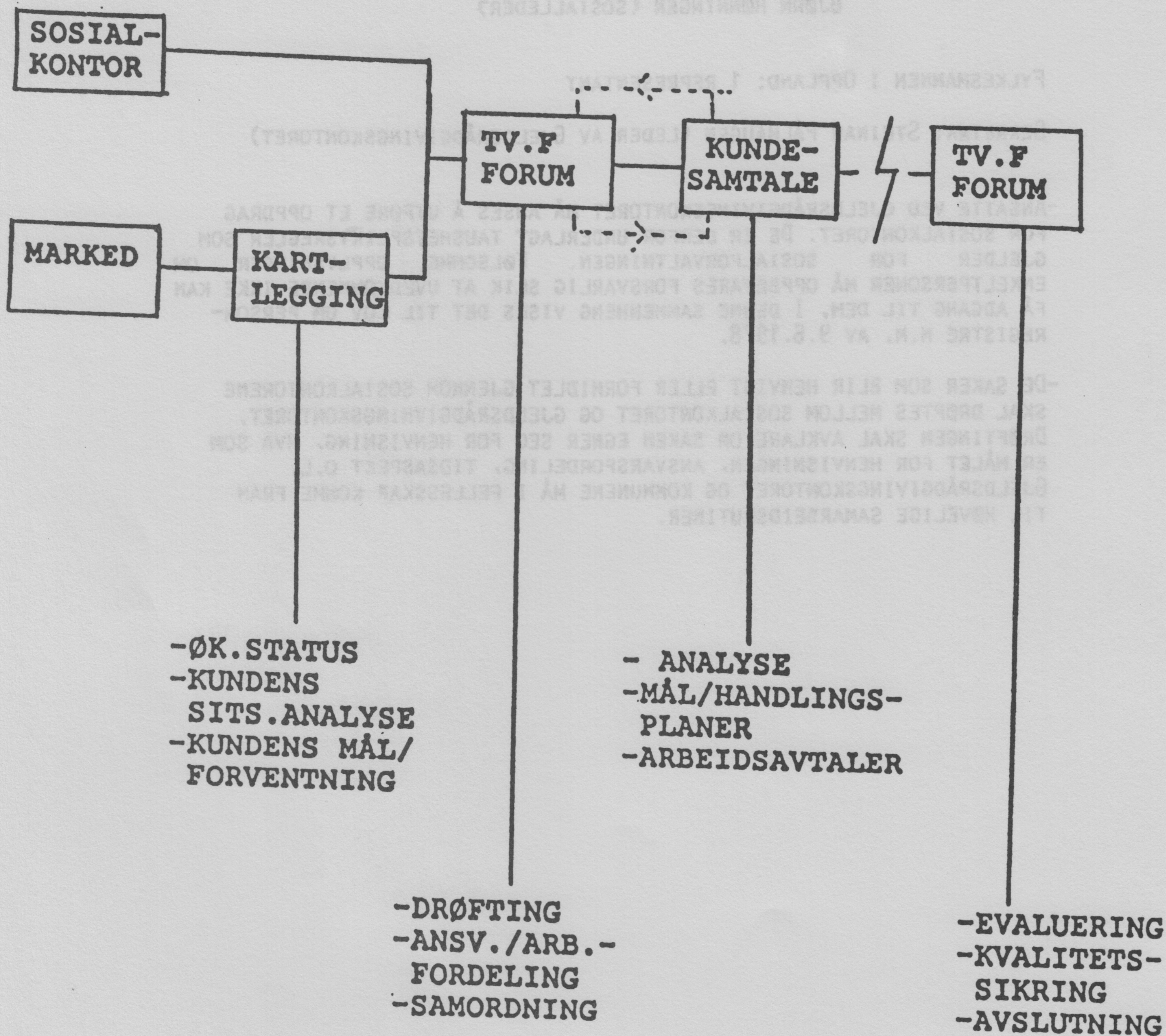
RINGEBU: ELISE PEDERSEN (POLITIKER)
BJØRN RØNNINGEN (SOSIALLEDER)

FYLKESMANNEN I OPPLAND: 1 REPRESENTANT

SEKRETÆR: STEINAR PÅLHAUGEN (LEDER AV GJELDSRÅDGIVINGSKONTORET)

-ANSATTE VED GJELDSRÅDGIVINGSKONTORET MÅ ANSES Å UTFØRE ET OPPDRAG FOR SOSIALKONTORET. DE ER DERFOR UNDERLAGT TAUSHETSPLIKTSREGLER SOM GJELDER FOR SOSIALFORVALTNINGEN. FØLSOMME OPPLYSNINGER OM ENKELTPERSONER MÅ OPPBEVARES FORSVARLIG SLIK AT UVEDKOMMENDE IKKE KAN FÅ ADGANG TIL DEM. I DENNE SAMMENHENG VISES DET TIL LOV OM PERSON-REGISTRE M.M. AV 9.6.1978.

-DE SAKER SOM BLIR HENVIST ELLER FORMIDLET GJENNOM SOSIALKONTORENE SKAL DRØFTES MELLOM SOSIALKONTORET OG GJELDSRÅDGIVNINGSKONTORET. DRØFTINGEN SKAL AVKLARE OM SAKEN EGNER SEG FOR HENVISNING, HVA SOM ER MÅLET FOR HENVISNINGEN, ANSVARSFORDELING, TIDSASPEKT O.L. GJELDSRÅDGIVINGSKONTORET OG KOMMUNENE MÅ I FELLESSKAP KOMME FRAM TIL HØVELIGE SAMARBEIDSRUTINER.

-ØK.STATUS
-KUNDENS
SITS.ANALYSE
-KUNDENS MÅL/
FORVENTNING

- ANALYSE
-MÅL/HANDLINGS-
PLANER
-ARBEIDSAVTALER

-DRØFTING
-ANSV./ARB.-
FORDELING
-SAMORDNING

-EVALUERING
-KVALITETS-
SIKRING
-AVSLUTNING

Onsøy kommune

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Med bakgrunn i de problemene sosialkontorene står overfor, nedsatte Sosialdepartementet ved årsskiftet 1989/90 en arbeidsgruppe som utarbeidet et utviklingsprogram for sosialkontortjenesten. Programmet skal bidra til et bedre tilbud til brukerne, en bedre arbeidsplass for de ansatte og en mer effektiv ressursutnyttelse i sektoren.

Onsøy sosialkontor var ikke et unntak fra denne utviklingen på landsbasis i siste halvdel av 80-årene. Antall sosialhjelpsklienter var økende, likeså sosialhjelpsbudsjettet. Sosialkontoret var preget av mangel på effektive og strukturerte rutiner, og kontoret hadde bemanningsproblemer. Saksmengden var økende og arbeidspresset stort. Venterommet var overfylt med klienter og akutthjelpen sterkt økende. Hjelpetilbudet og servicen for klientene ble redusert og systemet var uoversiktlig og lite forutsigbart for klientene.

Ved årsskiftet 1989/90 begynte Onsøy sosialkontor å planlegge hvordan en bedre kunne organisere arbeidet ved kontoret slik at hjelpetilbud og service overfor publikum ble tilfredsstillende. I dette arbeidet var planlegging og iverksetting av et mottak svært sentralt. 1.4.91 fikk kontoret tildelt midler fra Sosialdepartementets utviklingsprogram. Midlene ble tildelt et 3-årig prosjekt, kalt "Utvidet mottak".

I Lov om sosial omsorg framheves råd og veiledning som den primære hjelpeform. Til tross for dette, gir loven og forskriftene bare få og til dels vage bestemmelser om hva dette arbeidet skal inneholde. Det er derfor nødvendig med systematisk arbeid for å styrke informasjon, råd og veiledning innenfor sentrale spørsmål som gjelder sosiale problemer, bolig, arbeid, trygd og økonomi.

I utviklingsprogrammet for sosialkontortjenesten foreslås det igangsetting av lokalt utviklingsarbeid innenfor områder som målstyring, rutineforberedelse, organisasjonsutvikling, informasjon, råd og veiledning og samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere. Modellen for "Utvidet mottak" favner på mange vis flere av disse satsningsområdene.

I tillegg til en tradisjonell mottakskonsulent tilknyttes to tiltakskuratorer og en økonomirådgiver til mottaket. Tiltak som igangsettes i det utvidede mottaket vil være målstyrte. I samarbeid med klienten og aktuelle samarbeidspartnere defineres mål og virkemidlene for å nå målene. Det konkrete praktiske klientarbeidet nedfelles i handlingsplaner med ansvarsfordeling, ressursdisponering og tidsfrister. Egne arbeidsredskap utarbeides etter den oppgave- orienterte metode i sosialt arbeid. Mål og handlingsplaner følges jevnlig opp og revideres på bakgrunn av erfaringer og oppnådde mål.

Mange økonomiske sosialhjelpsaker har etterhvert blitt så kompliserte at det er nødvendig å gå grundig inn i sakene med særskilt kompetanse. Økonomirådgiver har slik kompetanse til å gi råd og veiledning i økonomiske spørsmål som f.eks.lån, gjeld, husholdningsøkonomi, tvangsauksjoner o.l.

Tiltakskuratorene vil bidra til konkrete tilbud om sysselsetting og utdanning, motivasjonsarbeid og jobbsøking. Tiltaksarbeid iverksettes overfor unge arbeidsledige, langtidsmottakere av sosialhjelp og enslige forsørgere.

PROSJEKTETS MÅLSETTING

Hovedmål:
Bedre og mer målrettet hjelp knyttet til sosialomsorgslovens intensjon om "hjelp til selvhjelp". Dette er knyttet til politiske og interne faglige målsettinger i vår kommune, samt sosialdepartementets målsetting i forhold til utviklingsprogrammet. Onsøy sosialkontor har utarbeidet et eget målsettingsprogram, og de ansatte i sosialomsorgsgruppa har utarbeidet personlige målsettinger for sitt arbeid.

Delmål A:
Øke kunnskapen til publikum vedrørende egne ressurser og samfunnets ressurser for å stå sterkere vedrørende egen problemløsningsevne via mottakets råd og veiledningstilbud.

Delmål B:
Redusere stønadslengden for sosialhjelpsmottakere via mottakets råd og veiledningstjeneste, slik at de raskere blir selvhjulpne.

Prosjektets mål er nedfelt i informasjonsbrosjyren til publikum som forteller om mottakets tilbud:

VI HAR ET FELLES MÅL, DU OG VI I MOTTAKET:
DU SKAL BLI SELVHJULPEN

Etter at du har vært hos oss i mottaket skal du kunne:

- Vite mer om dine egne evner og muligheter
- Vite mer om samfunnets hjelpetilbud
- Vite hvordan du skal gå fram for å løse dine egne problemer

---

HANDLINGSMÅL OG VIRKEMIDLER

Handlingsmål skal knyttes til hovedmål og delmål for prosjektet. Handlingsmål beskriver aktiviteter som er nødvendig for å realisere hovedmål og delmål. Fire handlingsmål er beskrevet:

Handlingsmål A: Styrke råd og veiledningstjenesten i henhold til sosialomsorgslovens §2, ved hjelp av systematisk og metodisk sosialfaglig arbeid i mottaksteamet.

Virkemidlet vil være mottakets organisering som et team. Det vil si tilføring av ressurser og tilbud til klienten innenfor en relativ kort tidsramme på maksimalt tre måneder, innenfor flere fagområder og problemområde.

Virkemidlet vil være systematisk, metodisk, sosialt arbeid knyttet til Oppgave Orientert Metode (OOM) og kontraktsarbeid. Herunder bruk av konkrete arbeidsredskap utviklet i henhold til metoden som kartleggingsskjema, kontrakter og overføringsskjema. Arbeidet styrkes og vedlikeholdes via faglig utvikling ved kurs, litteratur, interne arbeidsseminar og veiledning internt og eksternt.

Metodearbeidet utøves i samarbeid med klienten via:

- Kartlegging, kontraktskriving/handlingsplan, henvisning og overføring ved førstegangs samtale i mottaket med mottakskonsulenten og generalisten i systemet.
- Økonomirådgiver og spesialist fordyper seg i økonomiske spørsmål og problemer, kartlegger og skriver delkontrakter med klienten. Her brukes SIFOs dataprogram for personlig økonomi samt etablering og drift av samarbeidsgrupper som økonomigruppe og boliggruppe.
- Tiltakskuratorene er spesialister som fordyper seg i problemet arbeidsløshet og attføring. De kartlegger og skriver delkontrakter. De har et nært samarbeid med arbeidskontor og trygdekontor. De disponerer også egne sysselsettingsmidler.

Handlingsmål B: Styrke tiltaksutviklingen via interne ressurser og tiltak, samt eksterne ressurser via samarbeid med andre instanser.

Videreføre og utvikle tiltak for enslige forsørgere i kommunen ved hjelp av internt prosjekt som igangsettes høsten 1991 av sosialomsorgsgruppen inkludert mottaket. Prosjektet retter seg mot råd og veiledning i forhold til egne muligheter og samfunnets ressurser vedrørende arbeid og skolegang og sosiale rettigheter forøvrig.

Styrke attføringsarbeidet ved hjelp av samarbeid med trygdekontor, arbeidskontor og attføringsbedrifter samt nært samarbeid med kommunelegen. Dette effektueres via interne basisgruppemøter. Tiltakskuratoren med ansvar for attføringsklienter har ansvaret for oppfølgingen.

Styrke sysselsettingstilbudet ved intern oppfølging via tiltaksgruppemøter. Tiltakskurator med ansvaret for unge arbeidsløse deltar i et interkommunalt tiltaksprosjekt som vil bidra med konkrete sysselsettingstilbud til våre brukere, som YFP midler til utplassering og kurstilbud, informasjonsmøter og motivasjonsmøter for arbeidsløse, pedagogisk skoletilbud til ungdom uten ungdomsskoleeksamen.

Styrke den økonomiske rådgivningen ved utvidelse av SIFO programmer (f.eks. skatteprogram). Faglig vedlikehold ved kurs og lesing av faglitteratur. Samarbeid med økonomigruppe bestående av lensmann, banksjef, kommunekasserer og mottakskonsulent. Samarbeid med boliggruppe bestående av kommunekasserer og boligsekretær i kommunen.

Handlingsmål C: Styrke informasjonsarbeidet skriftlig og muntlig ved hjelp av informasjonsbrosjyrer til publikum, informasjonsbolker på venterommet og ved møter med befolkningen via skoler/ungdomsklubb og helsestasjon.

Mottaket har laget to brosjyrer om økonomisk rådgivning og om mottakets rådgivningstilbud. Disse forbedres og videreutvikles ved hjelp av konsulentbistand. Venterommet vil bli "pusset" opp og organisert i informasjonsbolker om arbeidsløshet, trygderettigheter, bolig- og gjeldsproblemer, frivillige hjelpeorganisasjoner og rusomsorg.

Mottakskonsulent og økonomirådgiver vil ta kontakt med ungdomsskolen for å undervise i personlig økonomi og sosiale rettigheter og plikter. På samme vis vil det bli forsøkt med en rådgivningstjeneste på helsestasjonen vedrørende småbarnfamilier.

Handlingsmål D: Styrke og opprettholde samarbeidet med aktuelle samarbeidspartnere.

Mottaket har etablert to samarbeidsgrupper, økonomigruppe og boliggruppe. Økonomigruppen gir økonomisk rådgivning til befolkningen i kommunen og er også en kunnskapsgruppe. Boliggruppen behandler og vurderer etableringslånordning 1 og 2 i kommunen som bidrar til at mange familier reddes fra tvangsauksjon.

Vår tiltakskurator er fast medlem av det interkommunale tiltaksprosjektet og sikrer derved tilbud til våre arbeidsløse klienter.

Samarbeidet med kommunelegen vedrørende attføring og uførhetsklienter vil bli styrket via faste samarbeidsmøter. Kommunehelsetjenesten tilføres større ressurser fra kommunen slik at dette er mulig.

Ved prosjektet for enslige forsørgere er det etablert samarbeid med trygdekontor, arbeidskontor,helsestasjon, juridisk rådgivning for kvinner og Aleneforeldreforeningen.

HVILKE ERFARINGER ER HØSTET I ONSØY KOMMUNE?

I løpet av ett år, fra januar '91 til januar '92, kontaktet hele 306 personer mottaket. 101 personer av disse mottok kun råd og veiledning og aktiv bistand vedrørende problemløsning. Disse mottok ikke økonomisk sosialhjelp. 120 personer mottok sosialhjelp i tillegg til rådgivning, men var selvhjulpne etter en kort periode på 3 måneder. 85 personer var avhengig av økonomisk sosialhjelp utover en 3 måneders periode i mottaket.

Vårt prosjekt har hele tiden siden starten 1. april 91, vist den samme kvartalsstatistikken. Ved Onsøy sosialkontor er det de færreste som blir avhengig av sosialhjelp i lengre perioder. De fleste trenger kun råd og veiledning, herunder aktiv bistand i gjeldsrådgivning og tilbud om sysselsetting via tiltakskurator eller sosialhjelp kun for en kortere periode.

Sosialhjelpsbudsjettet

Onsøy sosialkontor overholder fortsatt sine økonomiske rammer i henhold til budsjettet. Sosialkontoret har en av de høyeste normene i nedre Glomma regionen. Kontoret opererer ikke med systematisk korttidssatser slik mange sosialkontor i distriktet gjør. Sosialkontoret har fått politikerne til å indeksregulere normen opp til reelle 70% av minstepensjon.

Sosialkontoret har økt sitt tilbud til befolkningen via mottaksprosjektet. Informasjon er blitt gitt til publikum via brosjyrer, radio og massemedia. Over 100 personer mottar kun råd og veiledning pr. år. utover dette har klient-massen som mottar økonomisk sosial-hjelp økt med ca. 15 prosent. På tross av økt tilbud, høyere normer og økt klientmasse har dette ikke ført til en økning i utbetalinger av økonomisk sosialhjelp. Hovedårsaken til dette mener vi er måten vi organiserer og gjennomfører et utvidet mottak. Onsøy kommune har like stor arbeidsledighet som de øvrige kommunene i distriktet. Spesielt er langtidsledige og unge arbeidsløse under 25 år en stor gruppe og stadig økende.

Økonomisk rådgivning

I løpet av ett år, fra april '91 til april '92, mottok 149 personer spesifikt økonomisk rådgivning. 125 personer fikk sine økonomiske problemer løst så langt det er mulig innenfor gjeldende offentlige rammer og lovverk. Her har økonomirådgiver og klient i samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere gjort det som kan gjøres med klientens økonomiske problemer. 19 personer trengte langvarig bistand fra sosialkontorets økonomirådgiver og sakene var fremdeles uløste. De fleste klientene av denne brukergruppen er ikke de tradisjonelle klientene som er avhengig av løpende sosialhjelp. Disse klientene har for det meste ikke krav på løpende sosialhjelpsbidrag.

Sosialkontoret har startet en økonomigruppe og boliggruppe. Dette har bidratt til at flere tar kontakt med sosialkontoret, også "utradisjonelle" brukere fra en bredere lag av befolkningen. Sosialkontoret har også inngått et samarbeid med videregående skole om undervisning av elever i den videregående skole vedrørende sosiale rettigheter og plikter samt økonomi og gjeldsproblematikk. Samme type samarbeid skal inngås med helsestasjon vedrørende rådgivning til småbarnfamilier.

VURDERINGER, SYNSPUNKTER OG ANBEFALINGER

Våre erfaringer fra prosjektstart den 1.4.91 og fram til i dag (ett år og 5 måneder), tilsier at det er et stort behov for en økning av tilbud og kvalitet vedrørende råd og veiledning på sosialkontoret, spesielt vedrørende økonomisk rådgivning.

Denne erfaringen bygger ikke minst på den omfattende kontakten vi har hatt med klienter, som ikke er de tradisjonelle brukerne av sosialkontoret hverken rådgivningsmessig eller vedrørende økonomisk sosialhjelp. Dette stadfestes også i forhold til de henvisningsinstanser som har vært aktuelle når klienten ikke selv har tatt kontakt, d.v.s.:
Sentralsykehuset i Østfold, Østfold psykiatriske sykehus, privatpraktiserende psykologer, leger og advokater, PPT, lensmannen, Sparebanken i Onsøy, kommunekasserer, trygdekontoret, helsestasjonen.

Klientmassen i mottaket, og spesielt de som trenger gjeldsrådgivning, preges av å være i dyp krise. Økonomiske problemer oppstår ikke i et vakuum, men i en sammenheng med helse, bolig, familie og arbeidssituasjon til klienten. Økonomiske problemer har en fortid og en framtid som krever en nøye gjennomgang og planlegging satt inn i et helhetlig perspektiv.

Det er spesielt framtredende at rådgivning må gis ut fra metodiske prinsipper som ivaretar et menneske i dyp krise, som til tider er eller har vært suicidal. Menneskekunnskap vedrørende sosialt arbeid har vist seg helt nødvendig i dette arbeidet. Likeledes at det må handles på flere plan i klientens liv. Klienten har ofte i tillegg til store økonomiske vanskeligheter, problemer med fysisk og psykisk helse, huset går til tvangsauksjon, ekteskapsproblemer, mistet sin jobb eller gått konkurs osv. Her må sosialkontoret forholde seg til en hel rekke av problemer. Mottaket har satt inn tiltak vedrørende gjeldsrådgivning, etableringslån o.l., tiltaksarbeid vedrørende sysselsetting, familierådgivning og lignende.

Vår erfaring styrkes gjennom de inntrykk vi har via Forbrukerrådets tilbakemeldinger fra publikum og den kommende gjeldsloven.

Kristin Moe uttalte til Aftenposten i april i år følgende:

- "Dette vil Forbrukerrådet:
- Helhetstenkning: Folk med økonomiske problemer blir kasteballer mellom ulike lokale og sentrale instanser. Mange sitter på hver sin tue uten å drive effektivt og samordnet.
- Sosialkontorene: Den sosialfaglige delen er borte, i stedet fokuseres det på utbetalinger.
- Rådgivning må ned på det kommunale nivå. Størst mulig nærhet til det øvrige kommunale hjelpeapparat er av stor betydning."

Videre heter det vedrørende hva økonomiske problemer handler om:

"Dette har også en menneskelig side. Ofte følger psykiske problemer, samlivsbrudd, alkoholisme og mobbing i kjølvannet av slike saker. Sosialkontorene må hjelpe folk tilbake til normale liv, i stedet for å være rene utbetalingssentraler, slik de ofte er i dag. Kontorene er i dag for opphengte i hva familiene har krav på av utbetaling. Faller de utenfor kravspesifikasjonene, får de heller ingen hjelp. Den sosialfaglige delen er blitt borte," sier Moe.

Her etterlyses sosialkontorets del i dette arbeidet sterkt! Her har vi menneskelige kriser knyttet til sammensatte og omfattende problemer. Gjeldsrådgivning satt inn i dette perspektivet krever etter min mening sosialfaglig og økonomisk kompetanse i et meget tett samarbeid. Her kreves en helhetlig tankegang. Sosialkontoret er et etablert apparat som er kjent med det øvrige hjelpeapparat. Sosialkontorene er vant med å ha koordinatorrollen og å ivareta mennesker i krise.

I Onsøy kommune ville det være absurd å legge gjeldsrådgivning utenfor sosialkontoret. Det hører naturlig til på vårt sosialkontor, knyttet opp mot Lov om sosial omsorg, §2. Her sikres klienter handling i forhold til hele mennesket. Her er faste samarbeidsrutiner og grupper opprettet som innehar tverrfaglig ekspertise til bruk for klienter i gjeldskrise. Sosialkontoret har direkte påvirkningsmuligheter vedrørende etableringslån 1 og 2 osv.

Den nye gjeldsloven skal kun gjelde for de mennesker som befinner seg, sitat:

"i den ytterste nød". Denne rådgivningen knyttet til loven skal således gis overfor mennesker som befinner seg i en dyp krise. De har over lengre tid slitt med betydelige problemer av garantert mangfoldig karakter. De skal så inn i et system som skal vare i fem år og som innebærer omfattende kontroll og omstrukturering av hele deres tilværelse.

Dette arbeidet krever sosialfaglig kompetanse knyttet til økonomisk kompetanse. Disse menneskene vil trenge oppfølging av det offentlige hjelpeapparatet, både når det skal ryddes opp i krisen og når hverdagen skal begynne. Dessuten benytter loven seg av en tankegang vedrørende daglig økonomi som er kjent og adoptert fra sosialomsorgen, dvs. livsoppholdsnormer, boutgifter o.l. Gjeldsrådgivning må settes inn i den sammenheng den faktisk befinner seg i.

Mennesker som ikke befinner seg i krise trenger ikke et eget apparat. De kan benytte seg av de vanlige rådgivningsorgan som allerede er etablert, som kunderådgivning i bank, ringe ligningskontoret osv. Dette vil være "luksusproblemer", i forhold til at folk lurer på hva som er økonomisk lønnsomt vedrørende skatt, plassering av penger, billigst mulig rente på lån osv.

Det er ikke slike problemer vi snakker om når det gjelder oppretting av gjeldsrådgivningsorgan. En enslig gjeldsrådgiver plassert på et eget kontor utenfor sosialkontoret vil i vår kommune være ineffektiv og dårlig hjelp. Han vil ikke ha den nærhet og mangfoldighet som kreves i dette arbeidet.

Sosialkontoret gir gratisøkonomi-råd

Onsøy sosialkontor har klokketro på at rådgivning i personlig økonomi holder sosialbudsjettet nede. Ikke minst er det satset på «Råde-modellen» og en egen økonomigruppe bestående av lensmannen, den lokale banksjefen og sosialkontorets personell. Mindre kompliserte saker håndterer kontorets øknomirådgiver på egen hånd.

Av TORE TINDLUND

Onsøy kommune vil på denne måten demonstrere at sosialkontoret ikke bare er et sted hvor folk henter utbetalingsanvisninger eller får avslag.

– Her tilbyr vi gratis økonomisk veiledning, og dette er ikke utelukkende noe tilbud til gjeldsofferе, sier sosialleder Thorbjørn Hasselgård, prosjektleder Gry Haugland og økonomirådgiver Kjersti Salberg.

–Bevisst satsing på råd og veiledning er noe vi absolutt tror at skal bidra til å holde sosialhjelpsbudsjettet nede, legger Hasselgård til.

Ingen trylleformel

Heller ikke Onsøy sosialkontor har noen trylleformel på hvordan Hansen og Olsens økonomi kan bedres. Men økonomirådgiver Kjersti Salberg kan fortelle at det finnes en del muligheter.

– Faktisk viser det seg i praksis å være flere muligheter enn hva jeg trodde. Banker og mange andre instanser har alltid vært positive. Men også kredittinstitusjonenen har sine regler å gå etter, og derfor blir det i mange tilfeller spørsmål om å gi og ta, sier Salberg. Hun takler til dels økonomi-sakene ved kontoret selv, og til dels prøver hun å løse flokene i samarbeid med økonomigruppen hvor også banksjefen og lensmannen er med.

Tiltakene

Av mulige tiltak sosialkontoret kan bistå med lister hun opp gjeldsforhandlinger, hjelp med trygderettigheter og bostøtte, riktig skattetrekk, husholdningsbudsjett, riktig prioritering av kreditorene og fornuftige refinansieringsløsninger.

Her trekker økonomirådgiver Salberg frem en ny variant man har begynt å bruke i praksis:

Mange dyre smålån samles i et banklån, mot at de tidligere kreditorene stiller som kausjonister. Dette kan igjen føre til vesentlig lavere månedlige uttellinger. Ofte brukes også denne varianten konmbinert med rimelige etableringslån.

– Det er viktig å understreke at sosialkontorets folk opptrer som objektive rådgivere, og ikke har noen egeninteresser å skjele til, sier økonomirådgiver Salberg.

Onsøy sosialkontor har som utgangspunkt i sitt arbeid at klienten selv skal være med på å løse sine økonomiske problemer under veis. Det skal ikke bare være slik at sosialkontorets folk mottar en pose med ubetalte regnigner som det skal ryddes opp i.

– Vi bidrar med motivasjon, råd og veiledning. Men folk skal også gjøre noe selv, sier prosjektleder Gry Haugland.

–Vi ser også ofte at folk handler fullstendig irrasjonelt når de får store økonomiske problemer. De får postkasseskrekk; og tør ikke åpne brev eller å ta kontakt med kreditorene på en måte som er fornuftig, sier Haugland.

Også flere andre sosialkontor har satset på tilby økonomisk rådgivning, men tilbudene [illegible]rer en del fra kommune til kommune.

Nytt prosjekt for enslige

– Vi er til for å brukes. Når det skrives om sosialkontorene blir det ofte negativt vinklet, for eksempel gjennom artikler om klienter som «svindler» til seg sosialhjelp. Vi ønsker å endre denne oppfatningen, derfor engasjerer vi oss i arbeidet med å informere hvilke tilbud Onsoy sosialkontor kan gi til mennesker i forskjellige livsfaser. Ett av tilbudene er et prosjekt tilrettelagt for enslige forsørgere , sier Tone Berglund, sosialkurator og prosjektleder for «prosjektet enslige forsørgere».

MÅLRETTET HJELP: – Vårt mål er å gi en bedre og mer målrettet hjelp, sier fra venstre Gry Haugland, Kjersti Salberg, Thorild Spernæs, Tone Berglund og Eva Sletner.

Helge Solheim og
Erik Wiggo Larsen (foto)

Demokraten møtte sosialkuratorene Tone Berglund og Eva Sletner, tiltakskurator Thorhild Spernæs, økonomirådgiver Kjersti Salberg og sosialkonsulent Gry Haugland ved Onsøy sosialkontor hvor de nærmere redegjorde for prosjektet med enslige forsørgere spesielt og om de generelle rettigheter folk har i forhold til sosialkontoret.

For å ta det omtalte prosjektet med enslige forsørgere først - et prosjekt som ble igangsatt i august og skal avsluttes til nyttår (med muligheter for oppfølginger i det nye året) - så poengteres det sterkt fra de prosjektansvarlige i Onsøy at dette selvsagt ikke må oppfattes som kartlegging av nye «sosialklienter». Her er det snakk om et opplegg hvor siktemålet er hjelp til selvhjelp for enslige forsørgere. Omtrent en tredel av aleneforeldrene har overgangstrygd og mange av disse får ikke pengene til å strekke til og er avhengig av sosialhjelp. Det er her Onsøy-prosjektet kommer inn med informasjon, råd og veiledning om rettighetene til de enslige forsørgere. Det er både gratis og helt uforpliktende for enslige forsørgere å ta kontakt med med Onsøy sosialkontor.

Prosjektet med enslige forsørgere er bygd opp slik at den aktuelle målgruppe først informeres om prosjektet, deretter trekkes inn både helsestasjon, trygdekontor, inntakskontor i videregående skole, arbeidskontor, Aleneforeldreforeningen samt juridisk og økonomisk rådgivning. Møtene er lagt til Onsøy rådhus og deltakernes barn vil være under tilsyn i rådhuset mens møtene pågår. Høres det interessant ut? Onsøy sosialkontor gir deg nærmere informasjon.

Viktig med kunnskap

Prosjektgruppa ved Onsøy sosialkontor poengterer behovet for informasjon og kunnskap om de tilbud sosialkontoret kan gi. Både når det gjelder enslige forsørgere - og andre grupper - er det viktig å vite både mer om egne ressurser og om samfunnets hjelpetilbud. Dessuten at det er gratis å bruke de fagfolkene som sitter på sosialkontorene. – Vi har mer enn nok å gjøre i det daglige arbeid, men likevel ønsker vi at flere tar kontakt med oss slik at vi kan gi de råd og den informasjon vi sitter inne med. Vår klare målsetting er at folk på sikt skal klare seg selv, sier sosialkonsulent Gry Haugland.

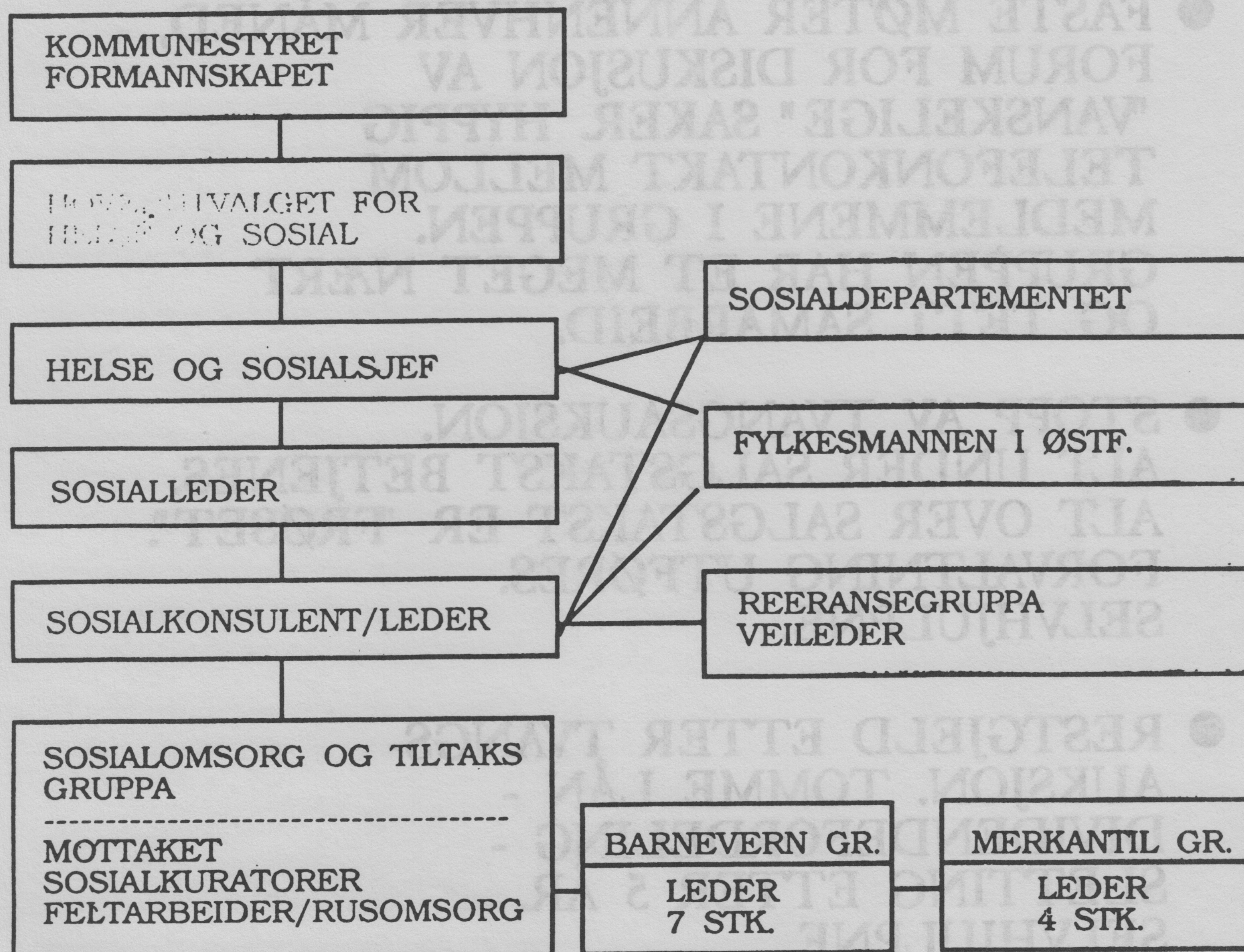
Hovedmålet med prosjektet enslige forsørgere er å gi råd og veiledning til samtlige deltakere basert på en individuell vurdering, dessuten at de som er med i prosjektet får muligheter til å utvide sitt sosiale nettverk. Mange enslige forsørgere kommer lett i en situasjon hvor de blir isolert fordi mulighetene til å gå på kino, for eksempel, og besøke venner reduseres. Prosjektgruppa vil i januar evaluere høstens opplegg og en rapport skal utarbeides. Denne rapporten vil sannsynligvis avgjøre hvorvidt det skal iverksettes tilsvarende prosjekter neste år. Men behovet tilsier at høstens prosjekt - i en eller annen form - dukker opp igjen.

Ta kontakt

– Ta kontakt, er oppfordringen fra prosjektgruppa ved sosialkontoret i Onsøy og viser i den forbindelse til en brosjyre de har utarbeidet om mottakstjenesten ved kontoret hvor det blant annet heter:

Målet for mottaket er å gi bedre og mer målrettet hjelp. Vi skal være tilgjengelige og vi skal yte rask og omfattende råd og veiledning vedrørende sosiale og økonomiske problemer. Etter at du har vært hos oss skal du vite mer om egne ressurser, om samfunnets hjelpetilbud og hvordan du skal kunne løse dine egne problemer. Alle ansatte ved sosialkontoret har taushetsplikt.

ORGANISASJONSKART
ONSØY SOSIALKONTOR

ERFARINGER VEDRØRENDE ØKONOMI-GRUPPEN I ONSØY KOMMUNE

- FASTE MØTER ANNENHVER MÅNED, FORUM FOR DISKUSJON AV "VANSKELIGE" SAKER. HYPPIG TELEFONKONTAKT MELLOM MEDLEMMENE I GRUPPEN. GRUPPEN HAR ET MEGET NÆRT OG TETT SAMARBEID.

- STOPP AV TVANGSAUKSJON. ALT UNDER SALGSTAKST BETJENES. ALT OVER SALGSTAKST ER "FRØSET". FORVALTNING UTFØRES. SELVHJULPNE.

- RESTGJELD ETTER TVANGS-AUKSJON. TOMME LÅN - DIVIDENDEFORDELING - SLETTING ETTER 5 ÅR. SELVHJULPNE.

- TREKK I INNTEKT; NEDSETTELSE AV BIDRAGSTREKK. NEDSETTELSE/SLETTING AV PÅLEGGSTREKK. NEDSETTELSE/HEVING FRYSING AV UTLEGGSFORRETNINGER.

ERFARINGER VEDRØRENDE ETABLERINGSLÅN I ONSØY KOMMUNE!

- IGJENKJØP AV BOLIG SOM HAR GÅTT PÅ TVANGSAUKSJON.
  PRIS PRESSET NED KR. 100 000.-

- FORELDRE KAUSJONERT FOR BARN.
  STOPP AV TVANGSAUKSJON.
  TILBUD KR. 76 000 - KRAV KR. 250 000.-
  SANERT GJELD MED KR. 174 000.-

- FAMILIE STOR BOLIG- OG FORBRUKS-GJELD. BANKEN TATT OVER FORBRUKS-GJELD (KONTRAGARANTI) OG KOMMUNEN REFINANSIERT EN DEL AV BOLIGLÅNET.
  SPARER KR. 3[illegible] 000.- PR. MND.
  DETTE HAR FØRT TIL AT FAMILIEN ER UAVHENGIG AV ØKONOMISK SOSIALHJELP.

HVORFOR ØKONOMISK RÅDGIVNING PÅ SOSIALKONTOR

- LOV OM SOSIAL OMSORG
  - RÅD OG VEILEDNING
  - ALLE ANDRE MULIGHETER SKAL PRØVES
  - SELVHJELPSPRINSIPPET
- PROFESJONELL SOSIALFAGLIG RÅDGIVNING.
- PEDAGOGISK ELEMENT I RÅDGIVNINGEN
- MEDVIRKNING OG AKTIVITET
- ETABLERT OG TILRETTELAGT TJENESTE I KOMMUNENE
- TVERRFAGLIG SAMARBEID INTERNT OG EKSTERNT ER ETABLERT STOR KJENNSKAP TIL DET PROFESJONELLE HJELPEAPPARATET
- FAGLIG AVGRENSEDE ROLLER
- KOORDINERINGSOPPGAVER OG BISTANDSROLLEN HAR TRADISJONER

HVORFOR ØKONOMISK RÅDGIVNING PÅ SOSIALKONTOR

- SAMMENSATT OG OMFATTENDE PROBLEMATIKK VEDRØRENDE ØKONOMISKE PROBLEMER

- MENNESKER I DYP KRISE / KRISEPSYKIATRI

- OMFATTENDE INNGRIPELSER I FOLKS TILVÆRELSE

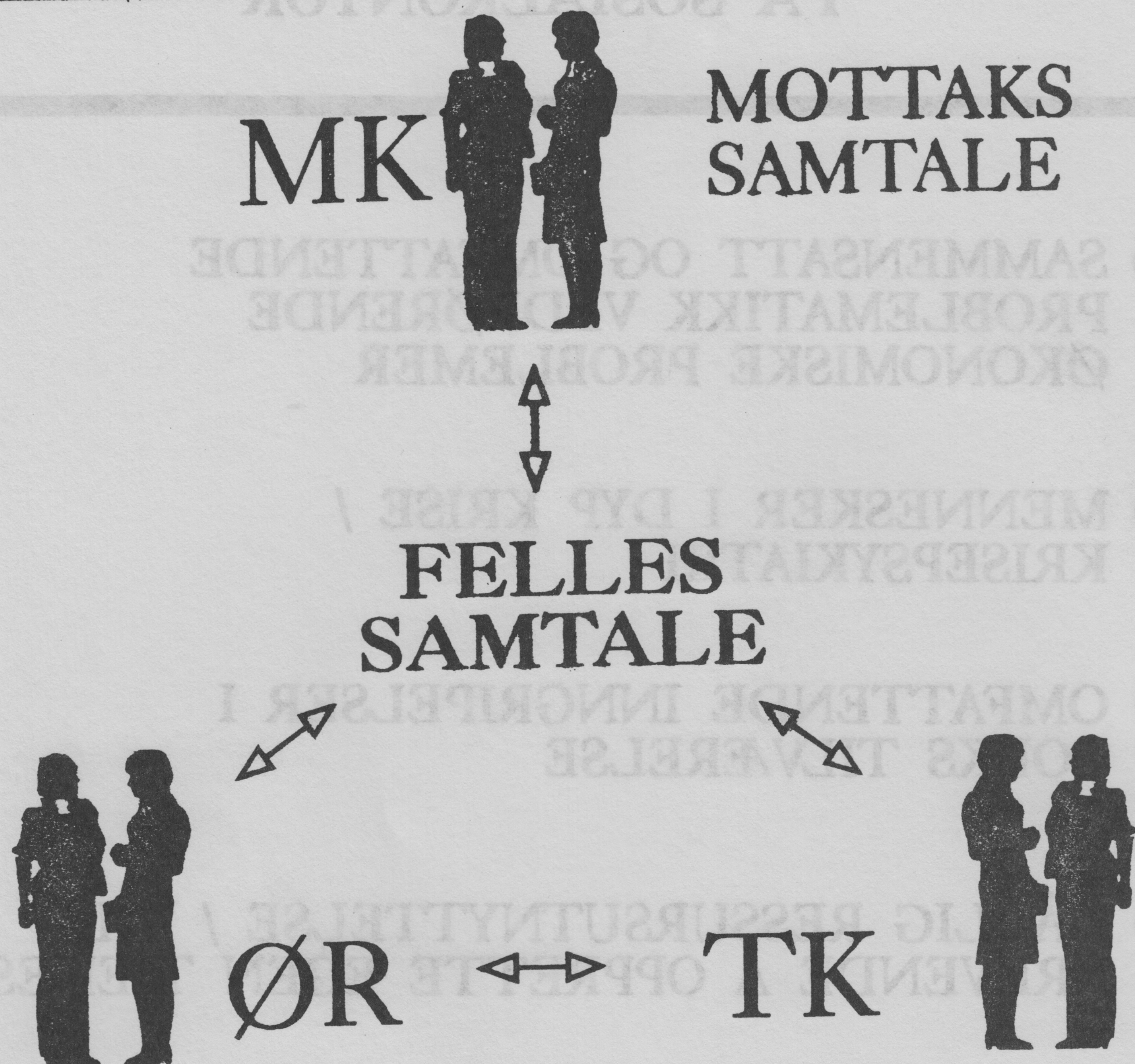
- DÅRLIG RESSURSUTNYTTELSE / TID-KREVENDE Å OPPRETTE EGEN TJENESTE

- SOSIALARBEIDERE GIS FAGLIG OPPLÆRING I ØKONOMISK RÅDGIVNING

- ØKONOMIRÅDGIVNING ER ETABLERT SOM ET TILBUD VED SOSIALKONTORENE

- HEVER KVALITETEN PÅ RÅDGIVNING VED SOSIALKONTORENE

MOTTAKSPERIODE 3 MND.

- INFORMASJONSSTRØM
- HANDLINGSPLAN / AVTALE
- VILKÅR / VEDTAK
- TILBUD / TILTAK

PROSJEKT " UTVIDET MOTTAK "
HOVEDPLAN OG AKTIVITETSPLAN
ONSØY SOSIALKONTOR , ONSØY KOMMUNE.
TIDEN : 01.04.91 - 01.04.94.
PROSJEKTLEDER : SOSIALKONSULENT
GRY HAUGLAND

HOVEDPLAN FOR PROSJEKTET " UTVIDET MOTTAK "

BAKGRUNNEN FOR POSJEKTET
****

Med bakgrunn i de problemene sosialkontorene står overfor nedsatte sosialdepartementet ved årskiftet 1989 - 90 en arbeidsgruppe som utarbeidet et utviklingsprogram for sosialkontortjenesten. Programmet skal bidra til et bedre tilbud til brukerne, en bedre arbeidsplass for de ansatte og en mer effektiv ressursutnyttelse i sektoren.

Utviklingsprogrammet gav kommunale sosialkontor mulighet til å søke om midler for å iverksette tiltak etter proriterte satsningsområder som ; målstyring,rutineforbedring, informasjon råd og veiledning, samarbeid med andre instanser, opplæring, fag og metodeutvikling samt forskning.

Sosialkontortjenesten står ved inngangen til 1990 - årene overfor en rekke problemer. Antallet sosialhjelpstilfeller har økt sterkt, spesielt siste havldel av 80 årene. Det samme gjelder kommunenes utgifter til sosialhjelp. Mottakerne har stadig lengre stønadsperioder. Arbeidet med vanskelige barnevernssaker er tidkrevende, og sosialkontorene står overfor prioriteringsproblemer. Ved mange sosialkontor gjøres det lite for rudmiddelmisbrukere. En økende saksmengde og bemanningsproblemer, fører til at sosilkontorenes hjelptilbud og srvice blir redusert. Mange sosialkontor har i perioder stengt eller redusert åpningstid. Resultatet blir en opphopning av klienter og en opphopning av problemer hos den enkelte.

Onsøy sosialkontor var ikke et unntak fra denne utviklingen på landsbasis i siste havldel av 80 - årene. Antall sosialhjelpsklienter var økende likeså sosialhjelpsbudsjettet. Sosialkontoret var preget av mangel på effektive og strukturerte rutiner og kontoret hadde bemanningsproblemer. Saksmengden var økende og arbeidspresset stort. Venterommet var overfylt med klienter og akutthjelpen sterkt økende. Hjelpetilbudet og servicen for klientene ble redusert og systemet var uoversiktlig og lite forutsigbart for klientene.

Ved årskiftet 1989 - 90 begynte Onsøy sosialkontor å planlegge hvordan en bedre kunne organisere arbeidet ved kontoret slik at hjelpetilbud og service overfor publikum ble tilfredstillende. I dette arbeidet var planlegging og iversetting av et mottak svært sentralt. Den 01.04.91 fikk kontoret tildelt midler fra sosialdepartementes utviklings - program. Midlene ble dildelt et 3 årig prosjekt, kalt " Utvidet mottak".

MÅLSETTINGER FOR SOSIALKONTORTJENESTEN
****

Målet for sosialkontortjenesten i tiden framover må være å gi en bedre og mer målrettet hjelp i tråd med intensjonene i sosialomsorgsloven, barnevernslov og edruskapsloven. Sosialkontoret skal være et sikkerhetsnett og en tilgjengelig førstelinjetjeneste med tilbud om råd og veiledning og midlertidig økonomisk hjelp til mennesker med

ulike sosiale problemer. Sosialkontoret skal iverksette tiltak som er egnet til å gjøre klienter selvhjulpne.

Økt kapasitet til å drive mer målrettet innsats overfor den enkelte klient krever tiltak av både organisatoriske og personellmesig karakter, ved siden av arbeidet med metodeutvikling. Et slikt tiltak er " Utvidet mottak".

I Lov om sosial omsorg fremheves råd og veiledning som den primære hjelpeform. Til tross for dette , gir loven og forskriftene bare få og tildels vage bestemmelser om hva dette arbeidet skal inneholde. Det er derfor nødvendig med systematisk arbeid for å styrke informasjon , råd og veiledning innenfor sentrale spørsmål som gjelder sosiale problemer, bolig, arbeid, trygd og økonomi.

I utviklingsprogrammet for sosialkontortjenesten foreslår igangsetting av lokalt utviklingsarbeid innenfor områder som målstyring, rutine-forberedning, organisasjonsutvikling, informasjon, råd og veiledning og samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere. Modellen for " Utvidet mottak" favner på mange vis flere av disse satningsområdene.

I tillegg til en tradisjonell mottakskonsulent tilknyttes to tiltakskuratorer og en økonomirådgiver til mottaket. Tiltak som igangsettes i det utvidede mottaket vil være målstyrte. I samarbeid med klienten og aktuelle samarbeidspartnere defineres mål og virkemidlene for å nå målene. Det konkrete praktiske klientarbeidet nedfelles i handlingsplaner med ansvarsfordeling, ressursdisponering og tidsfrister. Egne arbeidsredskap utarbeides etter Den oppgave - orienterte metode i sosialt arbeid. Mål og handlingsplaner følges jevnlig opp og revideres på bakgrunn av erfaringer og oppnådde mål.

Mange økonomiske sosialhjelpsaker har etterhvert blitt så kompliserte at det er nødvendig å gå grundig inn i sakene med særskilt kompetanse. Økonomirådgiver har slik kompetanse til å gi råd og veiledning i økonomiske spørsmål som f.eks. lån,gjeld, husholdningsøkonomi, tvangs-auksjoner o.l.

Tiltakskuratorene vil bidra til konkrete tilbud om sysselsetting og utdanning , motivasjonsarbeid og jobbsøking. Tiltaksarbeid iverksettes overfor unge arbeidsledige , langtidsmottakere av sosialhjelp og enslige forsørgere.

PROSJEKTETS MÅLSETTING
****

HOVEDMÅL; Bedre og mer målrettet hjelp knyttet til sosialomsorgslovens intensjon om "hjelp til selvhjelp".

Dette er knyttet til politiske og interne faglige målsetninger i vår kommune, samt sosialdepartementets mål - setning i forhold til " Utviklingsprogrammet". Onsøy sosialkontor har utarbeidet eget målsettingsprogram og de ansatte i sosialomsorgsgruppa har utarbeidet personlige målsetninger for sitt arbeid.

DELMÅL; A.Øke kunnskapen til publikum vedrørende egne ressurser og samfunnets ressurser, for å stå sterkere vedrørende egen problemløsningsevne, via mottakets råd og veilednings - tilbud.

B.Redusere stønadslengden for sosialhjelpsmottakere via mottakets råd og veiledningstjenesten slik at de raskere blir selvhjulpne.

Prosjektets mål er nedfelt i informasjonsbrosjyren til publikum som forteller om mottaktes tilbud;

VI HAR ET FELLES MÅL DU OG VI I MOTTAKET; DU SKAL BLI SELVHJULPEN

Etter at du har vært hos oss i mottaket skal du kunne;

Vite mer om dine egne evner og muligheter.
Vite mer om samfunnets hjelpetilbud.
Vite hvordan du skal gå fram for å løse dine egne problemer.

MILEPELPLANLEGGING
****

Milepelsplanen består av tretten faser. Hver fase har en tidramme på 3 måneder. Planen inneholder fire hovedrekker av milepeler som henger sammen og som danner resultatløp. En milepel er nådd når en bestemt tilstand har inntruffet. Milepelen beskriver hva som er oppnådd. En milepel kan også innebære at medarbeidere har fått visse spesifiserte kunnskaper på et angitt område. Milepeler kan også beskrive viktige beslutninger.

Det er angitt ferdigtidspunkt for hver milepel. Det er å betrakte som et mål for når en milepel skal være ferdig. Milepelsplanen er således et kart som beskriver milepelene og som angir tidsrammer. Selv om en milepel er nådd innen en angitt tidramme, kan arbeidet,aktiviteten eller tilstanden være ment å fortsette med jevne mellomrom i resten av prosjektperioden.

I resultatløp to oppgis tre referansegrupper. Referansegruppe en er prosjektets referansegruppe. Referansegruppe to har prosjektleder deltatt i. Denne referansegruppen ble opprettet i forbindelse med sosialdepartementets opplæringsprogram for sosialarbeidere i økonomisk rådgivning under ledelse av prosjektleder Per Arne Stolanowski. Referansegruppe tre har prosjektleder og økonomisk rådgiver deltatt i. Denne referansegruppen ble opprettet av sosialdepartementet i forbindelse med en veileder i evaluering som skal skrives av Norges kommunal og sosialhøgskole (NKSH) ved høgskolektor Asbjørn Johannessen.

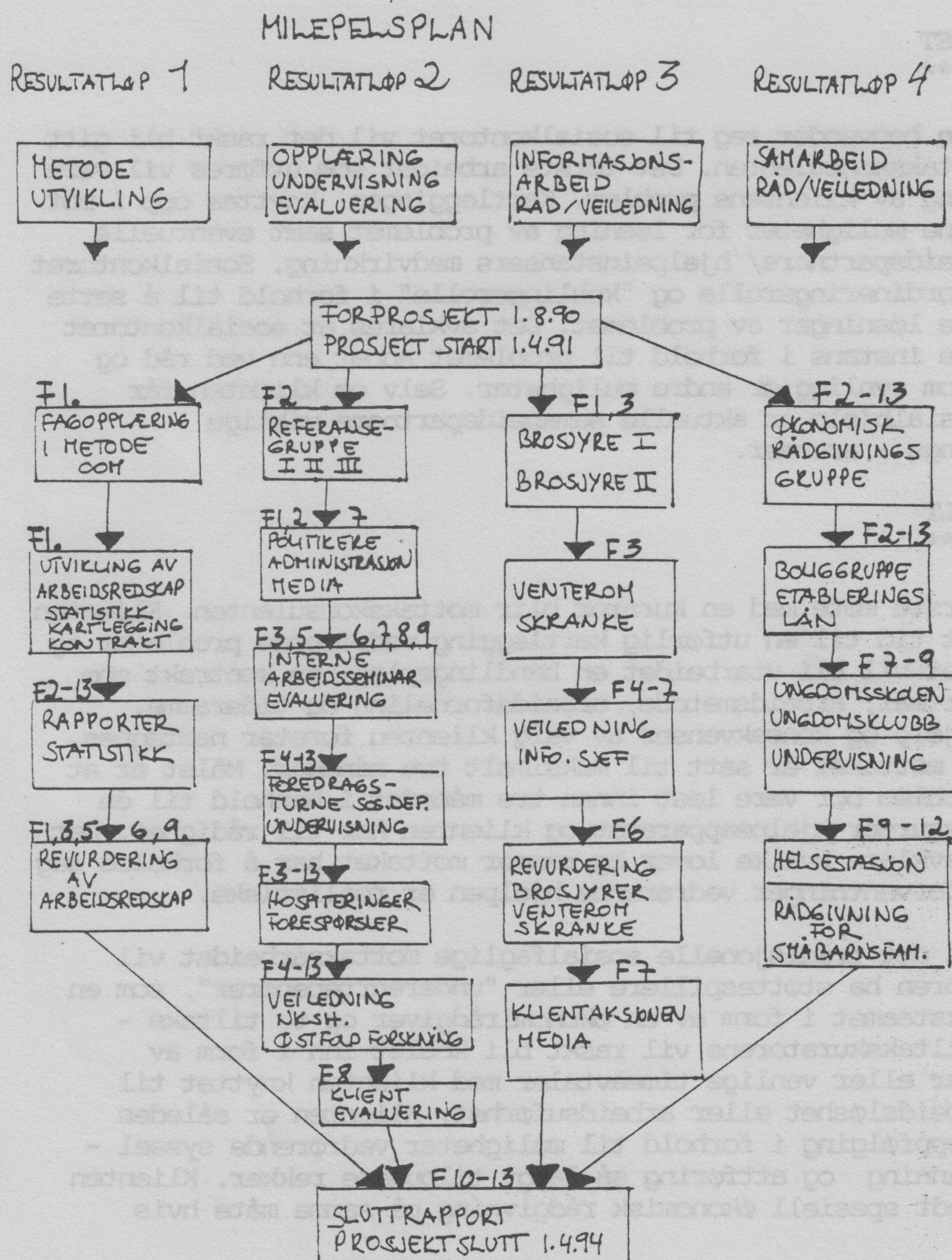
I resultatløp 3 oppgis brosjyre en og to. Brosjyre en står for sosialkontorets brosjyre om økonomisk sosialhjelp. Brosjyre to står for sosialkontorets brosjyre om mottakets råd og veiledningstilbud.

I resultatløp to og tre beskrives veiledning. Veiledning i henhold til resultatløp to henviser til veiledning fra NKSH ved høgskolelektor Asbjørn Johannesen. Han har veiledet prosjektet vedrørende spørsmål om

evalueringsmåter. Prosjektet mottar forøvrig løpende veiledning av Helge Ramsdahl ved Østfoldforskning. I henhold til resultatløp tre mottar prosjektet veiledning i forbindelse med informasjonsgiving til publikum av informasjonssjef i Fredrikstad kommune , Knut Western.

Skjematisk framstilling av milepelsplanen;
De tretten fasen innebærer følgende tidrammer; Fase 1 = F1.

F1 = 1/8.90 - 1/4.91.
F2 = 1/4.91 - 1/7.91.
F3 = 1/7.91 - 1/10.91.
F4 = 1/10.91 - 1/1.92.
F5 = 1/1.92 - 1/4.92.
F6 = 1/4.92 - 1/7.92.
F7 = 1/7.92 - 1/10.92
F8 = 1/10.92 - 1/1.93.
F9 = 1/1.93 - 1/4.93.
F10 = 1/4.93 - 1/7.93.
F11 = 1/7.93 - 1/10.93.
F12 = 1/10.93 - 1/1.94.
F13 = 1/1.94 - 1/4.94.

AKTIVITETSPLAN FOR PROSJEKTET "UTVIDET MOTTAK"

Aktivitetsplanen er detaljplanlegging. Det planlegges hvordan mål og og resultater skal oppnås. Hvilke aktiviteter som er aktuelle for å nå en viss milepel nedtegnes. Det gis en samlet framstilling av de ideer om aktiviteter som framkommer. Listen over aktiviteter i planen kan betraktes som en momentliste. Den er ikke å være fullstendig og kan heller ikke være det. Men , listen bør ha fått med seg de sentrale aktiviteter.

Mottaket er tenkt gjennomført ved en inndeling i tre hovedbolker; "Ut av systemet", "Avklaringsfelt" og "Inn i sytemet". Tanken bak et utvidet mottak er å praktiserer en effektiv råd og veiledningstjeneste som aktivt forsøker å iverksette andre muligheter enn økonomisk sosialhjelp ved løsning av et problem. Herunder ligger behov for å sette i gang tiltak for å motvikre langvarig "sosialhjelpskarriere", slik at klienten blir selvhjulpen så raskt som mulig.

UT AV SYSTEMET
****

Når en person henvender seg til sosialkontoret vil det raskt bli gitt time hos mottakskonsulenten. Det første arbeidet som utføres vil være en kartlegging av klientens problem. Kartleggingen knyttes opp i mot klientens egne muligheter for løsning av problemet samt eventuelle andre samarbeidspartnere/ hjelpeinstansers medvirkning. Sosialkontoret vil ha en koordineringsrolle og "koblingsrolle" i forhold til å sette i gang mulige løsninger av problemet. Det avklares at sosialkontoret ikke er rette instans i forhold til problemet annet enn ved råd og veiledning som synliggjør andre muligheter. Selv om klienten får økonomisk sosialhjelp er aktuelle samabeidspartnere viktige problemløsnings - arenaer.

AVKLARINGSFELT
****

Klientens første møte med en kurator blir mottakskonsulenten. Klienten vil bli egnet tid til en utførlig kartlegging vedrørende problemer og ressurser. Det vil bli utarbeidet en handlingsplan, en kontrakt som konkretiserer mål, arbeidsmetode, arbeidsfordeling og tidsramme. Vilkår for hjelp og konsekvenser av valg klienten foretar nedtegnes. Tidsrammen i mottaket er satt til maksimalt tre måneder. Målet er at klientens problem bør være løst innen tre måneder i henhold til de rammer og ressurser hjelpeapparatet og klienten har til rådighet. Det er viktig å avklare hvilke lover og rammer mottaket har å forholde seg til slik at forventninger vedrørende hjelpen er realistiske.

I tillegg til det tradisjonelle sosialfaglige mottaksarbeidet vil mottakskuratoren ha støttespillere eller "underentrepenører", som en del av mottaksteamet i form av en økonomirådgiver og to tiltaks - kuratorer. Tiltakskuratorene vil raskt bli koblet inn i form av fellessamtaler eller vanlige timeavtaler med klienten knyttet til problemet arbeidsløshet eller arbeidsuførhet. Klienten er således sikret rask oppfølging i forhold til muligheter vedrørende syssel - setting, utdanning og attføring så langt tilbudene rekker. Klienten vil bli tilbudt spesiell økonomisk rådgivning på samme måte hvis

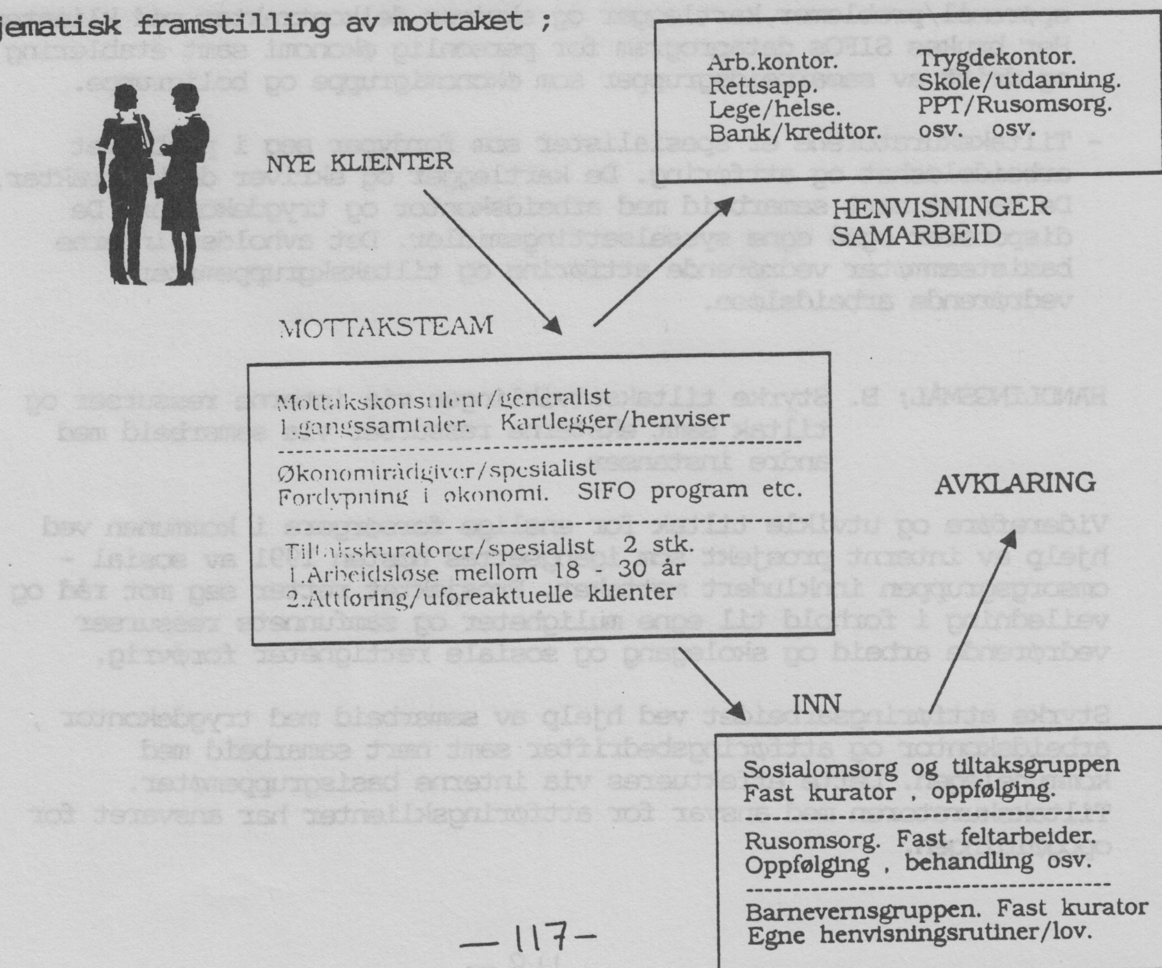
klienten har økonomiske problemer. Rådgivning gis av økonomirådgiver i forhold til sin privatøkonomi vedrørende husholdningsbudsjett, ulike låneforhold og gjeldsforhold, inkassokrav,påleggstrekk, skattetrekk/ gjeld, bidrag,forvaltning av økonomi,tvangsauksjon,rettslige økonomiske krav/forlikråd o.l.

Forutsetningen for å lykkes i en helhetlig og utvidet rådgivning er et tett og godt samarbeid mellom de tre fagområdene i mottaket. Informasjon og samarbeid om problemet via flere innfallsvinkler sikrer en raskere løsning av problemet slik at klienten kan bli selvhjulpen. Samarbeidet er også viktig med tanke på oppfølging av vilkår for hjelp etter sosialomsorgslovens paragraf 3.3.

INN I SYSTEMET
****

Alle sosiale problemer lar seg ikke løse raskt og effektivt innen tre måneder , eller lar seg henvise til andre instanser. Noen blir værende lenger i systemet fordi problemene er mangfoldige og omfattende. Etter en avklaringsperiode i mottaket evalueres handlingsplanen og klienten overføres til en fast kurator i sosialomsorgsgruppen , til rusomsorgen eller barnevernet. Med klienten følger kartleggingsskjema, handlings - plan/kontrakt samt overføringsskjema med evaluering av arbeidet og utvidet tidsramme for løsning av problemet. Den enkelte kurator skal i samarbeid med klienten og samarbeidspartnere forsøke å nå målet innenfor en lengre tidsramme. Samarbeidet med økonomirådgiver og tiltakskuratorer fortsetter. Overføringen kan skje via fellessamtaler med mottaket, eller direkte henvisning med timeavtaler og overføring av dokumenter. Arbeidet videreføres og må evalueres etter utgått tidsramme. Er ikke målet nådd diskuteres problemet i interne basisteam og tiltaksgruppemøter for å mobilisere ressurser maksimalt.

Skjematisk framstilling av mottaket ;

HANDLINGSMÅL OG VIRKEMIDLER
****

Handlingsmål skal knyttes til hovedmål og delmål for prosjektet. Handlingsmål beskriver aktiviteter som er nødvendig for å realisere hovedmål og delmål. Fire handlingsmål er beskrevet;

HANDLINGSMÅL; A. Styrke råd og veiledningstjenesten i henhold til sosialomsorgslovens paragraf 2 , ved hjelp av systematisk og metodisk sosialfaglig arbeid i mottaksteamet.

Virkemiddelet vil være mottakets organisering som et team. Det vil si tilføring av ressurser og tilbud til klienten innefor en realtiv kort tidsramme på maksimalt tre måneder, innenfor flere fagområder og problemområder.

Virkemiddelet vil være systematisk metodisk sosialt arbeid knyttet til Den Oppgave Orienterte Metode (OOM) og kontraktsarbeid. Herunder bruk av konkrete arbeidsredskap utviklet i henhold til metoden som kartleggingsskjema, kontrakter og overføringsskjema. Arbeidet styrkes og vedlikeholdes via faglig utvikling ved kurs , litteratur, interne arbeidsseminar og veiledning internt og eksternt.

Metodearbeidet utøves i samarbeid med klienten via;

- Kartlegging,kontraktskriving/handlingsplan, henvisning og overføring ved førstegangs samtale i mottaket med mottakskonsulenten og generalisten i systemet.

- Økonomirådgiver og spesialist fordyper seg i økonomiske spørsmål/problemer,kartlegger og skriver delkontrakter med klienten. Her brukes SIFOs dataprogram for personlig økonomi samt etablering og drift av samarbeidsgrupper som økonomigruppe og boligruppe.

- Tiltakskuratorene er spesialister som fordyper seg i problemet arbeidsløshet og attføring. De kartlegger og skriver delkontrakter. De har et nært samarbeid med arbeidskontor og trygdekontor. De disponerer også egne sysselsettingsmidler. Det avholdes interne basisteammøter vedrørende attføring og tiltakskgruppemøter vedrørende arbeidsløse.

HANDLINGSMÅL; B. Styrke tiltaksutviklingen via interne ressurser og tiltak samt eksterne ressurser via samarbeid med andre instanser.

Videreføre og utvikle tiltak for enslige forsørgere i kommunen ved hjelp av internt prosjekt som igangsettes høsten 1991 av sosial - omsorgsgruppen innkludert mottaket. Prosjektet retter seg mot råd og veiledning i forhold til egne muligheter og samfunnets ressurser vedrørende arbeid og skolegang og sosiale rettigheter forøvrig.

Styrke attføringsarbeidet ved hjelp av samarbeid med trygdekontor , arbeidskontor og attføringsbedrifter samt nært samarbeid med kommunelegen. Dette effektueres via interne basisgruppemøter. Tiltakskuratoren med ansvar for attføringsklienter har ansvaret for oppgølgingen.

Styrke sysselsettingstilbudet ved intern oppfølging via tiltaks - gruppemøter. Tiltakskurator med ansvaret for unge arbeidsløse deltar i et interkommunalt tiltaksprosjekt som vil bidra med konkrete syssel - settingstilbud til våre brukere, som YFP midler til utplassering og kurstilbud, informasjonsmøter og motivasjonsmøter for arbeidsløse, pedagogisk skoletilbud til ungdom uten ungdomsskoleeksamen.

Styrke den økonomiske rådgivningen ved utvidelse av SIFO programmer (eks. skatteprogram). Faglig vedlikehold ved kurs og lesing av faglitteratur. Samarbeid med økonomigruppe bestående av lensmann , banksjef,kommunekasserer og mottakskonsulent. Samarbeid med boliggruppe bestående av kommunekasserer og boligsekretær i kommunen.

HANDLINGSMÅL; C. Styrke informasjonsarbeidet skriftlig og muntlig ved hjelp av informasjonsbrosjyrer til publikum, informasjonsbolker på venterommet og ved møter med befolkningen via skoler/ungdomsklubb og helsestasjon.

Mottaket har laget to brosjyrer om økonomisk rådgivning og om mottakets rådgivningstilbud. Disse forbedres og videreutvikles ved hjelp av konsulentbistand. Venterommet vil bli "pusset" opp og organisert i informasjonsbolker om arbeidsløshet, trygderettigheter, bolig og gjeldsproblemer,frivillige hjelpeorganisasjoner og rusomsorg.

Mottakskonsulent og økonomirådgiver vil ta kontakt med ungdomsskolen for å undervise i personlig økonomi og sosiale rettigheter og plikter. På samme vis vil det bli forsøkt med en rådgivningstjeneste på helsestasjonen vedrørende småbarnsfamilier.

HANDLINGSMÅL; D. Styrke og opprettholde samarbeidet med aktuelle samarbeidspartnere.

Mottaket har etablert to samarbeidsgrupper , økonomigruppe og boligruppe. Økonomigruppen gir økonomisk rådgivning til befolkningen i kommunen og er også en kunnskapsgruppe. Boliggruppen behandler og vurdererer etableringslånsordning 1 og 2 i kommunen som bidrar til at mange familier reddes fra tvangsauksjon.

Vår tiltakskurator er fast medlem av det interkommunale tiltaksprosjektet og sikrer derved tilbud til våre arbeidsløse klienter.

Samarbeidet med kommunelegen vedrørende attføring og uførhetsklienter vil bli styrket via faste samarbeidsmøter. Kommunehelsetjenesten tilføres større ressurser fra kommunen slik at dette er mulig.

Ved prosjektet for enslige forsørgere er det etablert samarbeid med trygdekontor , arbeidskontor, helsestasjon ,Juridisk rådgivning for kvinner og Aleneforeldreforeningen. Dette samarbeidet kan utvides spesielt i forhold til Aleneforeldreforeningen knyttet til selv - hjelpsgrupper.

Skjematisk framstilling av aktivitetsplanen;

Punkter 1990 (1.8.90 - 1.4.91)	Periode (1991–1994: J F M A M J J A S O N D)
FORPROSJEKT	
PROSJEKTBESKRIVELSE	
POLITIKERE /ADM.INFORMERES	
SØKNAD TIL SOS.DEP.OM MIDLER	
PRESSEOMTALE.STATISTIKK	
UTARBEIDELSE AV DIV.ARB.DOK.	
ANSETTELSE AV ØKONOMIRÅDGIVER	1.4.91 - 1.7.91
ØKONOMIGRUPPE DANNES	1.4.91 - 1.7.91
BOLIGGRUPPE DANNES	1.4.91 - 1.7.91
RAPPORT TIL SOS.DEP / STATISTIKK	1.4.91 - 1.7.91
MEDLEM AV REFERANSEGRUPPE	1.4.91 - 1.7.91
I SOS.DEP.ØKONOMIKURS	1.4.91 - 1.7.91
ARBEIDSREDSKAP VIDEREUTVIKLES	1.7.91 - 1.10.91
HOSPITERINGER TIL KONTORET	1.7.91 - 1.10.91
INTERNT ARB.SEM. / EVALUERING	1.7.91 - 1.10.91
UTVIKLING AV KONTRAKTER	1.7.91 - 1.10.91
TILEGGSMIDLER FRA SOS.DEP	1.7.91 - 1.10.91
REFERANSEGRUPPE ETABLERES	1.7.91 - 1.10.91
RAPPORT TIL SOS.DEP. / STATISTIKK	1.10.91 - 1.1.92
VEILEDER SKAFFES TIL PROSJEKTET	1.10.91 - 1.1.92
1.MØTE I REFERANSEGRUPPA	1.10.91 - 1.1.92
FORELESNINGSTURNE / ØKO.KURS	1.10.91 - 1.1.92
FAGUTVIKLING-ØK.R.PÅ KURS	1.10.91 - 1.1.92
VEILEDER V/INFO.ARB.K.WESTERN	1.10.91 - 1.1.92
RAPPORT TIL SOS.DEP. / STATISTIKK	1.1.92 - 1.4.92
TILTAKSRAPPORTER BEGYNNER	1.1.92 - 1.4.92
VENTEROMMET BEARBEIDES	1.1.92 - 1.4.92
METODE UTVIKLING. / ARB.REDSK.	1.1.92 - 1.4.92
INTERN ARB.SEMINAR	1.1.92 - 1.4.92
REVURDERING AV BROSJYRER	1.1.92 - 1.4.92
POLITIKERE INFORMERES	1.4.92 - 1.7.92
RAPPORT TIL SOS.DEP. /STATISTIKK	1.4.92 - 1.7.92
NYTT KART / KONTRAKT	1.4.92 - 1.7.92
NYE BROSJYRER FERDIG	1.4.92 - 1.7.92
VENTEROM FERDIG	1.4.92 - 1.7.92
NY KONTRAKT / ØKO.RÅDG.	1.4.92 - 1.7.92

PUNKTER 1990

1991: J F M A M J J A S O N D
1992: J F M A M J J A S O N D
1993: J F M A M J J A S O N D
1994

1.7.92 - 1.10.92
RAPPORT TIL SOS.DEP. / STATISTIKK
REFERANSEGR. MØTE / ØKO.GR.
PRESSEMELDING
KONTAKT M / KLIENTAKSJON
EVALUERINGSMØTE / INTERNT
ARB.SEMINAR INTERNT

1.10.92 - 1.1.93
ARB.SEM INTERNT OKT. / NOV.
REFERANSEGR.MØTE /ØKO.GRP.
KONTAKT M/ UNG.SKOLE
VEDR.INFO.ARB.RÅD / VEILEDNING
RAPPORT TIL SOS.DEP.

1.1.93 - 1.4.93
KONTAKT M/ HELSESTASJON
VEDR.RÅD / VEILEDN.ØKONOMI
RAPPORT TIL SOS.DEP / STATISTIKK

1.4.93 - 1.7.93
RAPPORT TIL SOS.DEP / STATISTIKK
ARB.SEM.INTERNT / EVALUERING
REFERANSEGRUPPE MØTE

1.7.93 - 1.10.93
RAPPORT TIL SOS.DEP / STATISTIKK

1.10.93 - 1.1.94
SLUTTRAPPORT EVALUERING
VEILEDNING
KONTRAKT VEDR. SL.RAP

1.1.94 - 1.4.94
SLUTTRAPPORT / EVALUERING
VEILEDNING

INFORMASJON OM DINE GENERELLE RETTIGHETER

INNSYNSRETT
Når du henvender deg til sosialkontoret, blir det ofte laget en journalmappe om deg. Du har rett til å se alle papirer i saken din. Det finnes enkelte unntak for innsynsretten i henhold til forvaltningsloven.

KLAGE
Alle søknader blir behandlet, og det skal gis skriftlig melding om vedtak. Hvis du ikke er fornøyd med sosialkontorets vedtak, kan du klage. Informasjon om hvordan du klager følger med vedtaket. Klagen skal sendes til sosialkontoret. Hvis du ikke får medhold i klagen, sendes den til fylkesmannen som er klageinnstans.

TAUSHETSPLIKT
Alle ansatte på sosialkontoret har taushetsplikt. Det betyr at de ikke kan gi personopplysninger til utenforstående.
Taushetplikten gjelder ikke i forhold til andre ansatte på sosialkontoret. Henvendelser til andre kontorer som sosialkontoret samarbeider med skjer bare hvis du er enig. Det finns enkelte lovregulerte unntak fra taushetsplikten.

ONSØY KOMMUNE
Rådhuset , 1620 Gressvik Telefon 09 - 328011

INFORMASJON OM MOTTAKSTJENESTEN PÅ SOSIALKONTORET

Du kan henvende deg , mellom kl.09.30 - 14.00 mandag , torsdag og fredag.
Tirsdag og onsdag kun henvendelser på telefon.

ONSØY KOMMUNE
Rådhuset , 1620 Gressvik Telefon 09 - 328011

MOTTAKSTJENESTEN

Mottaket ønsker å gi bedre og mer riktig hjelp. I Lov om sosial omsorg er råd og veiledning utgangspunktet for å hjelpe. Vårt mottak tilbyr deg informasjon, råd og veiledning om økonomi, sosiale forhold, bolig, skole, arbeid, trygd osv.

Mottaket er en gruppe med en mottakskonsulent, økonomirådgiver og to tiltakskuratorer. Mottakskonsulenten henviser deg videre til "spesialistene" økonomirådgiveren og tiltakskuratorene.

VI HAR ET FELLES MÅL DU OG VI I MOTTAKET:
DU SKAL BLI SELVHJULPEN

Etter at du har vært hos oss i mottaket skal du kunne:

Vite mer om dine egne evner og muligheter.
Vite mer om samfunnets hjelpetilbud.
Vite hvordan du skal gå fram for å løse dine egne problemer.

MOTTAKSKONSULENTENS OPPGAVE

Mottakskonsulenten er den første du får snakke med. Konsulenten vet noe om hvordan du skal forholde deg til ulike sosiale problemer. Du kan få hjelp til å sortere problemene og til å se ulike forslag til løsning og følger av valgene du tar.

ØKONOMIRÅDGIVERENS OPPGAVE

Økonomirådgiveren kan gi råd og veiledning i økonomiske spørsmål f.eks: husholdningsøkonomi, kreditor avtaler, låneforhold osv. Mange sliter med gjeld og dårlig økonomi, hos økonomirådgiveren vil du få nyttige råd.

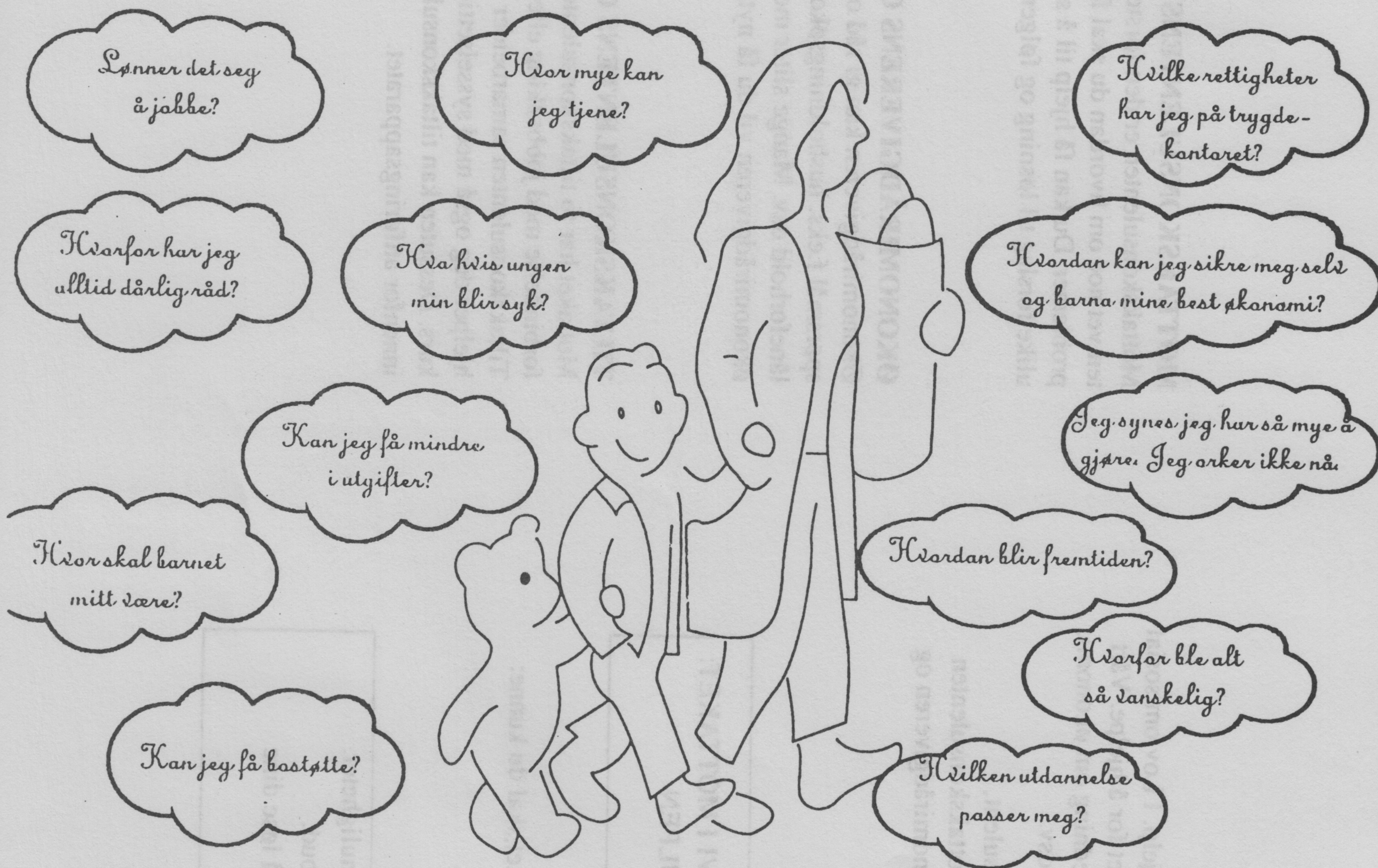
TILTAKSKONSULENTENS OPPGAVE

Mottaket har to tiltakskonsulenter som gir råd og veiledning i forbindelse med jobbsøking eller videre utdannelse. Tiltakskonsulenten samarbeider med Arbeidsformidlingen og hjelper deg også med sysselsetting i form av praksisplass eller kurs. Dessuten kan tiltakskonsulenten bistå deg med tilbud innenfor attføringsapparatet.

Hjelp til selvhjelp for enslige forsørgere

Ca. en tredjedel av aleneforeldre har overgangstrygd. Mange av disse får ikke pengene til å strekke til og må få sosialhjelp i tillegg.

ER DU I DENNE SITUASJONEN?

Onsøy sosialkontor vil igangsette et prosjekt rettet mot enslige forsørgere som har overgangstrygd, men likevel er avhengige av sosialhjelp for å kunne klare sine utgifter.

Vi ønsker å gi informasjon, råd og veiledning om dine rettigheter og muligheter.

Prosjektet vil få besøk av bl.a.:

Helsestasjon - Trygdekontoret - Inntakskontoret - Arbeidskontoret Aleneforeldreforeningen - Juridisk Rådgivning - Økonomirådgiver

Er du interessert i å delta? Ta kontakt med en kurator eller gi beskjed til skranken. (Gravide kan også delta)

Behandlet/behandles av		
Hovedutv. for helsevern-og sosialomsorg	Saksbeh.: Kolbjørn Anker Herje	
Sak nr. : 5/91	Dato : 28.01.91	
Jour. nr. : 31/91	Mappe : 3	Stat: TB/HS

FORSØK MED UTVIDET MOTTAKSTJENESTE VED SOSIALKONTORÉT.

Vedlegg:
Brev av 03.01.91 fra Sosialdepartementet.
H-S-111/90 Sak ang.deltakelse i utviklingsprogrammet for sosialkontortjenesten.

Vurdering:
På bakgrunn av vedtak i hovedutvalget i sak 111/90 har vi i skriv av 3/1-91 fra Sosialdepartementet fått bevilget kr.250.000,- i 1991 for prosjektet med utvidet mottakstjeneste ved sosialkontoret.
Helse-og sosialetaten bør snarest mulig iverksette prosjektet.
Iverksettelsen innebærer at vi utlyser og tilsetter en budsjettrådgiver.

INNSTILLING :
Hovedutvalget for helsevern-og sosialomsorg tar bevilgning i brev av 3/1-91,ref 5710/90 I KeS fra Sosialdepartementet til etterretning og godkjenner at stilling som budsjettrådgiver utlyses og at Onsøy kommune v/helse-og sosialetaten påtar seg arbeidsgiver-og regnskapsansvar for stillingen/prosjektet.

17

(10)

DET KONGELIGE SOSIALDEPARTEMENT

KONTOR: GRUBBEGT. 10 · TELEFON (02) 34 90 90
POSTADRESSE POSTBOKS 8011 DEP., 0030 OSLO 1
TELEX. 21 428 · TELEFAX: (02) 34 95 75

SOSIALAVDELING II

Kopi: Kons

Onsøy kommune
Helse- og sosialetaten
1620 Gressvik

DERES REF	VÅR REF (BES OPPGITT VED SVAR)	DATO
	5710/90 I KeS	3.01.91

PR.NR. 8506.91, KAP. 641.61: FORSØK MED UTVIDET MOTTAKSTJENESTE VED SOSIALKONTORET

Vi viser til søknad fra Onsøy kommune av 30.8.90, til brev av 22.10.90, og til flere telefonsamtaler om saken.

Departementet finner det aktuelle prosjektet støtteverdig, og har bevilget kr. 250.000 for 1991.
Økonomisk støtte gis under forutsetning av at prosjektet samordnes med det program for opplæring innen økonomirådgivning som snart skal settes igang i regi av fylkesmennene. Dette programmet skal planlegges og koordineres av prosjektleder Per Arne Stolanowski hos Fylkesmannen i Østfold, og Onsøy kommune må diskutere samordningsspørsmålet med ham.
Det er videre en forutsetning for støtte at kommunen gjennom prosjektet utvikler og bidrar til å spre en modell for utvidet mottakstjeneste som også kan brukes av andre kommuner. Departementet ønsker en dialog med Onsøy kommune om hvordan dette best kan skje.

Vi regner med at forsøksperioden varer ut 1993. Under forutsetning av at prosjektet gjennomføres som planlagt og Stortinget bevilger nødvendige midler, kan statlig tilskudd påregnes i hele forsøksperioden. Vi gjør imidlerid oppmerksom på at det må søkes om støtte for hvert år, og at søknad om midler for 1992 må være sendt Sosialdepartementet innen 1. oktober 1991.

Vi ber om at kommunen snarest mulig gir oss beskjed om hvordan tilskuddet for 1991 ønskes overført.

Kommunen forutsettes å påta seg vanlig arbeidsgiver- og regnskapsansvar. Ved disponering av tilskuddet må det tas hensyn til at arbeidsgiveravgift er inkludert i det bevilgede beløp.

03.20.H.A a.s

18

Dersom mildlene ikke brukes det året de er bevilget for, kan de overføres til neste år, mot tilsvarende fradrag i neste års tilskudd.

Revidert regnskap skal sende departementet for hvert år, og senest tre måneder etter prosjektets avslutning skal det sendes inn regnskap for den samlede bruk av stalige milder.

I løpet av prosjektets tre første måneder ønsker vi en kort rapport om framdriften så langt. Ved prosjektets avslutning skal det utarbeides en prosjektrapport og et sammendrag av denne på inntil fem sider.

Vi ser fram til et positivt samarbeid!

Med hilsen

Wenche Hellerud

Wenche Hellerud e.f.

Ketil Skogen

Ketil Skogen

Gjenpart:
Fylkesmannen i Østfold

MØTEBOK

1 Blad

(10)

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Onsøy	Hovedutvalg for helsevern og sosialomsorg	Rådhuset	12.11.90.

Sak nr.

H-S-///90
ark. 3

SØKNAD OM DELTAKELSE I UTVIKLINGSPROGRAMMET FOR SOSIALKONTORTJENESTEN.

Hovedutvalget for helsevern og sosialomsorg, herunder utvidet budsjettgruppe, har tidligere signalisert nødvendigheten av effektivisering og utvikling i etaten. Det vises blant annet til sak om organisasjonsutvikling, budsjettsak, rapporter/evalueringer av blant annet sosialavdelingen.

Sosialdepartementet har invitert til deltakelse i et utviklingsprogram for sosialkontortjenesten. På grunn av tidsfrister og utsatt møte i oktober i hovedutvalget, har administrasjonen tilskrevet Fylkesmannen i Østfold / Sosialdepartementet om interesse for å delta i prosjektet.

% Vedlagt følger brev/søknad av 30.08.90 og 22.10.90. Vedleggene tilkjennegir formål og utviklingsønsker.

Forslag til vedtak:

Hovedutvalget for helsevern og sosialomsorg godkjenner søknad om deltakelse i utviklingsprogrammet for sosialkontortjenesten.

Vedtak: Innstillingen enstemmig vedtatt.

K-blankett 2549 Forlag: Sem & Stenersen A/S, Oslo 2-84

Sign.

Utskrift sendt til

rådmannen 14.11.90.

35

REGISTRERINGSSKJEMA FOR MOTTAK DATO:____________

ALDER 18-25 25-35 35-45 55-65 65-over

KJØNN mann kvinne NASJONALITET norsk annet

SIVIL STATUS ugift gift/samboer skilt/separert

enke/enkemann

BARN antall ________ alder ______________

PROBLEMOMRÅDE økonomi arbeid bolig

rusmisbruk familie helse

KLIENTENS DEF ____________________________________

____

____

KOMMENTARER ____________________________________

____

____

____

TILTAK
avsluttes i mottak ; råd og veiledning
øk. ytelser
henvist andre inst.
henvist tiltaksk.
henvist budsjettr.

fortsetter i systemet; løpende ytelser
oppfølging i sos.gr.
oppfølging i tiltaksg.
oppfølging i barnev.g.
oppfølging i rusgr.

ANTALL SAMTALER I MOTTAK ______________________
TIDSPERIODE ______________________________

KLIENTENS NAVN/P:NR: ______________________
SOSIALKURATOR : ______________________

OVERFØRINGSSKJEMA FRA MOTTAKET TIL SOSIALOMSORGEN

SOSIALKURATOR : ______________________________

NAVN F.NR ADRESSE	
PRIORITERTE PROBLEMER	
HOVEDMÅL DELMÅL	
HENVIST TIL	
ARBEIDSPLAN TIDSRAMME	
HVA ER OPPNÅDD	
HVA GJENSTÅR	
VILKÅR KONSEKVENSER	

RESSURSKART : OVERFØRES TIL TILTAKSKURATOR / ØKONOMIRÅDGIVER

DATO: NAVN: P.NR: KURATOR:
ADRESSE: TIME:

FAMILIE	
BOLIG SITUASJON	
ØKONOMI	
ARBEID UTDANNING	
SOSIALT NETTVERK HOBBY FRITID	
HELSE	
OFFENTLIGE PRIVATE INSTITUSJONER SAMARB.PARTNERE	
ANNEN INFORMASJON MÅL ARB. ØNSKER	

KONTRAKT
****

INNGÅTT AV ;

STED ;

VARIGHET ;

MÅL ; 1. 2. 3.

ARBEIDSMÅTE ;

KLIENTENS OPPGAVE ;
1.

2.

3.

KURATORS OPPGAVE ;
1.

2.

3.

EVALUERING ;

KONSEKVENSER ;

UNDERSKRIFT ;

KONTRAKT
****

NAVN:

FØDT:

ADRESSE:

1. HVA ER PROBLEMET? HVA ØNSKER KLIENTEN HJELP TIL ;

- HVA HINDRER KLIENTEN I Å LØSE PROBLEMET SELV ;

- TIDLIGERE TILTAK SOM ER PRØVD ;

- KLIENTENS VURDERING ;

- SAKSBEHANDLERS VURDERING ;

- SOSIALKONTORETS RESSURSER OG BEGRENSNINGER ;

- KONKLUSJON;

2. PRIORITERTE MÅL ;

- KORTSIKTIG;

- LANGSIKTIG;

3. HVORDAN SKAL MÅLET NÅS ;
TIDSPLAN OG AVTALER. FORDELING AV ARBÈIDSOPPGAVER ;

DATO;

KLIENT

SAKSBEHANDLER

Konfidensielt

Journalkort nr.

Søknad om økonomisk sosialhjelp

Etternavn - fornavn - mellomnavn: PEDER AAS

Fødselsnummer (11 siffer): 01.01.61. . . .

Adresse: GAMLEVN. 4 1620 GRESSVIK

Telefon: STENGT

Det søkes hjelp til:

SØKER OM LIVSOPPHOLD OG BOUTGIFTER

Innvilget hjelp

Ønskes utbetalt: [ ] Kontant [ ] Bankgiro [ ] Postgiro

Søkerens personalia

Statsborgerskap: [X] Norsk [ ] Utenlandsk

Hvis utenlandsk, sett statsborgerskap:

Bostedskommune: ONSØY

[X] Ugift [ ] Gift [ ] Gift, men lever atskilt [ ] Separert [ ] Skilt [ ] Samboer [ ] Enke/enkemann

Født

Forsørgelsesbyrde

Ektefelle/samboers navn:

Adresse:

Tlf.

Født

Barn (navn)	Født	Barn (navn)	Født
KARI	2 ÅR	BOR HOS MOR	
		VANLIG SAMVÆRSRETT	

Arbeidsforhold

Søkers yrke: INDUSTRIARBEIDER

[ ] Full stilling [ ] Deltidsstilling [X] Ikke i arbeid [X] Søkt arbeid

Arbeidsgiver: SISTE: JØTUL A/S

Adresse: Tlf.

Ektefelle/samboers yrke:

[ ] Full stilling [ ] Deltidsstilling [ ] Ikke i arbeid [ ] Søkt arbeid

Arbeidsgiver:

Adresse: Tlf.

Boligforhold

[ ] Mangler bolig [ ] Egen bolig [X] Leier bolig [ ] Annet

Spesifiser: MÅ UT 1.12.91

Antall rom + kjøkken

Boligflate m²

Tilfredsstillende boforhold: [X] Ja [ ] Nei

Søkt bostøtte: [ ] Ja [X] Nei

Innvilget bostøtte: [ ] Ja [ ] Nei [ ] Søknad ikke avgjort

Merknader: OPPSAGT: HUSET SKAL SELGES

Helsemessige og sosiale forhold

GOD HELSE. SØVNPROBLEMER. DR. NILSEN

GODT [redacted] FORHOLD TIL FAMILIEN

SLITSOMT Å VÆRE ARB. LEDIG / DÅRLIG ØK.

Underskrift

ONSØY / Sted 1/10.91 Dato Underskrift

Økonomi SE NESTE SIDE

135-

K-blankett 310 Forlag: Sem & Stenersen Prokom AS, Oslo 4-90

2

Økonomisk oversikt	Kolonne I fylles ut ved førstegangs søknad. Kolonne II fylles ut ved senere søknader der det er endringer i økonomien.				
	I	I	I	II	II	II

GH Inntekter/utgifter pr. måned 1/10.91	Søker	Ektefelle/samboer	For sosialkontoret	Søker	Ektefelle/samboer	For sosialkontoret
Inntekter						
Arbeidsinntekt						
Trygdeytelse BRUTO A-TRYGD	6400,-					
Barnetrygd						
Underholdsbidrag ÷	1070,- BETALER BIDRAG					
Bostøtte						
Andre ~~inntekter~~ TREKK	700,-					
(Sum inntekt)						
(÷ Skattetrekk ved bruk av bruttotall)	1500,-					
Sum netto inntekt						
Husstandens samlede nettoinntekt	3130,-					
Utgifter						
Husleie	3000,-					
Renter/avdrag boliglån						
Strøm/brensel	500,-					
Avgifter						
Forsikring (bolig)	100,-					
Sum boutgifter	3600,-					
NRK AVGIFT						
BILFORSIKRING						
VEIAVGIFT						
AVIS						
TELEF. STENGT AV						
Husstandens ~~samlede utgifter~~ DISP. ÷	470,-					

Til bruk for sosialkontoret		Søker					
	Kommunens sosialhjelpsnorm	3240,-					
	Avvik (+ eller ÷)	÷ 3710,-	→ ÷3010,-				

Økonomisk oversikt Formue - lån/gjeld	Denne siden brukes dersom det ikke er nok plass p... k **Fullmakten må alltid underskrives.**

		Formuesgjenstander - fast eiendom bankinnskudd	Inntekter Månedlig beløp	Oppspart beløp	Verdi - Fast eiendom
Formue og fast eiendom	1	BIL			ca. 15.000,-
	2				
	3				
	4				
	5				
	Sum				

		Bank/andre kreditorer	Låneformål	Månedlig beløp	Restanse Beløp	Terminer
Lån	1	ELCON FINANS	BIL		50.000,-	
	2	↳ INKASSO A/S				
	3					
	4	CRESCO FINANS	INNBO	700,-	30.000,-	
	5	DOM FOR 2ÅR SIDEN I FORLIKSRÅDET				
	6	TREKK I TRYGDEN FRA 1990.				
og	7					
	8	RESTSKATT I ÅR			8000,-	
	9	IKKE BETALT AVDRAG				
	10					
gjeld	11					
	12					
	13					
	14					
	15					
	16					
	17					
	Sum					

Fullmakt	Jeg bekrefter at ovenstående opplysninger er riktige, og gir herved sosialkontoret fullmakt til å innhente nødvendige opplysninger om mine økonomiske forhold fra ligningskontor, trygdekontor og eventuelt andre:		
	Sted, dato ONSØY 1.10.91	Søkers underskrift	Ektefelle/samboers underskrift

REGISTRERINGSSKJEMA FOR MOTTAK DATO: 1/10.91

ALDER 18-25 25-35 X 35-45 55-65 65-over

KJØNN mann X kvinne NASJONALITET norsk X annet

SIVIL STATUS ugift X gift/samboer skilt/separert

enke/enkemann

BARN antall 1 alder 2 år

PROBLEMOMRÅDE økonomi X arbeid X bolig X

rusmisbruk familie helse X

KLIENTENS DEF Trenger økonomisk hjelp
Trenger et sted å bo
Hjelp til å rydde opp i situasjonen

KOMMENTARER Råd/veiledning. Økonomisk sosialhjelp. Henvises til tiltaksk. og ø.t. kurator. Samarb. m/dr. Nilssen.

TILTAK
avsluttes i mottak ; råd og veiledning X
øk. ytelser X
henvist andre inst. X
henvist tiltaksk. X
henvist budsjettr. X

fortsetter i systemet; løpende ytelser
oppfølging i sos.gr.
oppfølging i tiltaksg.
oppfølging i barnev.g.
oppfølging i rusgr.

ANTALL SAMTALER I MOTTAK 1 - 3 samtaler
TIDSPERIODE 3 MND

KLIENTENS NAVN/P:NR: Peder Aas f. 1/1.61
SOSIALKURATOR : Guy Haugland.

OVERFØRINGSSKJEMA FRA MOTTAKET TIL SOSIALOMSORGEN

SOSIALKURATOR : TONE BERGLUND 1/1.92

NAVN F.NR ADRESSE	PEDER AAS F. 1.01.61 SKRVN. 4 1620 GRESSVIK
PRIORITERTE PROBLEMER	ARBEIDSLØSHETEN PSYKISKE PROBLEMER
HOVEDMÅL DELMÅL	FÅ ET ARBEID HJELP TIL Å TAKLE DEN PSYKISKE BELASTNINGEN BEDRE
HENVIST TIL	TILTAKSKURATOR SVEIN KRONBORG ØKONOMIRÅDGIVER KJERSTI SALBERG ARB. PSYKOLOGISK KONTOR / DR. NILSSEN
ARBEIDSPLAN TIDSRAMME 6 MND. 1/1.92 - 1/8.92	FORTSETTE SAMARBEIDET MED TILTAKSKURATOR V/ TIMEAVTALER SAMARBEIDE M/ PRIMÆR LEGE ARB. PSYKOLOGISK KONTOR EVNT. ANDRE
HVA ER OPPNÅDD	FÅTT OVERSIKT OG BALANSE I ØKONOMIEN FÅTT NYTT STED Å BO FÅTT KONTROLL OVER SITUASJONEN
HVA GJENSTÅR	HAR IKKE FÅTT EN JOBB HAR FÅTT PSYKISKE PLAGER DVS. M SØVNPROBLEMER / DEPRESJON ØNSKER HJELP TIL Å TAKLE DETTE
VILKÅR KONSEKVENSER	SAMME VILKÅR SOM TIDLIGERE LOSO P. 3.3. NB! INNSYNSRETT / KLAGEADGANG REDUKSJON I : HJELPETILBUD / SERVICE REDUKSJON / STOPP AV SOS. HJELP.

Gry Haugland

RESSURSKART : OVERFØRES TIL ~~TILTAKSKURATOR~~/ ØKONOMIRÅDGIVER

DATO: 1/10.91	NAVN: PEDER AAS P.NR: 01.01.61 KURATOR: KJERSTI SALBERG ADRESSE: GAMLEV. 4 1620 GRESSVIK TIME: 8/10 KL. 9 30
FAMILIE	TIDLIGERE SAMBOER. BOR NÅ ALENE HAR EN DATTER, 2 ÅR. HUN BOR HOS MOREN GOD KONTAKT M/ DATTER OG EGEN FAM.
BOLIG SITUASJON	LEIDE LEILIGHET. MÅ UT 1.12.91. HUSET SKAL SELGES. ER UTEN BOLIG, MÅ FORSØKE Å FÅ LEIE EN NY. SKAL SETTE INN ANNONSE. KONTAKTE BOLIGFORMIDLER
ØKONOMI	SE ØKO. BILDE I SØKNAD / JOURNAL AVHENGIG AV SOS. HJELP. HAR A-TRYGD STORE TREKK → BIDRAG, GJELD, SKATT SLITER M/GAMMEL GJELD / INKASSO
ARBEID UTDANNING	ARB. LØS, OPPSAGT FRA JØTUL. 1 ÅR, GRUNNSKOLE. 2 ÅRS YRKESSKOLE MASK. / MEK - VERKTØYMAKER. INDUSTRIARB. V/"MONTERING A/S" 1 ÅR
SOSIALT NETTVERK HOBBY FRITID	VOKST OPP I ONSØY. GODT NETTVERK GLAD I MUSIKK SAMLER PLATER
HELSE	GOD ALMEN HELSE. DET BEGYNNER Å BLI SLITSOMT Å GÅ LEDIG SAMT Å HA DÅRLIG ØKONOMI. HAR FÅTT SØVNPROBLEMER
OFFENTLIGE PRIVATE INSTITUSJONER SAMARB. PARTNERE	DR. NILSSON FR. STAD ARB. KONTOR DIV. KREDITORER : ELCON OG CRESCO KOMM. KASSERER
ANNEN INFORMASJON MÅL ØNSKER	VIL HA EN JOBB SÅ FORT SOM MULIG OG NYTT STED Å BO. TRENGER SOS. HJELP ØNSKER HJELP TIL Å FÅ ØK. OVERSIKT OG I FORHOLD TIL AVTALER M/KREDITER HAR KOMMET PÅ ETTERSKUDD.

GCSM AS, Oslo